

Міністерство освіти і науки України
Карпатський національний університет імені Василя Стефаника

Економічний факультет
Кафедра обліку і оподаткування

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти

на тему:

ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА ОБЛІКУ, КОНТРОЛЮ ТА АНАЛІЗУ ПОСЛУГ ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ

виконав:

студент спеціальності

071 «Облік і оподаткування»

Григорійчук Андрій Іванович

науковий керівник:

к.е.н., доц. Шкроміда В. В.

рецензент:

к.е.н., доц. Мигович Т. М.

Івано-Франківськ – 2025

Карпатський національний університет імені Василя Стефаника

Економічний факультет

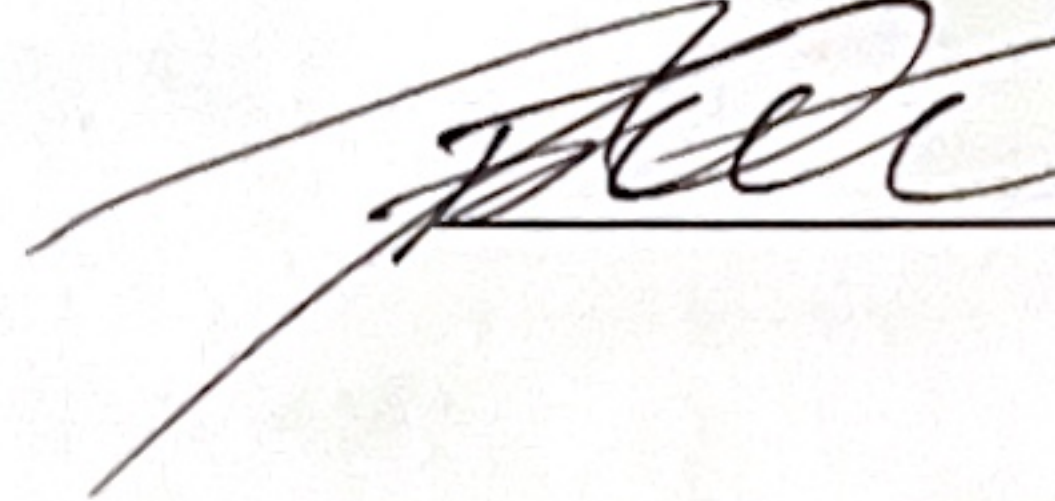
Кафедра обліку і оподаткування

Другий (магістерський) рівень вищої освіти

Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри Іван БАЛАНЮК

 « 7 » листопада 2024 р.

ЗАВДАННЯ

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТА

Григорійчука Андрія Івановича

1. Тема роботи «Організація і методика обліку, контролю та аналізу послуг туристичного бізнесу»

Керівник роботи: Шкроміда Віталій Васильович, кандидат економічних наук, заступник декана економічного факультету, доцент кафедри обліку і оподаткування

2. Перелік питань, які потрібно розробити:

- дослідити сутність туристичних послуг та специфіка управління туристичним бізнесом;
- розглянути нормативне регулювання обліку, контролю та аналізу діяльності туріндустрії;
- вивчити і описати особливості організації обліку, контролю та аналізу діяльності туристичних підприємств;
- дослідити організацію обліку надання туристичних послуг;
- описати діючу методику обліку надання туристичних послуг та відображення їх у звітності;
- розглянути особливості контролю надання туристичних послуг;
- провести аналіз динаміки і структури послуг туристичного бізнесу;
- здійснити оцінку рентабельності туристичних послуг;

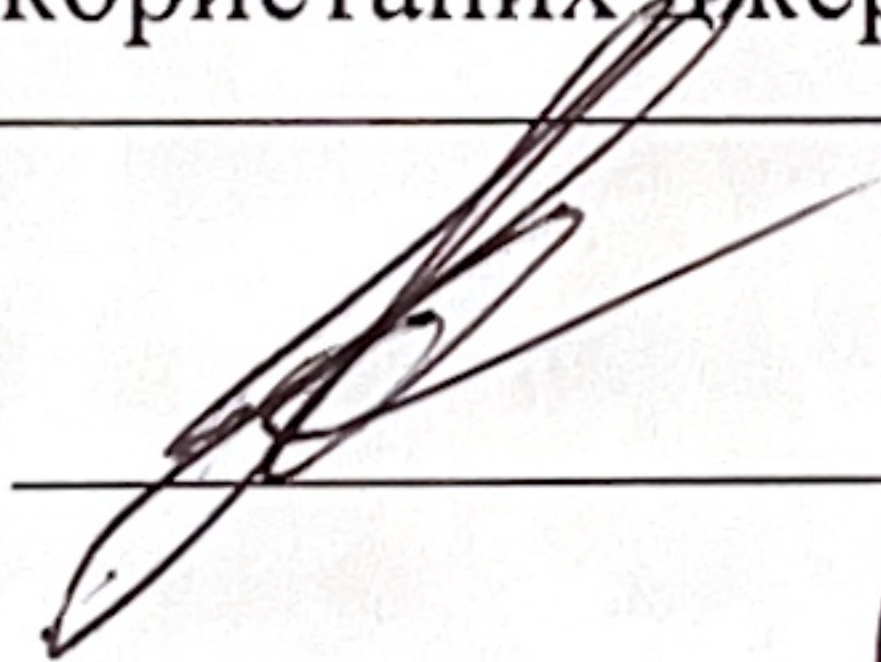
– розробити шляхи підвищення ефективності ведення туристичного бізнесу.

3. Дата видачі завдання: 04.12.2024 р.

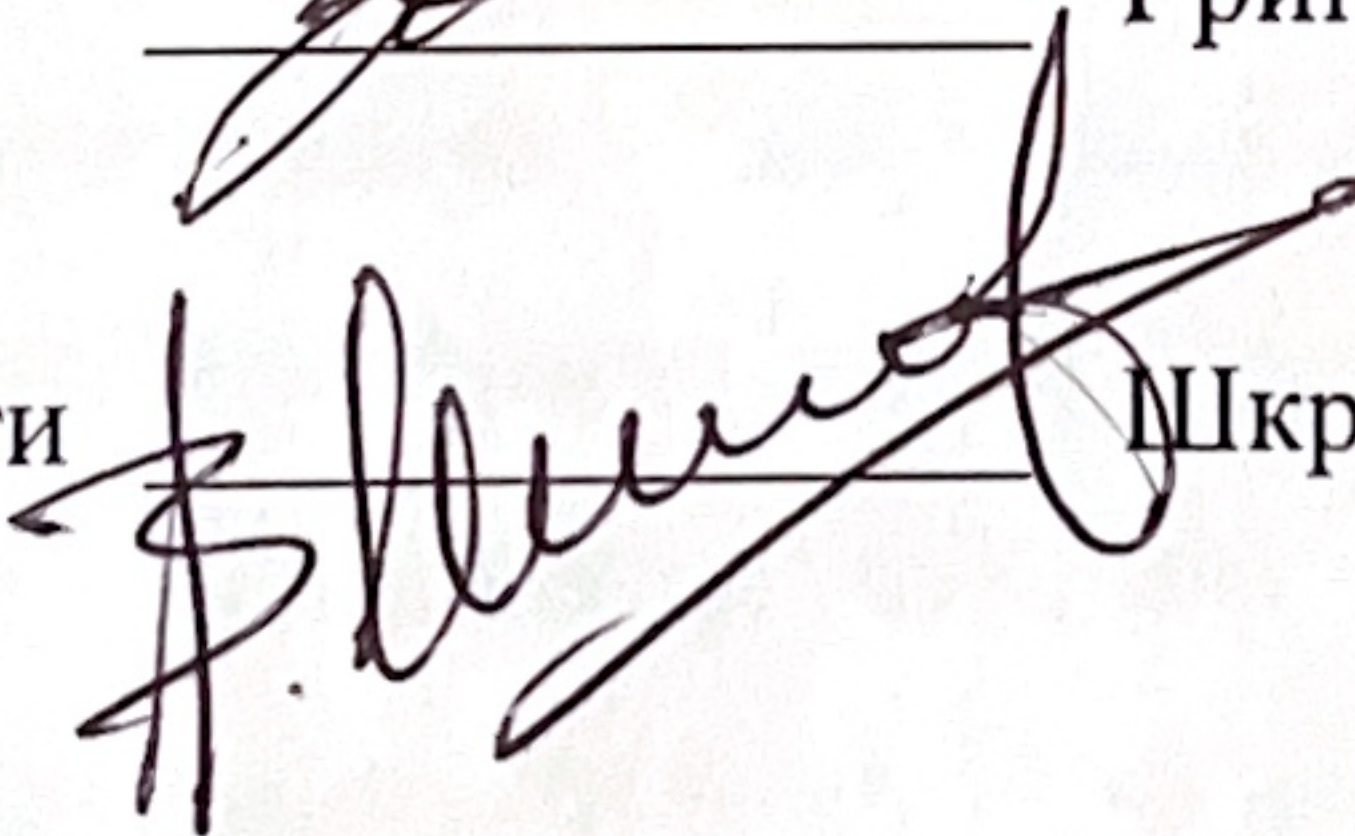
КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Розділ 1. Теоретичні основи обліку, контролю та аналізу діяльності туристичного бізнесу	20.01.2025 р.	Виконано
2	Розділ 2. Організація і методика обліку та контролю надання туристичних послуг ТОВ «ПАРКТУР»	30.04.2025 р.	Виконано
3	Розділ 3. Аналіз послуг туристичного бізнесу “ТОВ «ПАРКТУР»	31.08.2025 р.	Виконано
4	Висновки, перелік посилань та список використаних джерел	31.08.2025 р.	Виконано

Студент

 Григорійчук А. І.

Керівник роботи

 Шкроміда В. В.

Карпатський національний університет імені Василя Стефаника

Економічний факультет

Кафедра обліку і оподаткування

ВІДГУК

наукового керівника, кандидата економічних наук, доцента кафедри обліку і оподаткування Шкромиди Віталія Васильовича на кваліфікаційну роботу магістра 2 курсу групи ОО-М2 Григорійчука Андрія Івановича на тему: «Організація і методика обліку, контролю та аналізу послуг туристичного бізнесу»

Кваліфікаційну роботу студента Андрія Григорійчука присвячено актуальній темі, що має значну практичну й теоретичну цінність у сфері бухгалтерського обліку, аналізу та контролю діяльності туристичних підприємств. Автор продемонстрував глибоке розуміння специфіки туристичних послуг, зокрема їхньої сезонності, нематеріальності та залежності від зовнішніх чинників, а також особливостей управління гібридними бізнес-моделями, що поєднують функції туроператора й готельного господарства. Особливо цінним є системний підхід до вивчення проблеми, який поєднує аналіз нормативно-правового регулювання, дослідження реальної облікової практики та розроблення стратегії фінансового оздоровлення підприємства в умовах кризи.

Об'єктом дослідження вибрано систему обліку, контролю та аналізу діяльності туристичного бізнесу ТОВ «ПАРКТУР».

У кваліфікаційній роботі чітко сформульовано мету, завдання і структуру дослідження, висвітлено ключові аспекти організації обліку та контролю надання туристичних послуг. Проведено детальний аналіз динаміки доходів і витрат, а також розроблено практичні рекомендації щодо підвищення ефективності діяльності через запровадження центрів фінансової відповідальності та податкову оптимізацію.

Позитивним аспектом роботи є комплексний підхід до вивчення теми, що охоплює не лише теоретичні узагальнення, але й конкретні розрахунки щодо

фінансової реструктуризації підприємства для покриття накопичених збитків і відновлення власного капіталу. Представлено обґрунтовані пропозиції стосовно переходу на оподаткування маржинального доходу (ПДВ), які може бути використано в практичній діяльності підприємства.

Робота вирізняється чіткістю викладу матеріалу, логічністю структури та коректністю використання сучасних методів економічного аналізу, зокрема СVP-аналізу та факторного аналізу прибутку.

Результати проведеного дослідження свідчать про високий рівень підготовки автора, вміння аналізувати складні фінансові проблеми, застосовувати сучасні інструменти обліку та контролю, а також розробляти дієві управлінські рішення для забезпечення сталого розвитку бізнесу.

Суттєвих недоліків у роботі не виявлено, проте доцільно було б поглибити дослідження шляхом детальнішого опису технічного завдання для автоматизації запропонованих процедур внутрішнього контролю в облікових системах підприємства. Однак зазначене зауваження не впливає на загальну позитивну оцінку роботи.

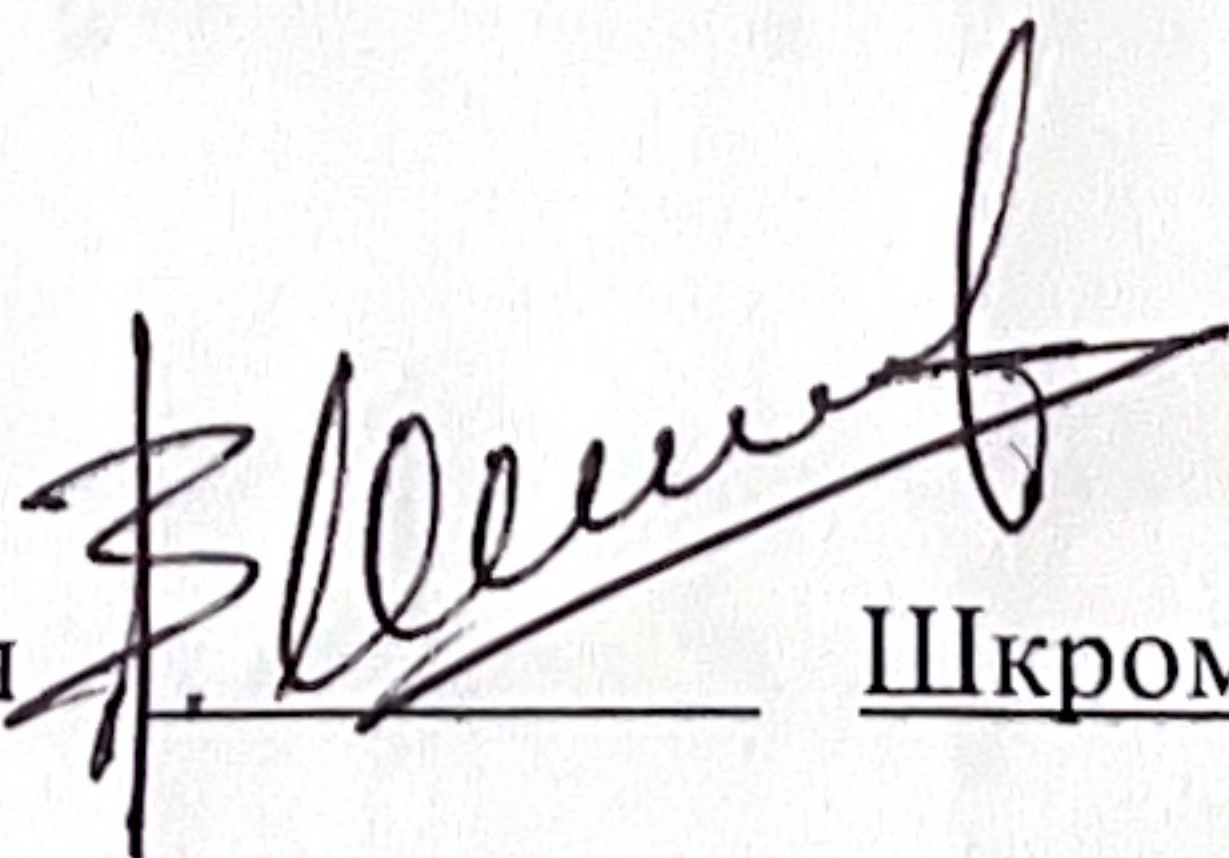
Кваліфікаційна робота відповідає всім вимогам до магістерських досліджень, а її автор заслуговує на високу оцінку.

Загальний висновок. Кваліфікаційна робота Григорійчука Андрія Івановича на тему «Організація і методика обліку, контролю та аналізу послуг туристичного бізнесу» є завершеним, самостійно проведеним науковим дослідженням. Робота має науково-освітню і практичну цінність, за змістом та оформленням відповідає встановленим вимогам і може бути допущена до захисту з позитивною оцінкою, а її автор заслуговує на присудження ступеня вищої освіти магістр зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування».

Науковий керівник

кандидат економічних наук,

доцент кафедри обліку і оподаткування

Шкроміда В. В.

«12» 12 2025 р.

Карпатський національний університет імені Василя Стефаника

Економічний факультет

Кафедра обліку і оподаткування

РЕЦЕНЗІЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ

кандидата економічних наук, доцента кафедри фінансів Мигович Тетяни

Михайлівни на кваліфікаційну роботу магістра 2 курсу групи ОО-М2

Григорійчука Андрія Івановича

на тему:

«Організація і методика обліку, контролю та аналізу послуг туристичного бізнесу»

Складність управління туристичним підприємством в умовах нестабільності, зумовлена, зокрема, сезонними коливаннями попиту та специфікою формування собівартості комплексного туристичного продукту, потребує поглибленого дослідження обліково-аналітичних систем. Крім того, поширення гібридних бізнес-моделей, що поєднують діяльність туроператора, турагента й готельного господарства, створює нові виклики для організації обліку та внутрішнього контролю. Належна організація обліку, контролю й аналізу послуг є критично важливою для забезпечення фінансової стійкості підприємства, оптимізації податкового навантаження та ухвалення обґрунтованих управлінських рішень щодо ціноутворення. В умовах накопичення збитків і дефіциту обігових коштів ефективна система управління витратами стає ключовим інструментом фінансового оздоровлення. З огляду на це тема магістерського дослідження є актуальною як для розвитку теоретичних засад обліку в туризмі, так і для практичного застосування на підприємствах галузі.

Об'єктом дослідження є організація і методика обліку, контролю та аналізу послуг туристичного бізнесу в ТОВ «ПАРКТУР».

Предметом дослідження є теоретичні, методологічні та практичні аспекти обліку, контролю й аналізу послуг туристичного бізнесу ТОВ «ПАРКТУР», розглянуті в межах чинного законодавства України та ринкових умов.

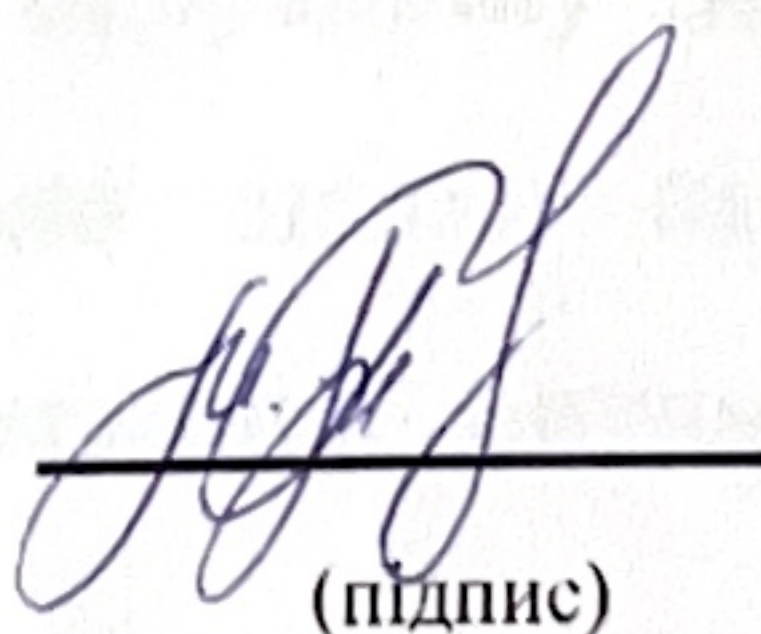
Практичне значення роботи полягає в розробленні рекомендацій щодо фінансової реструктуризації балансу для покриття збитків, запровадженні центрів фінансової відповідальності для контролю витрат та оптимізації оподаткування ПДВ через застосування маржинальної схеми.

Недоліки. Недостатньо уваги приділено економічному обґрунтуванню витрат на запровадження запропонованих новітніх інформаційних технологій (блокчейн, штучний інтелект) в обліковий процес підприємства. Також варто було б детальніше розкрити методику аудиту ефективності використання маркетингових витрат в умовах сезонного спаду ділової активності. Однак зазначені зауваження не впливають на загальну позитивну оцінку роботи.

Загальний висновок. Кваліфікаційна робота Андрія Івановича Григорійчука на тему «Організація і методика обліку, контролю та аналізу послуг туристичного бізнесу» є завершеним, самостійно проведеним науковим дослідженням. Робота має науково-освітню і практичну цінність, за змістом та оформленням відповідає встановленим вимогам і може бути допущена до захисту з позитивною оцінкою, а її автор заслуговує на присудження ступеня вищої освіти магістр зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування».

Рецензент

кандидат економічних наук,
доцент кафедри фінансів

(підпис)

Мигович Т. М.

«12» 12 2025 р.

АНОТАЦІЯ

Кваліфікаційна робота за другим (магістерським) рівнем вищої освіти виконана Григорійчуком А. І.

Назва роботи: «Організація і методика обліку, контролю та аналізу послуг туристичного бізнесу».

Спеціальність 071 “Облік і оподаткування”.

Кваліфікаційна робота містить 78 сторінок, список літератури з 72 найменувань, таблиць 19; рисунків 12; додатків 9.

Об’єкт роботи – організація і методика обліку, контролю та аналізу послуг туристичного бізнесу ТОВ «ПАРКТУР»

Предметом роботи є теоретичні, методологічні та практичні аспекти обліку, контролю та аналізу послуг туристичного бізнесу ТОВ «ПАРКТУР», розглянуті в межах законодавства України та ринкових умов.

Метою роботи є дослідження та систематизація теоретичних, організаційно-методичних і практичних положень обліку, контролю та аналізу послуг туристичного бізнесу, а також розробка рекомендацій щодо підвищення ефективності ведення туристичного бізнесу на прикладі ТОВ «ПАРКТУР».

За результатом проведеного дослідження було систематизовано теоретичні засади обліку, контролю та аналізу послуг туристичного бізнесу; детально розглянуто особливості і методики обліку та контролю на прикладі гібридної бізнес-моделі ТОВ «ПАРКТУР»; проведено аналіз динаміки та структури послуг, який виявив операційну прибутковість при критичній фінансовій нестійкості; розроблено шляхи підвищення ефективності, що включають фінансову реструктуризацію, оптимізацію витрат та податкове планування.

Ключові слова: Туристичні послуги, туристичний бізнес, облік, контроль, аналіз, ТОВ «ПАРКТУР».

Рік виконання роботи 2024-2025.

Рік захисту роботи 2025.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ, КОНТРОЛЮ ТА АНАЛІЗУ ДІЯЛЬНОСТІ ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ	7
1.1. Сутність туристичних послуг та специфіка управління туристичним бізнесом	7
1.2. Нормативне регулювання обліку, контролю та аналізу діяльності туріндустрії	13
1.3. Особливості організації обліку, контролю та аналізу діяльності туристичних підприємств	21
Висновки до розділу 1	28
РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА ОБЛІКУ ТА КОНТРОЛЮ НАДАННЯ ТУРИСТИЧНИХ ПОСЛУГ ТОВ “ПАРКТУР”	30
2.1. Організація обліку надання туристичних послуг	30
2.2. Методика обліку надання туристичних послуг та відображення їх у звітності	35
2.3. Особливості контролю надання туристичних послуг	42
Висновки до розділу 2	46
РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ ПОСЛУГ ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ ТОВ “ПАРКТУР”	48
3.1. Аналіз динаміки і структури послуг туристичного бізнесу	50
3.2. Оцінка рентабельності туристичних послуг	54
3.3. Шляхи підвищення ефективності ведення туристичного бізнесу	58
Висновки до розділу 3	64
ВИСНОВКИ	66
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	72
ДОДАТКИ	79

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Актуальність теми дослідження «Організація і методика обліку, контролю та аналізу послуг туристичного бізнесу» викликана необхідністю забезпечення фінансової стійкості підприємств в умовах ринкової невизначеності. Туризм є однією з динамічних галузей, що стимулює розвиток допоміжних секторів інфраструктури та формує валовий внутрішній продукт.

Послуги в даній галузі вирізняються своєю багатогранністю та особливостями, зокрема нематеріальністю, неможливістю накопичення, залежністю від зовнішніх факторів та емоційною складовою споживання. Зазначені фактори ускладнюють управлінські процеси та вимагають використання специфічних підходів до організації обліково-аналітичної роботи. Ефективність обліку та аналізу діяльності туристичних підприємств залежить від своєчасності й точності визначення фінансових результатів, які є основним підґрунтям для ухвалення стратегічних рішень.

Облік і контроль у цьому секторі є технічно складними через специфічні законодавчі норми, що регулюють діяльність турагентів і туроператорів, а також через необхідність відображення валютних операцій і розрахунків із нерезидентами. Підприємствам важливо мати злагоджений механізм обліку й аналізу надання послуг задля уникнення фінансових втрат і забезпечення конкурентоспроможності на ринку. Це питання набуває ваги в умовах використання гібридних бізнес-моделей, що поєднує одночасно декілька функцій.

Через вдосконалення механізмів контролю за дотриманням ліцензійних умов і податкового законодавства, вимагається точність у веденні обліку та швидкого аналізу великих масивів даних, порушення у цій сфері можуть призводити до значних фінансових втрат. Відповідно, належна організація обліку, контролю й аналізу є важливим інструментом управління ризиками та збереження активів.

У сучасних економічних умовах значна кількість науковців присвятила свої дослідження вдосконаленню обліку туристичних послуг. Серед них можна виділити таких, як О. Любіцева, Н. Кудла, Ф. Котлер, К. Купер, М. Гудима, Н. Козубова та інші. Їхні праці сприяли розвитку методологічних і практичних аспектів обліку, аналізу та класифікації туристичних послуг. Водночас теоретичні й методологічні засади аналізу ефективності управління туристичним підприємством залишаються актуальними та потребують подальшого вивчення.

Мета і завдання дослідження. Метою роботи є дослідження теоретичних, методичних і практичних засад обліку, контролю та аналізу надання туристичних послуг, їх узагальнення, а також розробка рекомендацій щодо вдосконалення системи управління та фінансового оздоровлення підприємства.

Для досягнення встановленої мети необхідно вирішити такі *завдання*:

- дослідити сутність туристичних послуг та специфіку управління туристичним бізнесом, охарактеризувати класифікацію послуг та виявити вплив сезонності й зовнішніх факторів на діяльність підприємств;
- проаналізувати нормативне регулювання обліку, контролю та аналізу діяльності туріндустрії, узагальнити вимоги національних і міжнародних стандартів, що регламентують туристичну діяльність;
- охарактеризувати особливості організації обліку, контролю та аналізу діяльності туристичних підприємств, визначити специфіку формування доходів і витрат у туроператорів та турагентів;
- дослідити організацію обліку надання туристичних послуг на прикладі ТОВ «ПАРКТУР», проаналізувати облікову політику та документообіг підприємства;
- описати методику обліку надання туристичних послуг та порядок їх відображення у фінансовій звітності, зокрема особливості обліку оренди, передоплат та валютних операцій;
- визначити особливості системи внутрішнього контролю надання туристичних послуг, оцінити ризики та ефективність контрольних процедур на підприємстві;

- провести аналіз динаміки і структури послуг туристичного бізнесу, виявити фактори, що впливають на зміну чистого доходу та структуру витрат;
- здійснити оцінку рентабельності туристичних послуг та провести аналіз беззбитковості для визначення запасу фінансової міцності підприємства;
- обґрунтувати шляхи підвищення ефективності ведення туристичного бізнесу через механізми фінансової реструктуризації, впровадження центрів фінансової відповідальності та податкову оптимізацію.

Об'єктом дослідження є система обліку, контролю та аналізу діяльності туристичного бізнесу ТОВ «ПАРКТУР».

Предметом дослідження є комплекс методологічних, теоретичних і практичних аспектів обліку, контролю та аналізу туристичних послуг на прикладі досліджуваного підприємства.

Методи дослідження. Для досягнення цілей використано наукові методи, що забезпечили всебічне вивчення обліку, контролю та аналізу надання туристичних послуг. В основу дослідження покладено прийоми наукового узагальнення, які дозволили визначити економічну сутність туристичних послуг та їх класифікацію, а також діалектичний метод для аналізу теоретичних і нормативних аспектів регулювання сфери. Методи економічного аналізу застосовано для оцінки зміни доходів, витрат та фінансового стану компанії. Метод факторного аналізу дозволив виявити вплив коливання цін та обсягів продажу на приріст чистого прибутку. Для оцінки позиції використано методи стратегічного аналізу, зокрема модель п'яти сил Портера, що дозволила оцінити зовнішній тиск на прибутковість компаній. Методика CVP-аналізу застосована для обчислення точки беззбитковості та запасу фінансової міцності. Для посилення наочності результатів використано графічний метод, що ілюструє розподіл доходів, зміну рентабельності та схеми документообігу.

Наукова новизна одержаних результатів. Наукова новизна одержаних результатів полягає у обґрунтуванні та узагальненні особливостей організації обліку, контролю й оцінки надання туристичних послуг ТОВ «ПАРКТУР» в умовах фінансової нестабільності. Зокрема, уточнено методичний підхід до

управління витратами туристичного підприємства з гібридною бізнес-моделлю через запровадження системи Центрів фінансової відповідальності і центрів витрат, а також використання специфічних галузевих показників ефективності для оперативного контролю. Обґрунтовано доцільність проведення фінансової реструктуризації шляхом конвертації частини поточних заборгованостей у додатковий капітал із подальшим покриттям накопичених збитків. Визначено шляхи оптимізації податкових платежів на основі вдосконалення організації обліку та звітності.

Практичне значення. Практичне значення роботи полягає у впровадженні запропонованих підходів до організації обліку, контролю та оцінки надання туристичних послуг у ТОВ «ПАРКТУР», що сприятиме зростанню ефективності управління фінансовими процесами на підприємстві. Удосконалені методи до обліку витрат і податкових відрахувань допоможуть забезпечити точніше калькулювання собівартості послуг та підвищити операційну прибутковість. Реалізація рекомендацій щодо фінансової реструктуризації дозволить усунути від'ємне значення власного капіталу та відновити фінансову стійкість компанії. Крім того, покращення процедур внутрішнього контролю та запровадження автоматизованих систем сприятиме зменшенню ризиків зловживань і помилок в обліку. Запропонована стратегія дозволить вирівняти сезонні коливання попиту й забезпечити завантаження ресурсів. Результати дослідження можуть бути застосовані в діяльності підприємств туристичної сфери для покращення їхнього фінансового стану.

Апробація результатів роботи. У результаті досліджень була видана наукова стаття на тему «Облікове забезпечення формування звіту про управління господарюючого суб'єкта» у науковому журналі «Ефективна економіка» (категорія «Б»). № 5. 2025.

Обсяг і структура роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаної літератури та додатків. Робота складається з 78 сторінок. Список використаної літератури налічує 72 найменувань.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ, КОНТРОЛЮ ТА АНАЛІЗУ ДІЯЛЬНОСТІ ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ

1.1. Сутність туристичних послуг та специфіка управління туристичним бізнесом

Туристичні послуги привертають увагу багатьох вітчизняних і зарубіжних науковців, які розробляють власні підходи до визначення їхньої сутності. Цей інтерес пояснюється специфікою послуг, бо споживач отримує не тільки фізичну вигоду, але й суб'єктивне враження від подорожі чи відпочинку, що залежить від його очікувань і сприйняття [1].

Так, на думку О. Любіцевої, сутність туристичних послуг визначається через використання історичного, природного та культурного потенціалу території, наголошуючи, що географічна унікальність приваблює споживачів і робить кожен тур особливим [2]. Н. Кудла розширює цю ідею, розглядаючи послуги як інструмент соціального та економічного розвитку регіону, що проявляється у створенні робочих місць, розвитку інфраструктури та залученні інвестицій у віддалені території [3]. Крім того, В. Зайцева, О. Корнієнко та В. Куперман акцентують на організаційному аспекті, визначаючи туристичні послуги як виробничу діяльність, яка вимагає чіткого планування та послідовності дій у межах визначеного часу [4, 5].

У міжнародних дослідженнях, серед яких Ф. Котлер зазначає, що споживач туристичних послуг купує не матеріальний продукт, а очікування певного досвіду, що вимагає високої якості виконання, продуманого маркетингу та управління репутацією [6]. К. Купер доповнює це, розглядаючи послуги як продукт, що формується на перетині попиту та пропозиції і залежить від адаптації до зовнішніх чинників, таких як економічні коливання, кліматичні зміни чи політична нестабільність [7].

Таким чином, враховуючи різні трактування авторів, можна підкреслити, що туристичні послуги – це комплекс заходів, спрямований на задоволення потреб туристів, який впливає на економіку та міжнародну взаємодію.

Зростання попиту на туристичні послуги щороку, що підтверджується даними «UN Tourism», підкреслює важливість їх класифікації на певні критерії для того, щоб систематизувати та полегшити управління їхньою організацією та наданням послуг [8]. На це дослідники також пропонують різні підходи, виокремлюючи такі критерії, як-от структура споживання чи тривалість використання. Зокрема, М. Гудима за структурою споживання поділяє туристичні послуги на основні, такі як проживання, харчування та перевезення, і додаткові, що включають страхування, екскурсії, медичне обслуговування й спортивні активності [9].

Цей підхід доповнюється аналізом тривалості споживання, який пропонує Н. Козубова, виокремлюючи короткотривалі послуги, такі як тури вихідного дня, середньотривалі та довготривалі, що дає змогу враховувати часові особливості туристичних подорожей [10].

Для систематизації розглянутих підходів до класифікації туристичних послуг та створення основи для аналізу їхнього управління наведено повний перелік критеріїв в табл. 1.1.

Таблиця 1.1

Перелік класифікацій туристичних послуг

№	Критерій розподілу	Опис критерію	Приклад туристичних послуг
1.	Структура споживання	Розподіл за значущістю для туристичного продукту	Основні: проживання, харчування, перевезення; додаткові: страхування, екскурсії, медичні послуги, спортивні активності; супутні: місцева торгівля.
2.	Рівень інноваційності	Розподіл за новизною і технологічним рівнем	Традиційні: класичні екскурсії, автобусні тури; інноваційні: віртуальні тури, тури з AR/VR, екологічні програми з розумними технологіями.
3.	Тривалість споживання	Розподіл за часом перебування туриста в подорожі	Короткотривалі: тури вихідного дня; середньотривалі: 3-7 днів; довготривалі: понад 7 днів.

4.	Джерело фінансування	Розподіл за способом оплати або субсидування	Соціальні: тури для пенсіонерів, субсидовані державою; комерційні: платні і тури для бізнесу, сімейні подорожі.
5.	Характер споживання	Розподіл за кількістю учасників і способом використання	Колективні тури; індивідуальні тури; масові тури.
6.	Тип туризму	Класифікація за загальною метою або напрямом подорожі	Екологічний туризм; культурні екскурсії; активний туризм.
7.	Цільова аудиторія	Класифікація за характеристиками туристів (вік, сімейний стан, інтереси)	Молодіжні тури; сімейні тури; подорожі для пенсіонерів; корпоративний туризм.
8.	Рівень обслуговування	Класифікація за стандартами комфорту і сервісу	Економ-тури; преміум-послуги.
9.	Географічне розташування	Розподіл залежно від фізичного місця проведення подорожі	Внутрішній туризм; міжнародні подорожі; екзотичні тури; природні парки.
10.	Тип інфраструктури	Розподіл за рівнем розвитку об'єктів, які забезпечують туристів	Курорти; сільський туризм; еко-туризм.
11.	Тематика турів	Фокус на спеціалізації або меті подорожі	Гастрономічні подорожі; історичні тури; спортивний туризм; екскурсії до музеїв.
12.	Метод доставки послуг	Спосіб взаємодії туриста з послугами	Онлайн-бронювання; офлайн-екскурсії; дистанційні сервіси.
13.	Вид діяльності під час туру	Розподіл за типами активностей, запропонованих туристу	Спортивні; волонтерство; майстер-класи; екскурсії.
14.	Форма організації послуг	Класифікація за характером надання послуг	Індивідуальні тури; групові поїздки; організовані подорожі.

Розглянута класифікація відображає різноманітність туристичних послуг, але їхня унікальність зумовлена такими характеристиками, як сезонність, залежність від зовнішніх факторів, високий рівень конкуренції та суб'єктивне сприйняття споживачем. Управління в цій сфері вимагає гнучкості,

стратегічного бачення та вміння поєднувати короткострокові результати з довгостроковими цілями. Основні з цих особливостей узагальнено в табл. 1.2.

Таблиця 1.2

Характерні особливості в управлінні туристичною діяльністю

№	Характеристика	Опис
1.	Складність і глибина взаємозв'язків	Туризм має високий рівень проникнення та складні зв'язки між компонентами. Більшість підприємств невеликі, великі компанії зосереджені в мегаполісах. Адаптація до місцевих систем управління є ключовою для конкурентоспроможності.
2.	Розмитість цілей і труднощі з оцінкою	Цілі в туризмі часто нечіткі й важко вимірювані. Імовірнісний характер процесів (зміни політики, погоди) ускладнює прогнозування та оцінку ефективності.
3.	Вплив зацікавлених сторін	Туроператори залежать від клієнтів, місцевих жителів, готельєрів із часто суперечливими інтересами. Успіх залежить від швидкого балансування цих інтересів на основі стандартів і цінностей.
4.	Нерозривність послуги та її джерела	Туристичний продукт невіддільний від місця його створення, що вимагає акценту на управлінні персоналом і людськими стосунками, особливо при прямому контакті з клієнтами.
5.	Зовнішні ефекти та взаємодія з оточенням	Туризм впливає на економіку, екологію, соціум і залежить від них. Поведінка туристів формує ставлення місцевих, приносячи як доходи, так і проблеми (затори, відходи).
6.	Специфіка туристичного попиту	Попит залежить від: 1) соціально-економічних умов (економіка, освіта, вільний час); 2) різноманітності клієнтів (мета поїздки, платоспроможність); 3) невідчутності продукту (якість залежить від сприйняття).
7.	Комплексність туристичних послуг	Туристичний продукт включає матеріальні (транспорт, житло) і нематеріальні (враження) послуги, що використовуються під час подорожі, ускладнюючи управління.
8.	Сезонність	Обсяг послуг залежить від природних і погодних умов, що вимагає гнучкості в плануванні та адаптації до змін попиту.
9.	Унікальність управлінських підходів	Менеджери туризму відрізняються від інших галузей. Моделі з інших сфер (наприклад, промисловості) не завжди застосовні й можуть погіршити стан туристичної діяльності.

Ефективне управління туристичним бізнесом, з огляду на згадані характеристики, залежить від взаємодії численних учасників галузі, які забезпечують надання послуг. До них належать фізичні та юридичні особи, що розробляють туристичний продукт і надають послуги (перевезення, проживання, харчування, екскурсії, курортне та розважальне обслуговування) або виступають посередниками, а також споживачі – громадяни України, іноземці та особи без громадянства (туристи, екскурсанти, відвідувачі), чиї потреби визначають суть туристичної діяльності [11]. Учасників туристичної діяльності можна класифікувати на споживачів, постачальників послуг (включно з контрагентами), основних суб'єктів, туристичні ресурси та органи державного й недержавного управління. Цю структуру схематично зображено на рис. 1.1.

Рис. 1.1. Структура учасників у туристичній діяльності

Структура учасників у туристичній сфері включає шість ключових груп, кожна з яких відіграє свою роль у формуванні та наданні послуг. Споживачі, тобто туристи, є основою попиту, обираючи напрямки через агентів або операторів, оплачуючи проживання, транспорт і розваги. Їхні відгуки впливають на розвиток галузі, визначаючи пріоритети пропозиції. Туроператори формують

комплексні продукти, залучаючи готелі, перевізників і гідів, а турагенти забезпечують їхню реалізацію [12].

Проте для забезпечення повноцінного туристичного досвіду одних лише базових послуг недостатньо. Розширення можливостей відпочинку відбувається завдяки взаємодії з постачальниками додаткових сервісів та партнерами. Екскурсійні бюро й розважальні заклади урізноманітнюють пропозиції, співпрацюючи з готелями та туроператорами. Водночас інформаційні центри допомагають туристам з організаційними питаннями, навчальні заклади готують фахівців для сфери, а страхові компанії гарантують безпеку мандрівок [13].

Важливу роль у стабільному функціонуванні туристичного ринку відіграє інфраструктура, що об'єднує готелі, ресторани та транспортні компанії. Саме вони забезпечують якість базових послуг, на яких будуються туристичні продукти. Туроператори інтегрують ці послуги в єдину систему, а агенти роблять їх доступними для споживачів. Злагоджена робота цих елементів сприяє комфортному та організованому відпочинку [14].

Однак успішний розвиток туризму неможливий без ефективного використання туристичних ресурсів. Природні об'єкти, культурна спадщина та інфраструктура є основою туристичних маршрутів. Від того, наскільки добре вони збережені та адаптовані до потреб туристів, залежить привабливість напрямків. Гіди відіграють ключову роль у презентації цих об'єктів, а їхнє збереження та розвиток потребує системного підходу та підтримки з боку держави [15].

Щоб забезпечити сталий розвиток туризму, необхідно ефективно регулювання галузі. Державні та недержавні установи відіграють у цьому процесі ключову роль. Міністерства встановлюють нормативні вимоги, контролюють діяльність операторів і готелів, тоді як профільні асоціації сприяють популяризації туризму й охороні культурної спадщини. Ці органи не лише гарантують правову базу для бізнесу, а й забезпечують туристам візову підтримку та стабільні умови для подорожей.

1.2. Нормативне регулювання обліку, контролю та аналізу діяльності туристичної індустрії

В Україні туристична діяльність регулюється низкою законодавчих та нормативно-правових актів, які охоплюють ключові напрями, зокрема розробку норм, що встановлюють чіткі правила функціонування, діяльність органів управління, які здійснюють нагляд за їх виконанням, ліцензування суб'єктів туристичної діяльності з метою забезпечення якості послуг, а також захист прав усіх учасників туристичного ринку [16]. Ця система спирається на закони України, укази Президента, накази Міністерства економічного розвитку і торгівлі, рішення Кабінету Міністрів, галузеві стандарти та міжнародні угоди. (рис. 1.2).

Рис. 1.2. Схема нормативного регулювання туристичної діяльності України

Для подальшого розуміння доцільно розділити акти на дві основні категорії: нормативні акти, що безпосередньо регулюють господарську діяльність, та ті, що регламентують методологію бухгалтерського обліку, контролю та фінансової звітності.

Головним нормативно-правовим актом є Конституція України, що закладає правові принципи для туристичної діяльності [17]. Також важливими є

міжнародні угоди, ратифіковані Україною. Вони встановлюють стандарти сталого розвитку та інклюзивності, основними серед них є:

Закон України «Про ратифікацію Паризької Угоди» (від 14 липня 2016 року, №1469-VIII). В основі цієї угоди лежить обов'язок скорочувати викиди діоксиду вуглецю у зв'язку зі зміною клімату. Це безпосередньо впливає на транспортну складову, яка є ваговою часткою при наданні туристичних послуг. Туроператори, які організовують тури, повинні використовувати транспорт із низьким рівнем шкідливих викидів, а це впливає на облік витрат на їхню модернізацію автобусів чи закупівлю енергоефективного палива. Ця угода також впливає на послуги проживання, які повинні скорочувати енерговитрати, що фіксується в обліку як витрати на модернізацію [18].

Закон України «Про ратифікацію Конвенції про охорону біологічного різноманіття» (від 12 грудня 1994 року, № 257/94-ВР) регулює збереження природи в туристичних зонах, таких як національні парки та заповідники, які є популярними серед туристів [19].

Закон України «Про ратифікацію Конвенції про права осіб з інвалідністю і Факультативного протоколу до неї» (від 16 грудня 2009 року, № 1767-VI) встановлює стандарти обслуговування для осіб з особливими потребами на туристичних об'єктах, що є важливим для інклюзивного туризму. Готелі, музеї та транспортні компанії повинні облаштовувати пандуси, ліфти, спеціалізовані номери та аудіогіди [20].

Закон України «Про приєднання України до Конвенції про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, що перебувають під загрозою зникнення» (від 14 травня 1999 року, № 662-XIV). Ця конвенція регулює торгівлю видами дикої фауни і флори, що перебувають під загрозою зникнення, у природоохоронних зонах, які також є частиною туризму [21].

Наступним важливим нормативно-правовим актом є Закон України «Про туризм» (від 15 вересня 1995 року, № 324/95-ВР), який забезпечує нормативну базу діяльності та визначає такі ключові поняття, як «туристичний продукт», «туристичний оператор», «туристичний агент». Крім того, закон встановлює

права туристів, правила формування туристичного продукту та механізми захисту їхніх інтересів у випадках суперечок [22].

Окрім вищезгаданого, не менш важливим є Закон України «Про курорти» від 05 жовтня 2000 року, № 2026-III), який сприяє розвитку оздоровчо-курортної сфери, визначає порядок використання природно-лікувальних ресурсів, визначає умови функціонування курортних закладів та забезпечує охорону територій із особливими природними властивостями [23].

Для повноти регулювання слід зазначити рекомендаційні акти та додаткові закони (Додаток А) [24-40]. Також нормативно-правову базу туристичної індустрії доповнюють інші міжнародні стандарти (наприклад, стандарти ISO, ДСТУ гармонізовані з міжнародними) та локальні акти, які уточнюють вимоги до якості, безпеки й місцевих особливостей. Вони представлені в табл. 1.3 [41-49].

Таблиця 1.3

Національні та міжнародні стандарти, що регулюють діяльність туристичної індустрії

Назва документа	Значення у туристичній діяльності
ДСТУ 4269:2003 «Послуги туристичні. Класифікація готелів»	Встановлює класифікацію готелів та аналогічних засобів розміщення, що сприяє контролю якості готельних послуг та аналізу їх конкурентоспроможності.
ДСТУ 4281:2004 «Заклади ресторанного господарства. Класифікація»	Визначає класифікацію закладів ресторанного господарства, що дозволяє аналізувати якість ресторанних послуг у туризмі та контролювати їх діяльність.
ДСТУ 4527:2006 «Послуги туристичні. Засоби розміщення. Терміни та визначення»	Уніфікує термінологію щодо засобів розміщення, що полегшує облік і класифікацію готелів та аналіз їх відповідності стандартам.
ДСТУ ISO 18065:2016 «Туризм та пов'язані послуги. Туристичні послуги, що надаються на природоохоронних територіях. Вимоги»	Визначає вимоги до туристичних послуг на природоохоронних територіях, що сприяє обліку витрат на збереження природи та контролю відвідуваності екосон.
ДСТУ EN 15565:2016 «Туристичні послуги. Вимоги до професійної підготовки та кваліфікаційних програм для гідів»	Встановлює вимоги до підготовки гідів, що дозволяє контролювати їх кваліфікацію та аналізувати якість екскурсійних послуг.

ДСТУ EN 13809:2018 «Послуги туристичні. Туристичні агенції та туристичні оператори. Терміни та визначення»	Уніфікує термінологію для діяльності туристичних агенцій та операторів, що сприяє контролю та аналізу їх відповідності стандартам.
ISO 21101:2014 «Туризм пригодницький. Системи менеджменту безпеки. Вимоги»	Визначає вимоги до систем управління безпекою в пригодницькому туризмі, що дозволяє аналізувати ризики та контролювати безпеку туристів.
ISO 14001:2015 «Системи екологічного управління. Вимоги та настанови щодо застосування»	Встановлює вимоги до систем екологічного управління, що сприяє обліку витрат на утилізацію відходів та контролю екологічності турів.
ISO 9001:2015 «Системи управління якістю. Вимоги»	Визначає вимоги до систем управління якістю, що дозволяє контролювати якість туристичних послуг та підвищувати їх конкурентоспроможність.

Варто також додати ліцензійні умови, які висуваються до суб'єктів туристичної діяльності. Підприємства повинні дотримуватись умов, встановлених державним регулятором (табл. 1.4), тим самим забезпечуючи моніторинг кадрового забезпечення, матеріально-технічної бази та дотримання вимог до страхування і безпеки туристів [50].

Таблиця 1.4

Вимоги для туристичних підприємств

Категорія	Вимоги
Назва суб'єкта діяльності	Забороняється використовувати у назві слово «туроператор» без відповідної ліцензії. Назва нового суб'єкта не може збігатися з назвою вже зареєстрованого ліцензіата.
Туристичні фірми-ліцензіати	Виконання всіх зобов'язань перед клієнтами-туристами. Законна діяльність: ведення облікових документів; подання статистичної та бухгалтерської звітності до місцевих органів влади. Дотримання трудового законодавства України.
Службове приміщення	Зовнішнє оформлення: наявність вивіски з інформацією про ліцензіата та графіком роботи. - Внутрішнє оформлення: у доступному для туристів місці розміщуються: копії ліцензії та свідоцтва про держреєстрацію; довідка банку про фінансове забезпечення відповідальності; дані про керівника, заступників, головного бухгалтера, менеджерів книга відгуків і пропозицій; текст чинних Ліцензійних умов; контактні дані: центральних і місцевих органів влади у сфері туризму, управління захисту прав споживачів, телефони та факси ліцензіата.

Ліцензійні умови	- Ліцензіати зобов'язані дотримуватися умов, а претенденти на ліцензію - відповідати їм. - Розробка та затвердження умов:- розробляються органами ліцензування; - затверджуються Кабінетом Міністрів України;- публікуються на офіційному сайті органу ліцензування. - У разі змін умов:- встановлюється строк для подання додаткових документів; - ліцензіат має щонайменше 2 місяці для підготовки до нових вимог. - Сфера дії умов:- стосуються суб'єкта господарювання загалом або конкретного виду діяльності; - поширюються на всі місця здійснення господарської діяльності.
Інформаційно-рекламна діяльність	- У офісі туроператора чи турагента на видному місці розміщується: - інформація про тарифи та умови обслуговування туристів в Україні та за кордоном; - довідкові матеріали: готелі, заклади харчування, розклади транспорту, тарифи перевезень. - У рекламі в ЗМІ обов'язково вказуються: - найменування суб'єкта відповідно до свідоцтва про держреєстрацію; - номер, дата видачі ліцензії та орган, що її видав; - адреса ліцензіата.

З урахуванням специфіки туризму, що передбачає облік платних послуг, інвестицій та утримання об'єктів, виникає необхідність в точному веденні фінансової звітності. Ця вимога реалізується через багаторівневу систему нормативного регулювання, яка встановлює методологію обліку, контролю та аналізу. Така структура відрізняється від загального регулювання галузі (рис. 1.3).

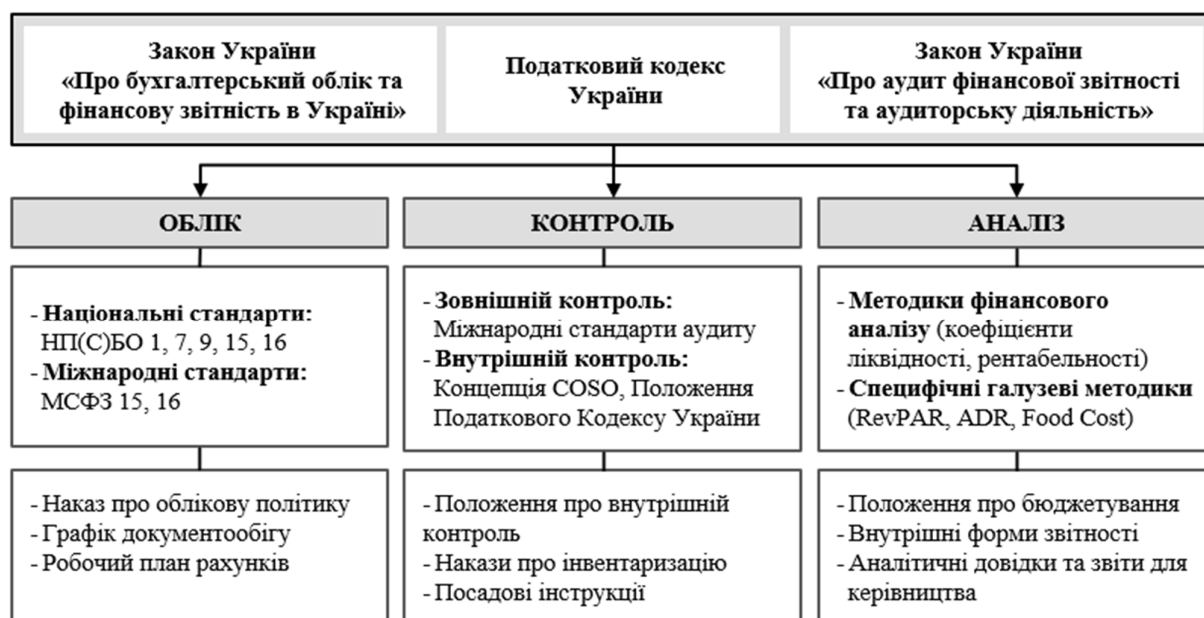

Рис. 1.3. Структура нормативного регулювання обліку, контролю та аналізу в туристичній індустрії

У цій категорії застосовується Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» (від 16 липня 1999 року, № 996-XIV), який встановлює єдині норми ведення обліку всіх суб'єктів господарювання. Він визначає порядок складання фінансової звітності, зокрема балансу, звіту про фінансові результати та звіту про рух грошових коштів, дозволяючи контролюючим органам перевіряти на відповідність та дотримання стандартів [51].

Для забезпечення прозорості та достовірності фінансової звітності в туристичній діяльності використовують Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку, які відіграють ключову роль. Так, Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку (НП(С)БО) 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» встановлює принципи складання фінансової звітності для всіх суб'єктів [52]. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку (НП(С)БО) 7 «Основні засоби» регулює облік основних засобів, наприклад, транспорт для турів чи готельне обладнання [53]. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку (НП(С)БО) 9 «Запаси» регулює облік запасів, наприклад, продукти харчування у готельно-ресторанних комплексах [54]. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку (НП(С)БО) 15 «Дохід» регулює визнання доходів від туристичних послуг та дозволяє чітко аналізувати структуру доходів [55]. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку (НП(С)БО) 16 «Витрати» регулює облік операційних витрат. Завдяки цьому стандарту підприємства можуть ефективніше керувати своїми ресурсами та знижувати операційні витрати [56].

Крім того, вагоме значення для ведення обліку та складання фінансової звітності мають міжнародні стандарти фінансової звітності. Їх застосування сприяє забезпеченню високого рівня прозорості та надійності фінансових даних, що дозволяє інвесторам, кредиторам та іншим зацікавленим сторонам приймати обґрунтовані управлінські та фінансові рішення в цій галузі. Зокрема, варто підкреслити:

- Міжнародний стандарт фінансової звітності (МСФЗ 9) «Фінансові інструменти» регулює облік фінансових активів і зобов'язань, включаючи

фінансові гарантії, які можуть застосовуватися у разі скасування турів або компенсацій клієнтам. Це дозволяє більш точно оцінювати ризики та потенційні фінансові зобов'язання [57].

– Міжнародний стандарт фінансової звітності (МСФЗ 15) «Дохід від договорів з клієнтами» визначає принципи визнання доходів залежно від виконання зобов'язань за договорами. У сфері туризму це дозволяє коректно розподіляти дохід між окремими компонентами послуг, такими як перевезення, проживання чи харчування, що забезпечує більшу прозорість і точність фінансової звітності [58].

– Міжнародний стандарт фінансової звітності (МСФЗ 16) «Оренда» встановлює вимоги до обліку оренди, зобов'язуючи орендаря визнавати в балансі актив у вигляді права користування об'єктом оренди та відповідне зобов'язання. Це дає змогу об'єктивно оцінювати вплив оренди на фінансовий стан підприємства та приймати обґрунтовані управлінські рішення [59].

Нормативне регулювання контролю в туристичній діяльності є комплексним та охоплює як зовнішній незалежний аудит, так і організацію системи внутрішнього контролю на самому підприємстві.

Зовнішній контроль регламентується Законом України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» [72]. Цей закон є фундаментальним, оскільки він визначає правові засади здійснення аудиту, встановлює вимоги до аудиторів та визначає, які саме підприємства підлягають обов'язковій перевірці.

Основою для проведення аудиторами перевірок є Міжнародні стандарти аудиту (МСА). Для туристичної галузі застосування МСА має свою специфіку: аудитор зобов'язаний оцінювати суттєві ризики викривлення, притаманні саме цій сфері. До них, зокрема, належать ризики коректності визнання доходу складних турпакетів, які включають транспортування, проживання, трансфер та ризики, пов'язані з високою сезонністю бізнесу, що може впливати на оцінку безперервності діяльності [72].

Внутрішній контроль є невід'ємною та щоденною частиною системи управління самого туристичного підприємства. Методологічною основою для його побудови є міжнародно визнані концепції, серед яких домінує модель COSO (Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission). Вона визначає п'ять пов'язаних між собою компонентів контролю (контрольне середовище, оцінка ризиків, контрольні процедури, інформація та комунікації, моніторинг), які є важливими для туристичної сфери для запобігання ризикам. Таким чином, система внутрішнього контролю слугує інструментом захисту активів та забезпечення достовірності даних для управлінського аналізу.

Варто зазначити, що правовою та інформаційною базою для проведення аналізу виступає публічна фінансова звітність, порядок підготовки якої ретельно регламентований. Це забезпечує аналітику необхідними достовірними даними для прийняття управлінських рішень.

Ключовим нормативним документом фінансового аналізу слід додати НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». Цей стандарт визначає склад, структуру та зміст статей форм звітності, забезпечуючи порівнянність даних як у динаміці, так і у просторі створюючи нормативне підґрунтя для розрахунку та інтерпретації ключових показників, які використовуються у турбізнесі.

На основі даних, підготовлених згідно з НП(С)БО 1, аналіз використовує класичні методи: горизонтальний (динамічний) аналіз для оцінки темпів зростання доходів та витрат та вертикальний (структурний) аналіз для вивчення питомої ваги витрат у структурі доходу.

Управлінський аналіз вимагає значно глибшої деталізації. Класифікація витрат за НП(С)БО 16 «Витрати» є основою для поділу витрат на постійні та змінні. Інструкція про застосування Плану рахунків дозволяє будувати аналітичний облік витрат за центрами відповідальності та видами послуг.

Саме такий поділ витрат, базований на стандартах, дозволяє проводити для прикладу CVP-аналіз та аналіз рентабельності туристичного бізнесу.

Таким чином, міжнародні угоди, національні стандарти та локальні нормативні акти створюють комплексну основу для регулювання туристичної індустрії, забезпечуючи її прозорість і стабільність. Проте ефективний розвиток галузі залежить не лише від чіткої правової бази, але й від здатності адаптуватися до сучасних викликів. Воєнний стан в Україні змусив державу оперативно переглянути нормативне регулювання, зосередившись на підтримці суб'єктів туристичної діяльності та стимулюванні внутрішнього туризму. Ці зміни позначилися на процесах обліку, контролю й аналізу діяльності галузі, вимагаючи від туристичних підприємств гнучкості, швидкого реагування на нові умови та впровадження ефективних рішень для забезпечення сталого функціонування в період нестабільності.

1.3. Особливості організації обліку, контролю та аналізу діяльності туристичних підприємств

Особливості функціонування туристичної сфери, такі як сезонні коливання попиту, складна система взаємодії з клієнтами й партнерами, а також різноманітність джерел доходів, зумовлюють необхідність автоматизації облікових процесів та всебічного аналізу діяльності. Це дозволяє туристичним компаніям раціонально організувати облік, оперативно реагувати на зміни попиту й підтримувати стабільний фінансовий стан.

Доходи як ключовий елемент господарської діяльності потребують особливої уваги. Класифікація туристичних підприємств залежно від характеру їхньої діяльності та джерел доходу впливає на структуру фінансових надходжень (табл. 1.5). Наприклад, основними джерелами доходу туроператора є оплата туристичного продукту, яку здійснюють турагенти, дилери або безпосередньо туристи, тоді як доходи турагента формуються переважно у вигляді комісійної винагороди за просування та продаж туристичного продукту, що надходить від туроператора або інших представників туристичної галузі [61].

Структура надходжень у туристичній діяльності

За характером операційної діяльності	За джерелом фінансування	За обсягом надходжень	Інші джерела доходів
Грошові надходження від продажу туристичних продуктів і послуг	Дивіденди та отримані відсотки	Збитки	Відновлення вартості активів
Номінальний прибуток	Виручка від реалізації фінансових активів чи послуг	Найнижчий рівень доходу	Прибуток від курсових різниць поза операційною діяльністю
Фактичний прибуток	Прибуток від участі у капіталі компаній	Найвищий рівень доходу	Надходження від безкоштовно отриманих активів
	Доходи від продажу валюти	Плановий (цільовий) дохід	Отримані штрафи та санкції
	Надходження від реалізації оборотних активів	Надходження через форс-мажорні обставини	
	Прибуток від курсових різниць в операційній діяльності	Компенсація збитків від надзвичайних ситуацій	
	Доходи від передачі активів у користування	Інші доходи від надзвичайних подій	

Така різноманітність доходів відображається в особливостях їх визнання, оскільки клієнти часто вносять передоплату, яка фіксується як аванс до надання послуги відповідно до (НП(С)БО) 15 «Дохід». Наприклад, клієнт бронює тур і сплачує його за кілька місяців до поїздки, але дохід визнається лише після надання послуги. Це потребує точного відображення авансових платежів і доходів у бухгалтерському обліку. Крім того, підприємства, які отримують комісійні від партнерів, вимагають окремого обліку цих доходів, оскільки вони оподатковуються інакше, ніж основна виручка, наприклад, ПДВ нараховується лише на комісію [62].

В Україні туристичні підприємства можуть працювати на різних системах оподаткування (додаток Б), що визначає порядок нарахування ПДВ. Це потребує точного визначення структури доходів і коректної класифікації операцій. У деяких країнах туристичні послуги підлягають пільговому оподаткуванню, що також слід враховувати [64].

З доходами тісно пов'язані витрати, які мають свої особливості. Насамперед варто зазначити, що обсяг і структура залежать від типу суб'єкта туроператора чи турагента. Туроператори створюють туристичний продукт, тому для них переважають матеріальні витрати, пов'язані з організацією турів, наприклад, транспорт і проживання. Натомість у турагентів матеріальні витрати переважно незначні, а домінують витрати на рекламу та персонал. Детальніше порівняння наведено в табл. 1.6 [63].

Таблиця 1.6

Порівняння витрат турагента та туроператора

Категорія витрат	Туроператор	Турагент
Основна діяльність	Створення, організація та продаж туристичних продуктів.	Продаж готових туристичних продуктів від туроператорів.
Розробка туристичного продукту	Високі витрати: створення маршрутів, укладання договорів з постачальниками.	Відсутні: турагент продає готові тури.
Ліцензування та сертифікація	Обов'язкове ліцензування, страхування відповідальності, сертифікація.	Зазвичай не потрібне ліцензування, лише реєстрація бізнесу.
Маркетинг і реклама	Високі: створення бренду, рекламні кампанії, участь у виставках, сайт.	Помірні: локальна реклама, просування через інтернет.
Офісні витрати	Високі витрати (оренда офісу, обладнання, штат працівників (менеджери, логісти).	Низькі і середні: невеликий офіс, мінімальний штат.
Персонал	Великий штат: менеджери, логісти, бухгалтери, маркетингологи.	Невеликий штат: 1-3 менеджери з продажів.
ІТ та програмне забезпечення	Високі: CRM-системи, бронювання, інтеграція з партнерами.	Низькі: базові CRM або системи бронювання від туроператорів.
Фінансові ризики	Високі: передоплата постачальникам, ризики скасування турів, валютні коливання.	Низькі: ризики обмежуються втратою комісії при скасуванні туру.
Комісійні витрати	Відсутні: туроператор отримує основний дохід від продажу турів.	Присутні: сплата комісії туроператору (залежить від договору, 5-15%).

Страхування	Обов'язкове страхування відповідальності туроператора.	Зазвичай не потрібне, лише страхування клієнтів (за потреби).
Логістика та організація	Високі: координація транспорту, розміщення, екскурсій.	Відсутні: організація лягає на туроператора.
Середній рівень витрат	Високий: через масштаб діяльності та відповідальність.	Низький-середній: обмежується продажами та підтримкою клієнтів.

Окрім вищенаведеного, облік неможливий без належної взаємодії з іншими суб'єктами діяльності. При наданні туристичного продукту кожен контрагент встановлює специфічні умови оплати, валюти розрахунків і терміни виконання зобов'язань [63]. Це вимагає детальних взаєморозрахунків і належного документального оформлення, основний порядок якого наведено в табл. 1.7.

Таблиця 1.7

Документообіг за видами договорів у туристичній діяльності

Етап / Вид договору	Договір надання послуг	Посередницький договір	Договір підряду	Договір купівлі-продажу
Документ для проведення попередньої оплати	Рахунок-фактура	Рахунок-фактура з винагородою туроператора	Договір	Рахунок-фактура
Підтвердження оплати	Безготівковий розрахунок - платіжне доручення, банківська виписка Готівковий розрахунок - звіт про використання коштів із підтвердженням	Те ж саме	Видатковий касовий ордер	Те ж саме
Документи на споживання туристичних послуг	Санаторно-курортна путівка, транспортний квиток	Не надають	Не надають	
Документ на отримання послуг / товарів	Акт наданих послуг	Акт-звіт туроператора про реалізацію послуг	Акт наданих послуг	Накладна

Комплексне розуміння діяльності туристичних підприємств забезпечується інтеграцією фінансового та управлінського обліку. Якщо фінансовий облік зосереджений на відображенні ключових узагальнених показників, таких як прибуток, доходи, витрати та їхня структура, що знаходить своє відображення у фінансовій для внутрішніх і зовнішніх користувачів, то управлінський облік надає більш деталізовану інформацію. Він, зокрема, деталізує дані про витрати в розрізі центрів відповідальності, наприклад, за окремими турами чи регіонами. Обидва види обліку спрямовані на оптимізацію витрат та підвищення ефективності використання ресурсів. Прикладом практичного застосування таких даних є аналіз собівартості туристичних продуктів та оцінка рентабельності, що дозволяють підприємству своєчасно адаптуватися до змін ринкового середовища [65].

Складність сучасних облікових процесів зумовлює ключову роль цифрових технологій, які забезпечують безперервний збір і оновлення облікових даних у реальному часі. Наприклад, у туристичній галузі автоматизовані системи дозволяють оперативно фіксувати передоплати та своєчасно визнавати дохід після надання послуги, що суттєво зменшує ризик помилок. Важливу роль відіграють і хмарні платформи: вони уможливають централізоване зберігання договорів з клієнтами та контрагентами, оптимізують документообіг та допомагають забезпечити відповідність Національним положенням (стандартам) бухгалтерського обліку (НП(С)БО). Особливої ваги це набуває при обліку валютних операцій у виїзному туризмі, де спеціалізовані системи автоматично розраховують курсові різниці [66].

Окрім цього, цифрові інструменти полегшують зовнішній контроль за фінансовими операціями та вдосконалюють внутрішній. Так, CRM-системи дають змогу відстежувати платежі клієнтів та проводити звірку залишків, запобігаючи простроченим передплатам. Автоматизовані алгоритми здійснюють перевірку первинних документів, таких як договори та акти виконаних робіт, на відповідність вимогам Положень (стандартів) бухгалтерського обліку (П(С)БО), що зменшує ймовірність помилок у

розрахунках з контрагентами. Ті ж CRM-системи здатні виявляти та повідомляти про аномалії, як-от розбіжності між касовими операціями та банківськими виписками, що значно спрощує підготовку до податкових перевірок [66].

Щоб систематизувати підходи до аналізу, розглянемо його класифікацію. Класифікація видів аналізу діяльності туристичних підприємств сприяє систематизації знань і їхньому застосуванню в галузі. За часовим виміром розрізняють: стратегічний аналіз, який оцінює перспективи розвитку; оперативний аналіз, що забезпечує швидке реагування на економічні зміни; ретроспективний аналіз, який досліджує результати за період і формує рекомендації. За формою реалізації: зовнішній аналіз оцінює позицію компанії на ринку; внутрішній аналіз досліджує економічний розвиток підприємства. За просторовим масштабом: макроекономічний аналіз вивчає стан галузі; мікроекономічний аналіз зосереджений на окремих підприємствах. За організаційною формою: фінансовий аналіз оцінює фінансовий стан; управлінський аналіз сприяє оптимізації витрат. Також аналіз класифікують за періодичністю (періодичний, одноразовий) і масштабом (суцільний, вибірковий, комплексний, тематичний). У туризмі аналіз оцінює вплив факторів на ключові показники (обсяги продажів, прибуток, рентабельність) і сприяє підвищенню ефективності. [67].

Аналіз діяльності туристичних підприємств базується на методах, які враховують сезонність, фокус на клієнта та вплив економічних і політичних факторів. Поширеним інструментом є SWOT-аналіз, який дозволяє оцінити внутрішні та зовнішні фактори діяльності туристичних підприємств. Він дає змогу структурувати інформацію про внутрішні ресурси, такі як кваліфікація персоналу чи унікальність туристичного продукту, та зовнішні умови, зокрема ринкові тенденції чи регуляторні зміни. SWOT-аналіз сприяє визначенню стратегічних пріоритетів, оптимізації ресурсів і розробці стратегії для посилення конкурентоспроможності [68].

PEST-аналіз фокусується на зовнішніх факторах, що впливають на туристичні підприємства: політичних, економічних, соціальних і технологічних.

Він аналізує вплив законодавчих змін, економічної стабільності, споживацьких переваг і технологічних інновацій, таких як цифрові платформи бронювання. PEST-аналіз дає змогу зрозуміти макроекономічне середовище, допомагаючи адаптуватися до змін і прогнозувати ризики, зумовлені зовнішніми умовами. Цей метод підтримує стратегічне планування, враховуючи комплексний вплив зовнішнього середовища на бізнес-процеси [69].

Ще одним важливим аспектом є обробка великих обсягів інформації. Аналіз даних є важливим для оцінки діяльності туристичних підприємств, оскільки туризм генерує значні масиви даних. Цей метод включає обробку статистики бронювань, фінансових звітів і відгуків клієнтів для оцінки ефективності діяльності. Використання CRM-систем і інструментів бізнес-аналітики забезпечує відстеження ключових показників ефективності, таких як рівень завантаженості чи рентабельність туристичних продуктів. Аналіз даних створює кількісну основу для прийняття рішень, допомагаючи виявити неефективні процеси та оптимізувати витрати [70].

Для порівняння з ринковими стандартами використовується бенчмаркінг. Бенчмаркінг полягає в порівнянні діяльності підприємства з практиками лідерів галузі для виявлення можливостей удосконалення. Цей метод аналізує показники конкурентів, такі як якість обслуговування, цінова політика чи ефективність маркетингових стратегій, щоб визначити стандарти, до яких слід прагнути. Бенчмаркінг сприяє впровадженню кращих практик, підвищенню конкурентоспроможності та оптимізації внутрішніх процесів, зокрема в управлінні клієнтським досвідом і цифровій присутності [70].

Фінансовий аналіз підсилює оцінку економічної ефективності. Аналітичні інструменти, зокрема фінансовий аналіз, дозволяють оцінити поточний стан туристичного підприємства та прогнозувати його результати. Застосування методів фінансового аналізу, зокрема розрахунок показників ліквідності та рентабельності, лежить в основі управлінських рішень. Наприклад, фінансовий коефіцієнт рентабельності продажів є ключовим показником ефективності діяльності туристичного підприємства. Оскільки значна частина послуг

надається за межами країни, необхідно забезпечити високий рівень обслуговування та запобігати порушенням із боку недобросовісних операторів [67].

Варто зазначити, що зовнішній аудит туристичних підприємств також має специфіку. Аудитори аналізують не лише фінансову звітність, а й правильність обліку специфічних операцій, як-от передоплати за тури, валютні транзакції з іноземними партнерами та відповідність договорів із клієнтами й постачальниками. Особлива увага приділяється перевірці первинних документів, оцінці системи внутрішнього контролю для запобігання шахрайству та правильному відображенню доходів і витрат у звітності, враховуючи сезонні коливання та податкові особливості [67].

Таким чином, організація обліку, контролю й аналізу в туристичному бізнесі є складною багаторівневою системою, яка вимагає комплексного підходу. Синтез теоретичних засад, законодавчих вимог і сучасних цифрових рішень формує основу для побудови ефективної системи фінансового управління, орієнтованої на досягнення стратегічної стійкості та конкурентних переваг підприємства

Висновки до розділу 1

У процесі дослідження теоретичних засад обліку, контролю та аналізу в туристичному бізнесі було встановлено, що туристичні послуги мають комплексний, багатогранний характер і відзначаються низкою особливостей, зокрема нематеріальністю, сезонністю, залежністю від зовнішніх факторів і високою емоційною складовою споживання. Це зумовлює складність управління діяльністю туристичних підприємств і потребує особливого підходу до формування обліково-аналітичної системи.

Класифікація туристичних послуг за різними критеріями: структурою споживання, тривалістю, рівнем обслуговування, цільовою аудиторією дозволяє здійснювати більш точне позиціонування туристичного продукту та сприяє кращому плануванню витрат, цінової політики і каналів просування. Проте, така

систематизація є ключовою умовою для організації ефективного управління в галузі.

Особливу увагу було приділено нормативному забезпеченню туристичної діяльності. Законодавство України, а також міжнародні угоди й стандарти регламентують питання обліку, ліцензування, споживчого захисту, екологічної відповідальності та фінансової звітності. Прийняття Податкового кодексу, Закону «Про туризм» і впровадження П(С)БО та МСФЗ заклали фундамент для побудови сучасної системи бухгалтерського обліку в туризмі. Проте, на мою думку, потреба в оновленні окремих норм і адаптації до цифрових викликів залишається актуальною.

Вивчення організації обліку в туристичних підприємствах дало змогу побачити різницю в обліковій політиці між турагентами й туроператорами. Зокрема, облік доходів і витрат потребує розмежування за джерелами формування, правильного відображення передоплат, комісійних винагород і витрат на логістику, рекламу, страхування. Це підтверджує, що професійна облікова система є не лише елементом звітності, а інструментом управління фінансовими ресурсами.

Контроль і аналіз діяльності туристичних підприємств є невід’ємними складовими ефективного функціонування. Аналіз дозволяє виявити тенденції, оцінити рентабельність, фінансову стабільність, конкурентні переваги та ризики. Поєднання класичних методів аналізу з сучасними цифровими рішеннями є необхідною умовою для досягнення високої якості управлінських рішень і забезпечення довгострокової стійкості бізнесу.

Таким чином, підсумовуючи теоретичні аспекти, можна зробити висновок, що для туристичного підприємства в сучасних умовах ключовим є не лише дотримання законодавчих вимог, а й побудова гнучкої, автоматизованої та аналітично орієнтованої системи обліку й управління. Це створює підґрунтя для стабільного розвитку, адаптації до зовнішніх викликів і формування конкурентоспроможної моделі функціонування на ринку туристичних послуг.

РОЗДІЛ 2

ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА ОБЛІКУ ТА КОНТРОЛЮ НАДАННЯ ТУРИСТИЧНИХ ПОСЛУГ ТОВ «ПАРКТУР»

2.1. Організація обліку надання туристичних послуг

Ефективне ведення обліку є базою для подальшого прийняття управлінських рішень на будь-якому підприємстві в туристичній галузі. Для детального дослідження аспектів обліку, контролю та аналізу обрано Товариство з обмеженою відповідальністю «ПАРКТУР» (далі – ТОВ «ПАРКТУР»). Вибір цього підприємства зумовлений гібридною бізнес-моделлю, що функціонує в районі туристичного комплексу «Буковель» та м. Яремче. ТОВ «ПАРКТУР» поєднує в собі функції готельного оператора, туристичного оператора та агентської діяльності. Туристичні послуги компанії складаються з готельно-ресторанного обслуговування, туристичної операторської та агентської діяльності, організації спортивно-розважальних заходів, а також транспортного супроводу. Такий перелік послуг дозволяє формувати комплексні пропозиції для споживачів, тим самим підтримувати конкурентоспроможність на ринку туристичних послуг. Варто також підкреслити операційну модель, яка передбачає використання орендованих об'єктів туристичної інфраструктури, серед яких готельні комплекси «Bukovel Hotel», «Bukovel Apart», «Edelweiss», ресторан «Numo» та транспортні засоби.

Для чіткого функціонування та обслуговування значного клієнтського потоку у компанії сформовано організаційну структуру, яка включає основні функціональні департаменти і налічує 352 працівники (рис. 2.1). Така організаційна модель дозволяє виконувати широкий спектр операційних завдань, але водночас вимагає налагодженого координування між підрозділами для забезпечення документообігу та якісного обліку, що є важливим для прийняття управлінських рішень.

Рис. 2.1. Організаційна структура ТОВ «ПАРКТУР»

Фундаментом організації бухгалтерського обліку та формування фінансової звітності є наказ «Про облікову політику підприємства». Цей документ розроблений відповідно до законодавства України та чинних національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку. У ньому визначені принципи, процедури і методи, що застосовуються в обліковій практиці. Окрім того, у наказі також деталізовано напрями діяльності, пов'язані з наданням готельних і туристичних послуг, що дозволяє адаптувати облікову систему до специфіки цієї сфери. Відповідно, у контексті функціонування облікового процесу необхідне чітке регламентування внутрішніх процедур, які забезпечують повноту, достовірність і своєчасність обробки інформації. Це особливо актуально для операцій з оренди активів, оскільки вони впливають як на фінансові, так і на нефінансові показники діяльності підприємства. Ключові елементи облікової політики наведено в табл. 2.1.

Елементи облікової політики ТОВ «ПАРКТУР»

Об'єкт	Метод	Нормативний документ
Визнання доходів від реалізації послуг	У момент виникнення, на підставі первинних документів (наприклад акти, чеки РРО)	НП(С)БО 15 «Дохід»
Визнання витрат	За принципом відповідності доходам; витрати звітного періоду	НП(С)БО 16 «Витрати»
Облік основних засобів (ОЗ)	За первісною вартістю; прямолінійний метод амортизації; ліквідаційна вартість	НП(С)БО 7 «Основні засоби»
Малоцінні необоротні матеріальні активи	Вартісна межа - до 20 000 грн; амортизація 100% у першому місяці	НП(С)БО 7 «Основні засоби»
Облік запасів	За первісною вартістю; метод вибуття - FIFO; МШП списуються при передачі в експлуатацію	НП(С)БО 9 «Запаси»
Облік дебіторської заборгованості	За чистою реалізаційною вартістю; резерв сумнівних боргів - щоквартально, за аналізом платоспроможності	НП(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість»
Облік зобов'язань	Довгострокові - за теперішньою вартістю; поточні - за сумою погашення	НП(С)БО 11 «Зобов'язання»
Забезпечення на виплату відпусток	Щомісячно, за формулою: фактична зарплата * відсоток планових витрат на відпустки до фонду оплати праці; коригування наприкінці року	НП(С)БО 11 «Зобов'язання», НП(С)БО 26 «Виплати працівникам»
Облік орендних операцій	Як витрати періоду або в складі собівартості	НП(С)БО 14 «Оренда»
Автоматизація обліку	Програми «Bukovel24», «М.Е.Дос», «Вчасно.ЕДО»	-

Крім вищезазначеного, на підприємстві використовується широкий спектр первинної документації для повноти облікової інформації. Для прикладу, візьмемо путівку до дитячого табору, що оформляється рахунком на оплату (Додаток В), оплата якого підтверджує укладення договору публічної оферти. Послуги з проживання в готелі супроводжуються рахунками (Додаток Д), де деталізовано параметри замовлення, включно з ПДВ. Факт надання послуг фіксується актами здачі-приймання, наприклад, актом (Додаток Е), що є

підставою для визнання доходу та списання витрат. Для наочності руху документів під час надання ключових послуг розроблено схему (рис. 2.2).

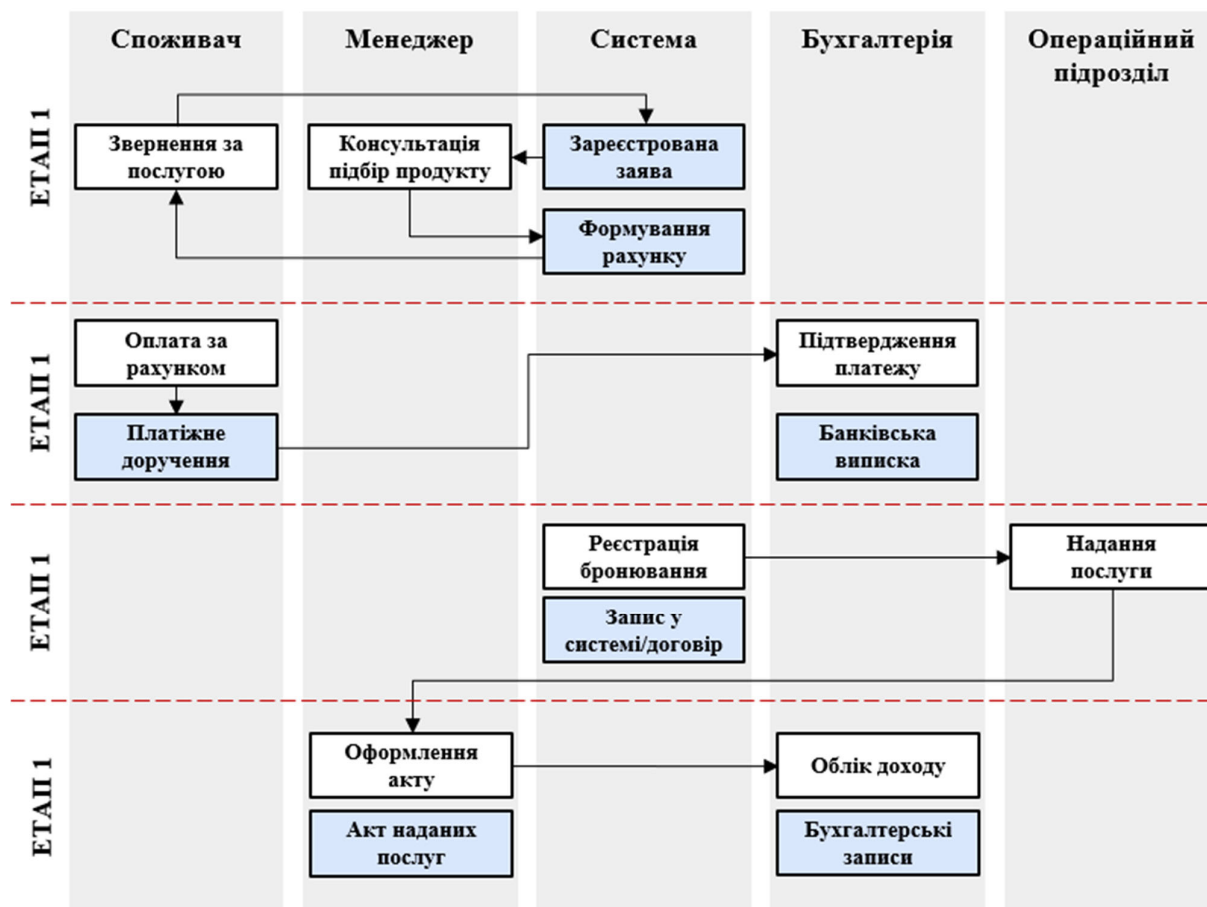

Рис. 2.2. Рух документообігу при продажі туристичного пакету

Продуктивність інформаційної системи бухгалтерського обліку в ТОВ «ПАРКТУР» значною мірою залежить від належної інтеграції спеціалізованих програмних рішень для усунення дублювання даних та підвищення швидкості обробки інформації, зберігаючи при цьому точність управлінських даних. Спеціалізована фреймворк-система «Vukovel24» обробляє операції бронювання, управління клієнтами та управління турами, що забезпечує своєчасні дані для подальших бухгалтерських процедур. Система електронного документообігу М.Е.Дос разом із Вчасно.ЕДО дозволяє організаціям здійснювати електронний обмін документами з діловими партнерами під час подання податкової та статистичної звітності до контролюючих органів, тим самим зменшуючи паперову роботу та ризики помилок.

Персонал фінансового департаменту складається з бухгалтерів та економістів, які здійснюють ретельний моніторинг грошових та економічних операцій компанії. Діяльність підрозділу координує головний бухгалтер, який забезпечує належну організацію роботи, дотримання стандартів бухгалтерського обліку, підготовку фінансових звітів та здійснення заходів внутрішнього контролю. Обов'язки з бухгалтерського обліку розподіляються між фахівцями: управління платежами з партнерами, облік запасів, ведення бухгалтерського обліку, розрахунок заробітної плати, а також обробка грошових і банківських операцій. Окремі працівники відповідають за планування економічної діяльності, аналіз витрат та доходів. Також слід додати, що ефективність роботи даного відділу залежить також від тісної взаємодії з іншими підрозділами. Своєчасне отримання повної та достовірної первинної документації є ключовою умовою для забезпечення якісного обліку та підготовки звітності (табл. 2.2).

Таблиця 2.2

Координація фінансового департаменту з підрозділами в обліку послуг

Підрозділ / Система	Вхідні потоки до бухгалтерії	Вихідні потоки від бухгалтерії
Керівництво	Накази, розпорядження, затвердження лімітів	Фінансова, податкова та управлінська звітність
Відділ реалізації / Служба прийому та розміщення (Bitrix24)	Первинні документи: договори, рахунки, акти наданих послуг	Оброблені дані, аналітика, підтвердження оплати
Ресторан / Транспортний відділ	Звіти касира, звіти РРО, накладні на списання, подорожні листи, авансові звіти	Оброблені дані, розрахунки, ліміти
Відділ кадрів	Дані про персонал для розрахунку зарплати	Розрахункові відомості, довідки про доходи
Постачальники /Контрагенти	Запити, договори, замовлення	Оплата, акти звірки
Контролюючі органи (через «М.Е.Дос»)	-	Податкова та статистична звітність
Системи ЕДО	-	Рахунки, акти, накладні

Окрім того, організація податкового обліку є важливою складовою діяльності ТОВ «ПАРКТУР», оскільки кожна операція компанії впливає на

податкові зобов'язання. Компанія ретельно фіксує податкові зобов'язання від реалізації туристичних послуг, податковий кредит за придбаними товарами та послугами, а також виступає податковим агентом зі справляння туристичного збору, надаючи послуги з тимчасового розміщення. Облік туристичного збору передбачає щоденний облік кількості ночівель, розрахунок збору за встановленими ставками, його відображення на відповідних рахунках і подальшу сплату до місцевого бюджету. Облік доходів і витрат для цілей оподаткування прибутку ведеться на основі даних бухгалтерського обліку з урахуванням податкових різниць. Формування декларації з податку на прибуток покладено на головного бухгалтера. Облік заробітної плати та пов'язаних із нею податків (ПДФО, військовий збір) і єдиного соціального внеску (ЄСВ) здійснюється відповідно до вимог законодавства. Для цього використовуються рахунки 66 «Розрахунки за виплатами працівникам», 65 «Розрахунки за страхуванням» і 64 «Розрахунки за податками й платежами».

Належна організація облікового процесу в ТОВ «ПАРКТУР», що базується на чіткій структурі, відповідній обліковій політиці та інформаційних системах, забезпечує ефективне ведення бухгалтерського обліку. Ефективність функціонування обліково-інформаційної системи компанії значною мірою залежить від інтеграції програмних рішень, що мінімізує дублювання даних, підвищує оперативність обробки інформації та гарантує достовірність управлінських даних.

2.2. Методика обліку надання туристичних послуг та відображення їх у звітності

Належний облік у туристичній діяльності забезпечує ефективне управління фінансовими потоками, контроль за зобов'язаннями та формування прибутковості підприємства. Облік доходів здійснюється згідно з НП(С)БО 15 «Дохід» та Наказом про облікову політику підприємства. Дохід визнається після фактичного надання послуги, що підтверджується первинною документацією,

відповідно до принципу нарахування, визначеного НП(С)БО 15. Витрати, які формують собівартість реалізованих послуг, обліковуються за НП(С)БО 16 «Витрати» з дотриманням принципу відповідності доходів і витрат. Реалізація цих принципів у типових операціях з надання послуг відображається через наступні бухгалтерські записи, що деталізовані в табл. 2.3.

Таблиця 2.3

Облік реалізації туристичного пакету

Зміст операції	ДТ	КТ	Документальне підтвердження
Акумуляовано прямі витрати на формування собівартості путівки	23	631, 661, 651, 20, 13, 685	Акти, накладні, розрахунки, довідки бухгалтерії, амортизаційні відомості
Отримано передоплату від покупця	311	681	Банківська виписка, рахунок № F144085/1
Визнано дохід після надання послуги	361	703	Акт наданих послуг, НП(С)БО 15, облікова політика, договір оферти
Зараховано передоплату у рахунок доходу	681	361	Бухгалтерська довідка
Списано собівартість путівки на фінансовий результат	903	23	Бухгалтерська довідка, НП(С)БО 16

Після визнання доходів наступним кроком є відображення витрат, пов'язаних з операційною діяльністю, які формують фінансовий результат. Відповідно до НП(С)БО 16 «Витрати» та на основі даних за 2024 рік, методика обліку основних витрат підприємства має такий вигляд (табл. 2.4).

Таблиця 2.4

Методика обліку витрат ТОВ «ПАРКТУР»

Зміст операції	ДТ	КТ	Документальне підтвердження
Списано собівартість наданих туристичних послуг (готельних, ресторанних тощо)	903	23, 631, 661, 651, 13	Акти наданих послуг, Калькуляції, Розрахункова відомість,
Відображено адміністративні витрати (зарплата апарату управління, оренда офісу, амортизація)	92	661, 651, 631, 131, 685	Бухгалтерська довідка, Відомість нарах. амортизації,

Відображено витрати на збут (маркетинг, реклама, послуги з просування)	93	631, 685	Акти наданих послуг від підрядників,
Відображено інші операційні витрати (собівартість іншої реалізації, борги)	94	20, 22, 38	Акти, Бухгалтерська довідка,
Відображено фінансові та інші витрати (витрати від курсових різниць, відсотки)	95, 97	684, 685	Бухгалтерська довідка, банківська виписка

Однією з основних складових управління ціноутворенням та прибутковістю є точне калькулювання собівартості наданих послуг. Розглянемо приклад розподілу частки витрат при калькулюванні собівартості для готельного сегменту діяльності ТОВ «ПАРКТУР». На прикладі номера «Економ двомісний» у готелі «Vukovel Hotel» розрахунок базується на необхідності покриття як прямих витрат, безпосередньо пов'язаних з обслуговуванням номера, так і значної частки непрямих загальноготельних витрат (рис. 2.3).

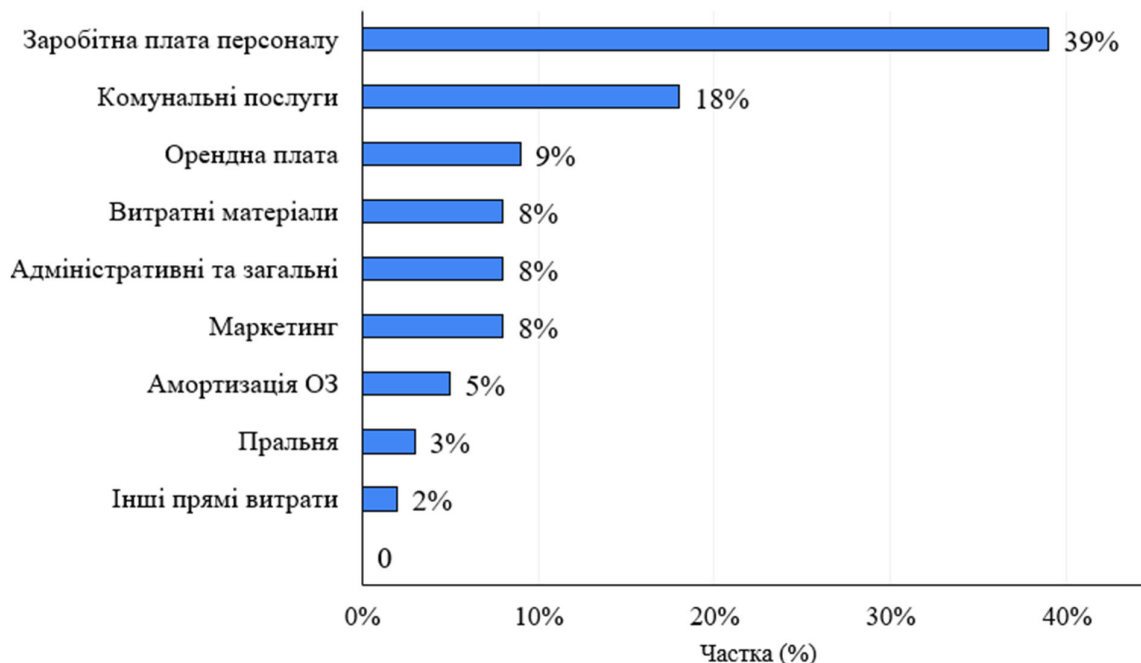

Рис. 2.3. Частки витрат проживання в номері

Завершальним етапом облікового циклу звітного періоду є визначення фінансових результатів. Ця процедура передбачає закриття рахунків класів 7 і 9 на субрахунки рахунку 79 «Фінансові результати» та подальше списання чистого

прибутку чи збитку на рахунок 44 «Нерозподілені прибутки». Важливим є те, як саме вищезазначені облікові операції формують статті фінансової звітності, що є вимогою назви даного підрозділу. Методика обліку безпосередньо пов'язана зі статтями Звіту про фінансові результати (Форма №2) та Балансу (Форма №1). Цей зв'язок наочно демонструє, як дані з облікових регістрів перетворюються на узагальнені показники для аналізу (табл. 2.6).

Таблиця 2.6

**Зв'язок облікових рахунків та ключових статей
звітності ТОВ «ПАРКТУР»**

Стаття звітності	Рахунок обліку	Пояснення
Чистий дохід від реалізації	Кт 703	Загальний оборот по кредиту рах. 703 (мінус ПДВ)
Собівартість реалізації	Дт 903	Дебетовий оборот по рах. 903 (сума списана в Дт 791)
Адміністративні витрати	Дт 92	Дебетовий оборот по рах. 92 (сума списана в Дт 791)
Чистий фін. результат: прибуток	Дт 441	Сальдо, визначене на рах. 79 та перенесене на рах. 441
Нерозподілений прибуток	Дт 442 / Кт 441	Сальдо на поч. року + Прибуток за рік

Для унаочнення всього облікового циклу, від первинного документа до фінансової звітності, як того вимагає логіка дослідження, пропонується узагальнена схема (рис. 2.4). Після розгляду основного облікового циклу, важливо деталізувати методику обліку специфічних операцій, притаманних гібридній бізнес-моделі ТОВ «ПАРКТУР». Нерозривним елементом фінансово-господарської діяльності є розрахунки з контрагентами. Облік зобов'язань підприємства, зокрема перед постачальниками та підрядниками, ведеться на рахунку 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками». Зокрема, розрахунки з основним орендодавцем ТОВ «Буковель» відображаються за кредитом субрахунку 631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками», для чого доцільно використовувати окремий аналітичний рахунок для забезпечення прозорого контролю.

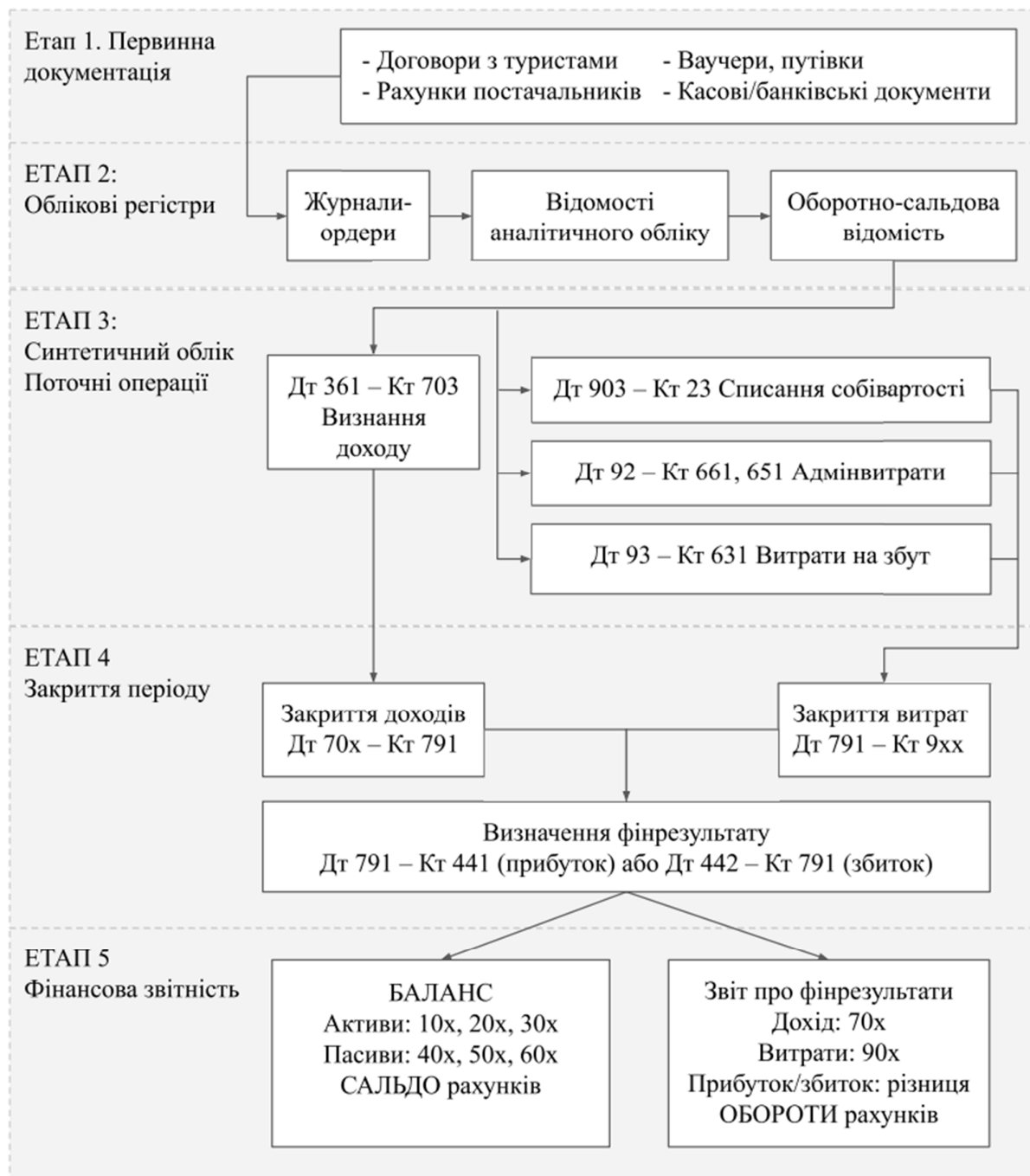

Рис. 2.4. Схема облікового циклу та його відображення у звітності ТОВ «ПАРКТУР»

Також для відображення коштів, отриманих від клієнтів як передплата за майбутні послуги, використовується рахунок 681 «Розрахунки за авансами одержаними». Облік розрахунків з бюджетом у ТОВ «ПАРКТУР» ведеться на рахунку 64 «Розрахунки за податками й платежами» та охоплює, зокрема,

податок на додану вартість (оскільки підприємство є його зареєстрованим платником), податок на прибуток (за наявності об'єкта оподаткування), а також єдиний соціальний внесок та податок на доходи фізичних осіб, утримуваний із заробітної плати значного штату працівників.

Хоча основна діяльність ТОВ «ПАРКТУР» зосереджена на внутрішньому ринку, обслуговування іноземних туристів або потенційні закупівлі окремих послуг чи товарно-матеріальних цінностей у нерезидентів можуть зумовлювати виникнення операцій в іноземній валюті. У таких випадках, відповідно до вимог НП(С)БО 21 «Вплив змін валютних курсів», первісне відображення таких операцій у гривневому еквіваленті здійснюється за офіційним курсом Національного банку України, що діяв на дату проведення операції (тобто на дату визнання активів, зобов'язань, власного капіталу, доходів чи витрат). Ключовим аспектом є подальший облік монетарних статей балансу, виражених в іноземній валюті (грошові кошти на валютних рахунках, дебіторська та кредиторська заборгованість, що підлягає погашенню грошима). Ці статті підлягають обов'язковій переоцінці на кожен дату балансу, а також на дату здійснення господарської операції в її межах або за всією статтею (залежно від облікової політики підприємства). Курсові різниці, що виникають у результаті такого перерахунку монетарних статей, пов'язаних з операційною діяльністю, відображаються у складі інших операційних доходів або інших операційних витрат. Для прикладу, якщо ТОВ «ПАРКТУР» отримує оплату від іноземного туриста в євро, на дату надходження коштів ця сума перераховується в гривні за курсом НБУ та відображається на відповідному валютному рахунку. На кожен наступну дату балансу залишок валюти на рахунку, а також дебіторська/кредиторська заборгованість в іноземній валюті підлягатиме переоцінці з віднесенням курсових різниць на доходи або витрати.

Туристичний бізнес характеризується можливістю анулювання турів, відмови від бронювання готельних номерів або зміни умов надання послуг з боку клієнтів. Такі ситуації вимагають чіткого облікового відображення операцій з повернення коштів, а також можливих штрафних санкцій. Умови ануляції та

пов'язані з цим фінансові наслідки для клієнтів детально регламентовані в первинних документах ТОВ «ПАРКТУР», зокрема в рахунках на оплату. Наприклад, Рахунок F144085/1 та Рахунок G159600/2 містять положення, що у разі несвоєчасного (менш ніж за 20 днів до заїзду) повідомлення про анулювання або у випадку неприбуття покупця, попередньо сплачені кошти спрямовуються на погашення збитків продавця. У разі своєчасного анулювання (більш ніж за 20 днів) ТОВ «ПАРКТУР» може запропонувати перенесення бронювання або зарахування коштів на рахунок інших зобов'язань клієнта.

У бухгалтерському обліку операції з повернення коштів клієнтам зазвичай призводять до зменшення раніше визнаного доходу (якщо послуга вже була частково надана або дохід був визнаний на повну суму) шляхом сторнування відповідних сум (наприклад, Дт 704 «Вирахування з доходу» Кт 361 «Розрахунки з вітчизняними покупцями») або ж зменшують кредиторську заборгованість підприємства за отриманими авансами (Дт 681 «Розрахунки за авансами одержаними» Кт 301 «Готівка в національній валюті» 311 «Поточні рахунки в національній валюті»). Штрафні санкції, визнані підприємством до отримання (наприклад, від клієнтів за порушення умов договору), обліковуються у складі інших операційних доходів (на рахунку 715 «Одержані штрафи, пені, неустойки»). Відповідно, штрафні санкції, визнані до сплати (наприклад, постачальникам, включаючи можливі санкції від ТОВ «Буковель» за умовами договорів оренди), відображаються у складі інших операційних витрат (на рахунку 948 «Визнані штрафи, пені, неустойки»). Наприклад, якщо клієнт скасував бронювання туру і, згідно з умовами договору, зобов'язаний сплатити штраф у розмірі 10% від вартості, ця сума буде визнана іншим операційним доходом ТОВ «ПАРКТУР» після фактичного отримання або визнання боржником.

Важливим аспектом, що також вимагає специфічного підходу до обліку, є надання підприємством посередницьких послуг, зокрема страхових. Підприємство виступає як Повірений від імені та за дорученням ПрАТ «УСК «КНЯЖА ВІЄННА ІНШУРАНС ГРУП» (Довіритель) на підставі Договору

доручення № 6800-005170/1 від 10 квітня 2023 року. Згідно з умовами цього договору, ТОВ «ПАРКТУР» здійснює рекламування та пропонування страхових послуг, консультаційну підтримку та укладання договорів страхування від імені страхової компанії. Важливою особливістю є те, що Повірений (ТОВ «ПАРКТУР») отримує страхові платежі від застрахованих осіб і зобов'язаний перераховувати їх Довірителю щодавно, утримуючи при цьому суму належної йому агентської винагороди.

Облік таких операцій вимагає чіткого розмежування транзитних коштів (страхових платежів, що належать страховій компанії) та власного доходу підприємства (агентської винагороди). Отримані від страхувальників страхові платежі доцільно обліковувати на окремому аналітичному субрахунку рахунку 31 «Рахунки в банках» або через транзитний рахунок 685 «Розрахунки з іншими кредиторами» (наприклад, аналітичний рахунок «Розрахунки з ПрАТ «УСК «КНЯЖА ВІСННА ІНШУРАНС ГРУП» за отриманими страховими платежами»). Сума агентської винагороди визнається доходом ТОВ «ПАРКТУР» від надання послуг (наприклад, на субрахунку 7035 «Дохід від страхової агентської діяльності») у момент виконання умов договору доручення, що зазвичай підтверджується щодавними звітами Повіреного про укладені договори страхування та суми отриманих платежів, погодженими з Довірителем.

Методично коректне ведення бухгалтерського обліку операцій з надання туристичних послуг та розрахунків з контрагентами знаходить своє кінцеве узагальнення у фінансовій звітності підприємства. Формування достовірних показників фінансової звітності є ключовим для подальшої оцінки масштабу діяльності, ефективності управління ресурсами та динаміки фінансового стану.

2.3. Особливості контролю надання туристичних послуг

У ТОВ «ПАРКТУР» організована система внутрішнього контролю, яка забезпечує схоронність активів, достовірність обліку, дотримання законодавства та внутрішніх правил, а також сприяє операційній ефективності й досягненню

стратегічних цілей та підтримує стабільність і прозорість діяльності компанії. Система включає адаптовані елементи стандарту COSO. Серед них можна виділити:

- контрольне середовище базується на управлінській культурі, професійній підготовці персоналу та чіткій структурі;
- облікова політика встановлює єдині правила обліку, а розподіл обов'язків зменшує ризик помилок;
- компанія стикається з ризиками оренди, якості послуг, фінансовими, операційними ризиками та ризиками змін законодавства;
- заходи контролю включають авторизацію операцій директором, розподіл обов'язків, перевірку документів, інвентаризації та контроль доступу до активів, зокрема ТМЦ;
- умови договорів і рахунків регулюють взаємодію з клієнтами. Інформація обробляється через системи «Bukovel24», «Bitrix24», «М.Е.Дос» і «Вчасно.ЕДО», фінансова звітність забезпечує прозорість.
- оніторинг здійснюється через інвентаризації, контроль керівництва та планування зовнішнього аудиту.

Особливу роль у системі внутрішнього контролю ТОВ «ПАРКТУР» відіграє функція внутрішнього аудиту, яка забезпечує незалежну та об'єктивну оцінку ефективності процесів управління ризиками, контролю та корпоративного управління. Наприклад, у сфері взаєморозрахунків із контрагентами, внутрішній аудитор відіграє ключову роль у перевірці обґрунтованості витрат підприємства. Зокрема, коли будь-який відділ ТОВ «ПАРКТУР» подає до бухгалтерії рахунок на оплату послуг чи товарів, внутрішній аудитор зобов'язаний здійснити перевірку ринковості цін, що вказані в цьому рахунку. Ця процедура є критично важливою для уникнення переплат, оптимізації витрат та уникнення потенційних зловживань. Аудитор проводить детальний аналіз ринкових пропозицій на аналогічні товари чи послуги, порівнюючи ціни з даними відкритих джерел, попередніми закупівлями або пропозиціями інших постачальників. Лише після підтвердження ринковості цін

та відповідності іншим внутрішнім нормативам, бухгалтерія ТОВ «ПАРКТУР» здійснює оплату за цим рахунком. Усі ці контрольні процедури є частиною комплексного підходу до управління ризиками, ключові з яких та відповідні заходи їх контролю деталізовано в табл. 2.7.

Таблиця 2.7

Ключові ризики та заходи їх контролю в ТОВ «ПАРКТУР»

Ризик	Опис	Контрольні процедури
Орендні відносини з контрагентами	Невідповідність спожитих комунальних послуг виставленим сумам	Щомісячна звірка розрахунків з орендодавцем
	Дострокове розірвання або зміна умов оренди	Юридична перевірка договорів перед укладанням чи пролонгацією
	Неефективне використання орендованих площ	Аналіз завантаженості номерного фонду та ресторану
Якість надання послуг	Скарги клієнтів на обслуговування	Моніторинг відгуків на платформах бронювання, навчання персоналу
	Невідповідність послуг заявленим стандартам	Контроль роботи служб прийому та ресторану
	Репутаційні втрати через негативні відгуки	Аналіз скарг і оперативне реагування
Фінансові операції	Зростання дебіторської заборгованості	Нарахування резерву сумнівних боргів, чіткі умови оплати
	Касові розриви через сезонність	Планування грошових потоків
	Помилки в розрахунках з клієнтами	Контроль касової дисципліни, використання РРО
Операційна діяльність	Збої в системах бронювання	Технічна підтримка ІТ-спеціалістами
	Недостатня укомплектованість персоналом у пікові сезони	Планування набору персоналу
	Форс-мажорні обставини	Включення умов форс-мажору в договори
Збереження активів	Нестачі або псування ТМЦ	Регулярні інвентаризації ТМЦ, готівки, основних засобів
	Пошкодження орендованого майна	Контроль стану орендованих активів
Дотримання законодавства	Порушення податкового законодавства	Ведення обліку за вимогами законодавства
	Порушення ліцензійних умов	Нагляд директора та головного бухгалтера
	Порушення трудового законодавства	Контроль інспектора з охорони праці

Слід додати, що на практиці внутрішній контроль реалізується через низку конкретних процедур та механізмів, спрямованих на ключові аспекти його діяльності (табл. 2.8).

Таблиця 2.8

Контрольні процедури у ТОВ «ПАРКТУР»

Бізнес-процес	Контрольна процедура	Відповідальний	Періодичність	Документ
Договори оренди	Звірка орендних платежів	Головний бухгалтер, директор	Щомісячно	Договір, акт звірки
	Узгодження актів оренди	Економіст	Щомісячно	Акт наданих послуг
	Контроль оплати	Бухгалтер	Щоденно	Касові чеки, виписки
	Реєстрація гостей	Адміністратори	Щоденно	Реєстраційна картка
Послуги ресторану	Інвентаризація продуктів	Завідувач господарства	Щомісячно	Інвентаризаційний опис
	Контроль РРО	Касири; бухгалтер	Щоденно	Z-звіти; касова книга
	Дотримання калькуляційних карт	Керівник ресторану	Щоденно	Калькуляційні картки
Облік зарплати	Перевірка табелів	Інспектор кадрів	Щомісячно	Табель робочого часу
	Нарахування зарплати	Бухгалтер	Щомісячно	Розрахункова відомість
	Контроль ЄСВ	Головний бухгалтер	Щомісячно	Накази, звітність
Закупівля ТМЦ	Перевірка отриманих ТМЦ	Комірник	За поставкою	Накладна, акт приймання
	Оприбуткування на склад	Бухгалтер ТМЦ	За поставкою	Прибутковий ордер

На основі інформації можна стверджувати, що компанія має добре налагоджену систему внутрішнього контролю, яка спирається на чіткі нормативні документи, продуману організаційну структуру та перевірені практики ведення туристичного бізнесу. Завдяки сучасним інформаційним системам створено міцну технологічну основу для ефективного контролю. Кваліфікований персонал і активна участь керівництва у відстеженні фінансового стану компанії додають впевненості в її стабільності та надійності.

Висновки до розділу 2

Організація бухгалтерського обліку в ТОВ «ПАРКТУР» побудована на чіткій обліковій політиці, яка відповідає національним стандартам бухгалтерського обліку (НП(С)БО) і враховує особливості туристичної сфери, зокрема операції з оренди активів. Це забезпечує достовірність і своєчасність фінансової інформації, необхідної для ефективного управління. Застосування програмних рішень, таких як «Bukovel24», «М.Е.Дос» і «Вчасно.ЕДО», оптимізує документообіг, зменшує ризик помилок і прискорює обробку даних, створюючи міцну основу для формування управлінської звітності.

Ця налагоджена система обліку дозволяє компанії чітко фіксувати доходи та витрати відповідно до НП(С)БО 15 «Дохід» і НП(С)БО 16 «Витрати». Дохід визнається після надання послуг, що підтверджується первинними документами, такими як акти чи рахунки, а витрати розподіляються за принципом відповідності доходам. Особливу увагу приділено калькулюванню собівартості, зокрема в готельному сегменті, що сприяє точному ціноутворенню та оцінці рентабельності. Водночас облік розрахунків із контрагентами, включаючи орендні та посередницькі операції, такі як страхові послуги, забезпечує прозорість і відповідність звітності вимогам законодавства.

Дослідження методики обліку підтверджує, що підприємство має повний обліковий цикл. Було проаналізовано не лише облік доходів та витрат, але й деталізовано порядок закриття фінансових результатів. Встановлено прямий зв'язок між даними бухгалтерських регістрів та статтями фінансової звітності: обороти за рахунками 7-го та 9-го класів коректно формують рядки Звіту про фінансові результати, а сальдо за рахунками капіталу та розрахунків є основою для заповнення Балансу. Це підтверджує, що облікова система ТОВ «ПАРКТУР» генерує достовірну інформацію для подальшого аналізу.

Для підтримки такої складної системи обліку в ТОВ «ПАРКТУР» функціонує ефективна система внутрішнього контролю, побудована за принципами стандарту COSO. Вона охоплює ключові процеси – від бронювання

номерів до інвентаризації ресторанних запасів і перевірки ринковості цін у рахунках постачальників. Внутрішній аудит відіграє важливу роль у запобіганні фінансовим ризикам, зокрема переплатам, забезпечуючи економію ресурсів і дотримання внутрішніх стандартів. Такий підхід сприяє стабільності та прозорості діяльності компанії.

Ефективність обліку та контролю значною мірою залежить від злагодженої взаємодії між підрозділами. Фінансовий департамент отримує своєчасну документацію від служб бронювання, ресторанного та транспортного відділів, а також кадрового підрозділу, що забезпечує точність даних і якість звітності. Інтеграція інформаційних систем, таких як «Bukovel24» і «Bitrix24», автоматизує процеси, зменшуючи час на обробку інформації та підвищуючи її достовірність.

Завдяки комплексному управлінню ризиками ТОВ «ПАРКТУР» успішно нівелює потенційні загрози, пов'язані з орендними відносинами, фінансовими операціями чи репутаційними викликами. Регулярні звірки з орендодавцями, моніторинг відгуків клієнтів і періодичні інвентаризації дозволяють оперативно реагувати на проблеми. Поєднання чіткої організаційної структури, кваліфікованого персоналу та сучасних технологій забезпечує компанії стабільність і конкурентоспроможність на ринку туристичних послуг.

РОЗДІЛ 3

АНАЛІЗ ПОСЛУГ ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ «ТОВ «ПАРКТУР»

3.1 Аналіз динаміки і структури послуг туристичного бізнесу

У туристичній галузі фінансовий аналіз є необхідним інструментом управління діяльністю туристичного підприємства. Він дозволяє не лише оцінити фінансові результати, але й виявити фактори впливу, проблемні зони у структурі доходів та витрат і сформулювати стратегічні управлінські рішення. Для ТОВ «ПАРКТУР» аналіз є особливо важливим, враховуючи гібридну бізнес-модель та її адаптивність до зовнішніх політичних, економічних і соціальних факторів.

Для проведення такого аналізу мною обраний інтервал, який охоплює три різні етапи.

Перший етап – 2021 рік, коли бізнес поступово виходив із посткарантинного періоду, відновлюючи обсяги продажів та адаптуючи цінову політику до скороченого попиту від іноземних туристів.

Другий етап – 2022 рік став періодом кризи: частина туристичних напрямків була закрита, логістичні витрати зросли, а купівельна спроможність населення різко знизилася.

Третій етап – 2023 рік, в якому розпочалося активне відновлення туристичного ринку, орієнтоване насамперед на внутрішній туризм, короткі подорожі та оздоровчі послуги.

Такий розподіл дозволяє оцінити не лише фінансові результати, а й здатність підприємства реагувати на виклики, переорієнтовувати ресурси та формувати нові конкурентні переваги (табл. 3.1). Аналіз ТОВ «ПАРКТУР» демонструє волатильність, спричинену як операційними, так і окремими фінансовими подіями. Основна діяльність показала незначне падіння у 2022 році на 4,1% внаслідок політично-економічних явищ. Згодом у 2024 році спостерігається стійке відновлення на 30,97%.

Таблиця 3.1

Динаміка доходів ТОВ «ПАРКТУР»

Показник (тис. грн.)	2021 рік	2022 рік	2023 рік	2024 рік	Відхилення 2023-2024 (+/-)	Темп росту 2023-2024, %
Чистий дохід	455622	436785	573278	750805	177527	30.97%
Інші операційні доходи	29394	8133	2402240	29617	-2372623	-98.77%
Разом опер. Доходи	485016	444918	2975518	780422	-2195096	-73.77%

Це свідчить про адаптацію підприємства до нових ринкових умов та переакцентування на внутрішній туризм. Подальший аналіз показує, що у 2023 році прибуток був у повному обсязі спрямований на покриття накопичених збитків минулих періодів. Непокритий збиток скоротився з позначки (2 753 580) тис. грн на кінець 2022 року до (381 007) тис. грн на кінець 2023 року. Це свідчить про комплексну фінансову реструктуризацію, ймовірно, шляхом прощення боргу або іншої форми капіталізації зобов'язань.

Подальше дослідження стосується структури доходів за видами послуг, оскільки зміна структури є одним із головних індикаторів стратегічної гнучкості підприємства (табл. 3.2).

Таблиця 3.2

Структура доходів за послугами ТОВ «ПАРКТУР»

Вид послуги	2023 рік		2024 рік		Зміна структури в.п.
	Сума (тис. грн)	Питома вага %	Сума (тис. грн)	Питома вага %	
Основні турпослуги	448303	78.20%	586125	78.07%	-0.13%
Додаткові послуги	79112	13.80%	107730	14.35%	0.55%
Комісійні/агентські послуги	28091	4.90%	37800	5.03%	0.13%
Інші послуги	17772	3.10%	19150	2.55%	-0.55%
Разом	573278		750805		

На основі отриманих результатів, основна частка доходів формується за

рахунок базових туристичних послуг як основний обсяг виручки. Водночас відбувається поступове зростання ролі додаткових сервісів. Це позитивна тенденція, оскільки саме такі послуги мають найвищу маржинальність, а їх розвиток сприяє диверсифікації прибутку. Зменшення частки інших операційних доходів свідчить про зміцнення операційної бази підприємства. Якщо раніше певна частина прибутку формувалася за рахунок разових фінансових операцій, то нині вона заміщена стабільними доходами від основної діяльності, що підвищує якість фінансових результатів.

Також зі спостережень виявлено особливість сезонного впливу, що притаманний туристичному сектору. Оскільки рівень завантаження номерного фонду та супутні послуги коливаються залежно від пори року (рис. 3.1).

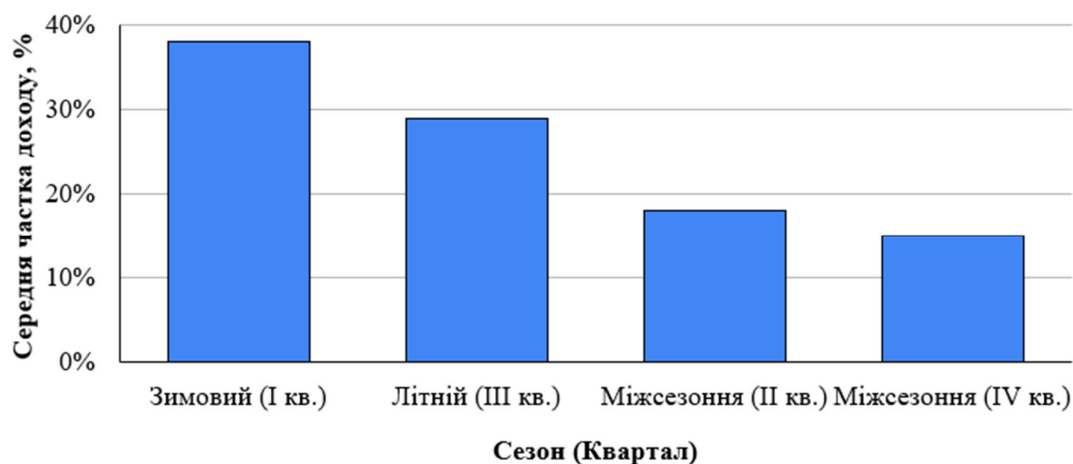

Рис. 3.1. Середня структура доходів туристичних послуг

Структура показує, що найбільш прибутковим залишається зимовий сезон, який формує майже 38 % річного доходу. Такий результат пов'язаний із географічним розташуванням та наявністю гірськолижної інфраструктури, яка активно використовується в зимовий період. Літній сезон забезпечує орієнтовно 29 % доходу завдяки розвитку зеленого туризму, дитячих таборів і програм сімейного відпочинку. Водночас міжсезоння залишається найслабшою ланкою: його частка не перевищує 33 %, що свідчить про нерівномірність завантаження ресурсів.

З метою глибшого розуміння природи зростання чистого доходу підприємства у 2024 році, доцільно провести детермінований факторний аналіз.

Для цього використано двокфакторну мультиплікативну модель залежності доходу від обсягу реалізації послуг та цінового фактора:

$$D = Q \times P$$

(3.1)

- Де D – Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг);
- Q – Кількість наданих послуг (туро-днів/ліжко-місць/обслугованих туристів);
 - P – Середня ціна реалізації одиниці послуги.

Оцінка впливу факторів здійснена методом абсолютних різниць, що дозволяє визначити абсолютний розмір впливу кожного чинника на результативний показник. Алгоритм розрахунку має такий вигляд:

1. Вплив зміни обсягу наданих послуг (кількісний фактор):

$$\Delta D(Q) = (Q1 - Q0) \times P0$$

$$\Delta D(Q) = (300,322 - 272,990) \times 2.1 \text{ тис. грн} = 57,397 \text{ тис. грн}$$

(3.2)

Економічний зміст: показує, на яку суму змінився дохід виключно через зміну кількості туристів, за умови, що ціни залишилися б на рівні минулого року.

2. Вплив зміни середньої ціни (якісний/ціновий фактор):

$$\Delta D(P) = (P1 - P0) \times Q1$$

$$\Delta D(P) = (2.5 - 2.1) \times 300,322 \text{ тис. грн} = 120,129 \text{ тис. грн}$$

(3.3)

3. Економічний зміст: показує, яку частину приросту доходу отримано завдяки підвищенню тарифів та зміні цінової політики.

Баланс відхилень:

$$\Delta D(\text{заг}) = \Delta D(Q) + \Delta D(P)$$

$$\Delta D(\text{заг}) = 57,397 + 120,129 = 177,526$$

(3.4)

Проведені розрахунки показали наступний розподіл впливу факторів на загальний приріст доходу (+177 526 тис. грн):

- За рахунок зростання обсягу реалізації (Q): дохід збільшився на 57

397 тис. грн (питома вага впливу – 32,3%). Це свідчить про ефективність маркетингової стратегії та відновлення попиту на внутрішній туризм.

– За рахунок зміни ціни (Р): дохід збільшився на 120129 тис. грн (питома вага впливу – 67,7%). Це пояснюється інфляційними процесами та переглядом цінової політики підприємства в бік збільшення вартості послуг.

Результати засвідчили, що головним чинником підвищення прибутковості стало збільшення середньої ціни послуг. Додатковим позитивним впливом стало збільшення обсягів реалізації послуг, що свідчить про зміцнення ринкових позицій компанії. Частка структурних та витратних факторів демонструє, що оптимізація собівартості залишається важливим резервом зростання ефективності.

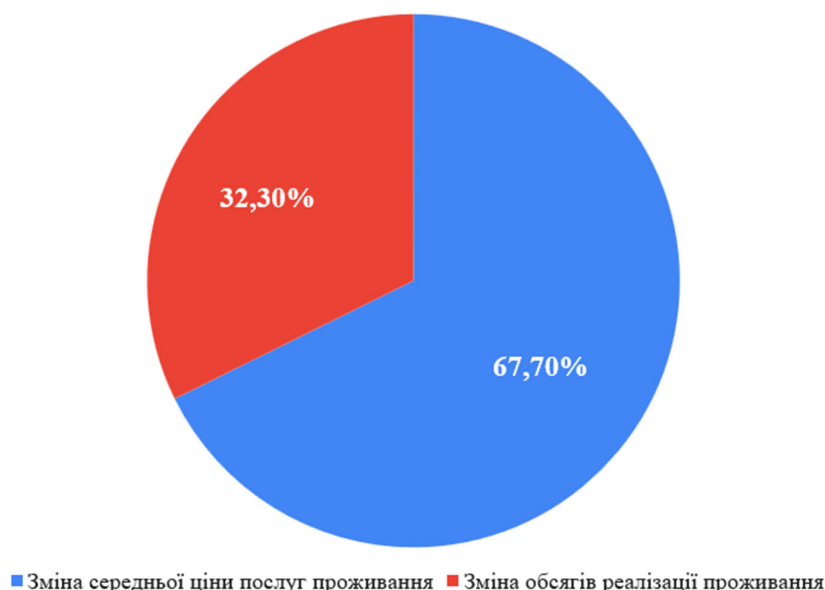

Рис. 3.2. Структура впливу факторів на зміну чистого доходу

Діаграма наочно підтверджує, що стратегія зосередження на збільшенні обсягів продажів і поліпшенні асортиментної політики принесла найбільший економічний ефект.

Оцінка ефективності діяльності туристичного підприємства неможлива без аналізу структури витрат (табл. 3.3). У досліджуваний період ТОВ «ПАРКТУР» суттєво збільшило обсяги послуг, що призвело до пропорційного зростання витрат. Однак динаміка окремих їхніх складових свідчить про структурні зміни у моделі управління.

Динаміка та структура витрат ТОВ «ПАРКТУР»

Показник	2021 рік	2022 рік	2023 рік	2024 рік	Відхилення 2023-2024 рік (+/-)	Темп росту 2023-2024 рік, %
Собівартість	386294	416430	511022	678050	167028	32.69%
Адмін. витрати	14412	10532	13233	29666	16433	124.18%
Витрати на збут	12248	48337	38701	24581	-14120	-36.48%
Інші опер. Витрати	11468	7345	25447	17196	-8251	-32.42%
Разом	424422	482644	588403	749493	161090	

Структурний аналіз витрат (табл. 3.3) показує, що собівартість стабільно формує левову частку всіх операційних витрат. У 2024 році структура стабілізувалася, проте питома вага адміністративних витрат зросла до 3,96% порівняно з 2,25% у 2023 році, що підтверджує висновок про випереджаюче зростання управлінських витрат.

Аналіз витрат демонструє, що сукупне зростання витрат становило. Показовим прикладом є динаміка витрат на збут: у 2022 році вони зросли орієнтовно у 4 рази. У 2023-2024 роках підприємство оптимізувало ці витрати, повернувши їх до рівня 24,5 млн грн. Також суттєво зросли адміністративні витрати у 2024 році (до 29,7 млн грн), що співвідноситься з даними про значне зростання витрат на оплату праці (більш ніж удвічі) за досліджуваний період. Таке збільшення адміністративних витрат можна вважати закономірним, оскільки воно, ймовірно, зумовлене впровадженням нових програм обліку (зокрема «Bukovel24») та розширенням функцій управлінського персоналу. З точки зору управлінського обліку, ці витрати мають інвестиційний характер, оскільки забезпечують стратегічне підґрунтя для подальшого підвищення ефективності.

В цілому за результатами аналізу доходів і витрат, можна зробити висновок, що ТОВ «ПАРКТУР» демонструє високу адаптивність до зовнішніх змін. Підприємство збільшує обсяги діяльності і впроваджує нову, більш гнучку

бізнес-модель, засновану на внутрішньому туризмі. Однак незважаючи на операційне відновлення, проблемними точками залишається висока собівартість та наявність від'ємного власного капіталу. Це свідчить про те, що позитивний фінансовий результат поки не здатен перекрити накопичені збитки минулих періодів.

3.2. Оцінка рентабельності туристичних послуг

Використання оцінки рентабельності послуг допомагає визначити прибутковість підприємства, забезпечити розвиток за рахунок власних коштів. У дослідженні було проаналізовано показник валової рентабельності (рентабельність продажів за валовим прибутком). Він відображає, яку частину прибутку підприємство отримує з доходу, та дозволяє оцінити, наскільки ефективно компанія здійснює контроль витрат і формує ціни на туристичні послуги. (рис. 3.3). Розрахунок проведено за даними Звіту про фінансові результати за формулою:

$$\text{Валова рентабельність} = (\text{Валовий прибуток} / \text{Чистий дохід}) * 100\% \quad (3.5)$$

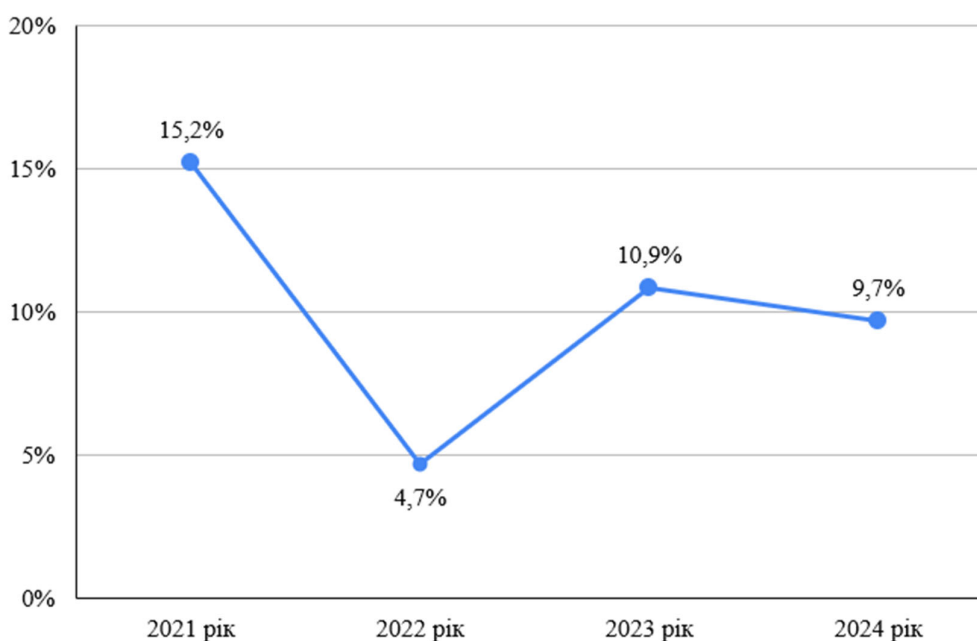

Рис. 3.3. Динаміка валового показника рентабельності ТОВ «ПАРКТУР»

Цей показник демонструє у 2021 році високу маржинальність на рівні 15,2%. Проте, внаслідок впливу зовнішніх негативних факторів у 2022 році, показник зменшився до 4,7%. Хоча ефективність і знизилась, важливо, що компанії вдалося утримати валову прибутковість у позитивній зоні, уникнувши операційних збитків. Наступний період засвідчив успішну адаптацію до нових ринкових умов. Вже у 2023 році відбулося значне відновлення операційної ефективності (10,9%), що свідчить про успішну оптимізацію собівартості. У 2024 році показник стабілізувався до рівня 9,7%, налагодивши бізнес-процеси та вийшло на стабільну траєкторію.

Проте, аналіз загального показника рентабельності є недостатнім для гібридної бізнес-моделі ТОВ «ПАРКТУР». Для поглибленого аналізу необхідно провести декомпозицію рентабельності за ключовими. Використовуючи дані про структуру доходів та після пропорційного розподілу собівартості було проведено оцінку рентабельності окремих послуг за 2024 рік (табл. 3.4).

Таблиця 3.4

**Оцінка валової рентабельності за сегментами послуг
ТОВ «ПАРКТУР» за 2024 рік**

Сегмент послуг	Дохід (тис.грн)	Пряма с/в	Непряма с/в	Повна с/в	Валовий прибуток	Рентабельність
Основні	586125	515790	48395	564185	21940	3.7%
Додаткові	107730	80798	8894	89692	18038	16.7%
Комісійні	37800	3780	3118	6898	30902	81.8%
Інші	19150	15703	1580	17283	1867	9.7%
РАЗОМ	750805	616071	61987	678058	72747	9.69%

Розрахунки в табл. 3.4 показують диференціацію рівня рентабельності за видами послуг. Найвищим показником є комісійні послуги, які пояснюються специфікою агентської діяльності, що не вимагає значних матеріальних витрат, а собівартість формується переважно за рахунок витрат на збут та оплату праці.

Натомість, основні послуги, які генерують найбільшу частку доходу, мають низьку рентабельність на рівні 3,7%. Це свідчить про високу собівартість утримання номерного фонду та значні постійні витрати (оренда, комунальні послуги).

Додаткові послуги мають помірний рівень рентабельності (16,7%), що робить їх важливим інструментом підвищення загальної ефективності.

Загальний середній показник валової рентабельності склав 9,69%. Такий дисбаланс підтверджує необхідність впровадження системи управління витратами саме в сегменті основних послуг, оскільки вони є найбільш ресурсномісткими.

Для повнішої оцінки використано методику аналізу беззбитковості (рис. 3.4). Вона дозволяє визначити обсяг реалізації, при якому підприємство покриває свої витрати, а також запас фінансової міцності, який показує, наскільки компанія може витримати спад продажів без переходу до збиткової діяльності.

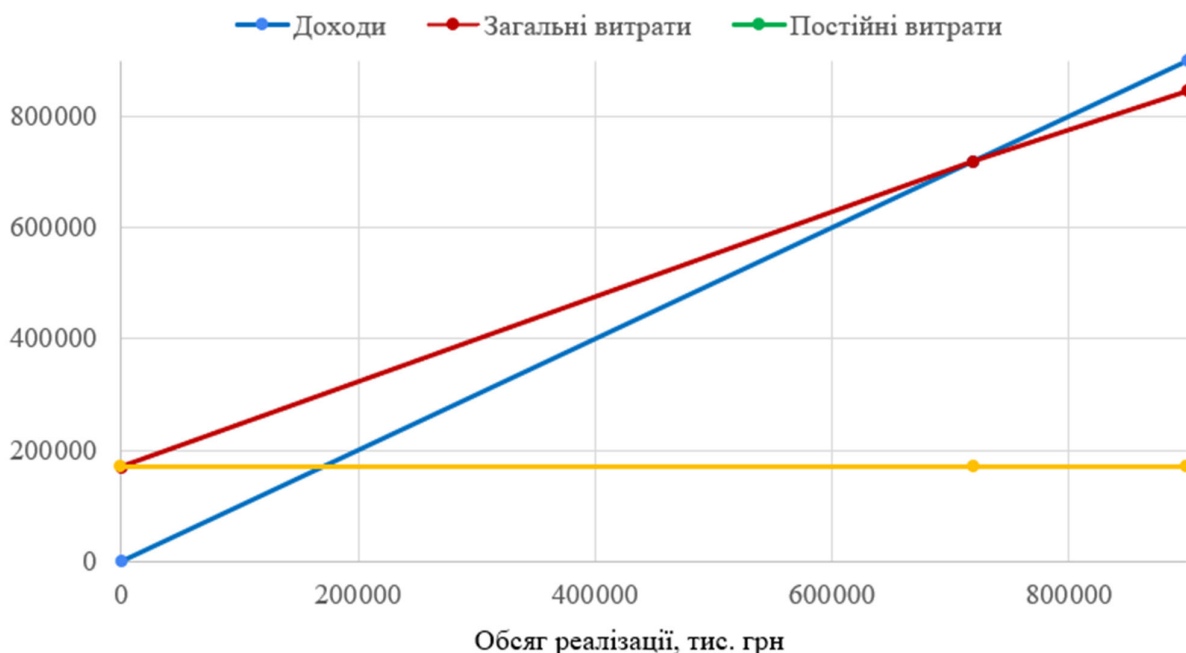

Рис. 3.4. Аналіз точки беззбитковості ТОВ «ПАРКТУР» за 2024 рік

Розрахунки показали, що у 2024 році точка беззбитковості склала 719485 тис. грн. Розрахований запас фінансової міцності підприємства у 4,17 % за 2024 рік свідчить про низький рівень адаптивності до коливань ринку. При коефіцієнті операційного важеля 24, прибуток компанії підтверджує високу чутливість результатів до змін виручки. Підприємству доцільно надалі поєднувати стратегію нарощування доходів з оптимізацією операційних витрат і підвищенням завантаженості інфраструктури, особливо у міжсезоння.

Для повної оцінки існуючих проблем та обґрунтування дієвих рекомендацій, мною було проведено стратегічний аудит, який спирається на фінансову звітність та моделі стратегічного аналізу. Серед використаних методів для ТОВ «ПАРКТУР» обрано «Модель п'яти сил Портера», що дозволяє оцінити зовнішній тиск, який впливає на привабливість та прибутковість компанії (табл. 3.5.).

Таблиця 3.5

Модель п'яти сил Портера на прикладі ТОВ «ПАРКТУР»

Фактор (сила Портера)	Вплив	Виклики
Ринкова влада покупців	Високий	Високий тиск на ціни та маржу, потреба у прозорості тарифів
Загроза послуг-замінників	Високий	Конкуренція з альтернативними видами відпочинку, цінова чутливість
Ринкова влада постачальників	Високий	Залежність від орендодавців та постачальників інфраструктури
Загроза нових гравців	Середній	Низький бар'єр входу для туроператорів; конкуренція сервісів онлайн-бронювання
Конкуренція в галузі	Високий	Активна цінова конкуренція, потреба оптимізації собівартості

Представлений аналіз за даною моделлю свідчить про значний зовнішній вплив на діяльність ТОВ «ПАРКТУР», зумовлений високою ринковою владою як споживачів, так і постачальників, високою конкуренцією та наявністю численних альтернативних пропозицій на ринку туристичних послуг. Визначені напрями удосконалення облікової та податкової політики підприємства спрямовані на підвищення фінансової прозорості, оптимізацію витрат і формування стійкої системи управління ресурсами. Застосування сучасних інструментів управлінського обліку, автоматизація фінансових процесів, а також впровадження податкового планування та комплаєнс-контролю сприяють підвищенню економічної ефективності та конкурентної стійкості компанії. Таким чином, інтеграція облікових і податкових механізмів у стратегічне управління дозволяє мінімізувати вплив зовнішніх загроз, забезпечити

адаптивність бізнес-моделі та створити передумови для довгострокового розвитку підприємства в умовах динамічного ринкового середовища.

Узагальнюючи результати, можна зробити висновок, що за період 2021–2024 рр. ТОВ «ПАРКТУР» пройшло шлях від операційного збитку до стабільного операційного прибутку. Позитивна динаміка валової рентабельності, підкріплена факторним і беззбитковим аналізом, свідчить про ефективність обраної стратегії з управління доходами. Однак, незважаючи на операційне покращення, ключовою проблемою підприємства залишається критичний рівень фінансової нестійкості. Накопичені збитки минулих періодів призвели до формування від'ємного власного капіталу в розмірі (353,9) млн грн станом на кінець 2024 року. Хоча чистий прибуток 2024 року (27,1 млн грн) і був спрямований на зменшення цього збитку, поточних прибутків абсолютно недостатньо для відновлення платоспроможності у короткостроковій перспективі.

3.3. Шляхи підвищення ефективності ведення туристичного бізнесу

Для вирішення цих проблем та забезпечення сталого розвитку підприємства пропонується комплекс заходів, що охоплює фінансову реструктуризацію, вдосконалення управлінського обліку та податкову оптимізацію.

Основним шляхом для ТОВ «ПАРКТУР» має стати завершення фінансової реструктуризації. Як показав аналіз, отримання 2,4 млрд грн доходу дозволило покрити значну частину накопичених збитків. Проте, станом на кінець 2024 року власний капітал все ще залишається від'ємним у розмірі (353,9 млн грн). Таким чином пріоритетним завданням є остаточне «оздоровлення» балансу. Необхідно провести конвертацію частини «Інших поточних зобов'язань» (яких залишається 804,1 млн грн) у додатковий капітал (Дт 685 Кт 422) на суму, достатню для повного покриття залишку збитку (Дт 422 Кт 442). Така операція дозволить вивести показник власного капіталу в позитивне значення, що є базовою

передумовою фінансової стійкості. Методологічно це вимагатиме двох послідовних кроків в обліку: по-перше, власне конвертації боргу (Дт 685 «Розрахунки з іншими кредиторами» - Кт 422 «Інший вкладений капітал»), та, по-друге, негайного покриття накопиченого збитку за рахунок цього новоствореного капіталу (Дт 422 «Інший вкладений капітал» - Кт 442 «Непокритий збиток») на суму 353,9 млн грн. Очікуваним результатом цієї операції є відновлення позитивного значення власного капіталу, що є базовою передумовою фінансової стійкості.

Водночас із оздоровленням пасивів балансу, необхідно провести ретельний аудит його активів. Аналіз звітності за 2024 рік виявив наявність «Довгострокових фінансових інвестицій» на суму 221,8 млн грн. При цьому Звіт про фінансові результати підтверджує, що ці активи не генерують жодного доходу. Продаж таких нестратегічних або неефективних інвестицій дозволить отримати реальні грошові кошти (Дт 311), які необхідно спрямувати на погашення найбільш термінових поточних зобов'язань, що, у свою чергу, напряму покращить показники абсолютної ліквідності підприємства.

Другий стратегічний напрямок має бути сфокусований на підвищенні низької операційної маржинальності шляхом впровадження дієвого контролю над витратами. Для досягнення цієї мети, перш за все, необхідно переглянути облікову політику та впровадити систему центрів фінансової відповідальності. Це дозволить здійснювати точну калькуляцію рентабельності кожного окремого напрямку через детальний аналітичний облік за центрами прибутку та центрами витрат. На практиці це означає виділення як мінімум «Готельного фонду» (на рахунку 903.1) та «Ресторану «Nimo» (на рахунку 903.2) як центрів прибутку, тоді як «Адміністрація» (на рахунку 92) має обліковуватися як Центр витрат.

На базі створених ЦФВ слід запровадити ключові галузеві показники ефективності, специфічні для готельно-ресторанного бізнесу. Для об'єктивної оцінки ефективності управління номерним фондом критично важливим є розрахунок RevPAR. Водночас, для контролю собівартості продуктів у ресторані необхідно впровадити моніторинг показника Food Cost (%), що є особливо

актуальним, зважаючи на виявлені аналізом значні залишки запасів.

Окремої уваги в рамках контролю над витратами потребує аудит та оптимізація витрат на персонал. Аналіз фінансової звітності виявив економічно невиправдане зростання фонду оплати праці при тому, що зростання доходу за той самий період склало лише 31%. Така диспропорція вимагає негайного аудиту штатного розпису, впровадження гнучких графіків роботи з урахуванням вираженої сезонності бізнесу та розгляду можливості аутсорсингу непрофільних функцій, таких як бухгалтерія, прибирання чи охорона. З точки зору обліку, це дозволить трансформувати значну частину постійних витрат на персонал (Дт 9х Кт 661, 651) у змінні (Дт 9х Кт 685), що суттєво підвищить операційну гнучкість підприємства у низький сезон.

Наступний крок має бути спрямований на зниження ризиків, пов'язаних із сезонністю та залежністю від одного ринку, а також на підвищення загальної податкової ефективності бізнесу. Ключовим інструментом для вирішення проблеми низького завантаження у міжсезоння, яке, за даними аналізу, генерує лише 15% річного доходу, є активний розвиток напрямку MICE-туризму. Для цього рекомендується використовувати аналітичний потенціал Big Data, що вже накопичений у внутрішній системі «Bukovel24». Це дозволить створювати таргетовані пропозиції корпоративним клієнтам та впровадити гнучке динамічне ціноутворення для стимулювання попиту в низький сезон.

Поряд із диверсифікацією доходів, цей напрямок передбачає суттєву податкову оптимізацію. Нагальною рекомендацією є активізація саме цієї туроператорської ліцензії, що дозволить перейти від продажу окремих послуг (наприклад, проживання) до реалізації комплексного туристичного продукту (пакету), який включатиме проживання, харчування, трансфер та інші послуги. Юридичною підставою для цього є стаття 207 Податкового кодексу України, яка дозволяє туроператорам легально визначати базу оподаткування ПДВ не з усієї вартості туру, а лише з власної маржі (винагороди). Економічний ефект від такої оптимізації є значним: для прикладу, при продажу проживання за 12000 грн сума ПДВ становить 2000 грн; натомість при продажу комплексного туру вартістю

15600 грн (із собівартістю послуг 12000 грн) базою оподаткування ПДВ стає лише маржа у 3000 грн, а сума ПДВ до сплати складе всього 600 грн. Такий підхід є абсолютно легальним механізмом оптимізації податкового навантаження, що прямо підвищить чисту прибутковість бізнесу.

Для візуального узагальнення запропонованих заходів та демонстрації їх комплексного впливу на діяльність ТОВ «ПАРКТУР», було розроблено стратегічну карту шляхів підвищення ефективності (рис. 3.5). Ця схема поєднує виявлені в ході аналізу проблеми з конкретними управлінськими, обліковими та податковими інструментами їх вирішення.

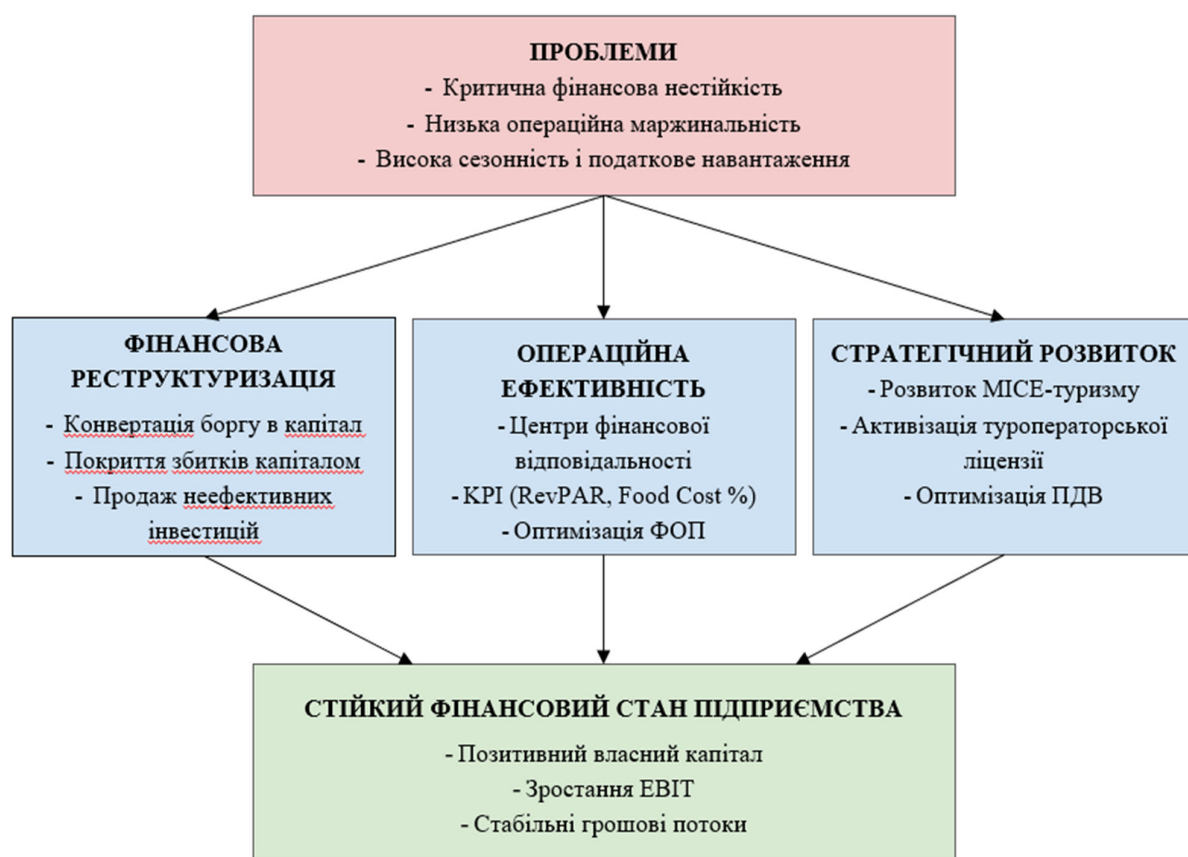

Рис. 3.5. Комплексна стратегія підвищення ефективності діяльності ТОВ «ПАРКТУР»

Запропонована стратегія є комплексною і вирішує проблеми на трьох рівнях:

1. Фінансова реструктуризація спрямована на вирішення проблеми від'ємного власного капіталу. Шляхом конвертації частини поточних зобов'язань (яких налічується 804,1 млн грн) у додатковий капітал та

подальшого покриття ним накопиченого збитку (-353,9 млн грн) підприємство може відновити позитивне значення капіталу в Балансі (ряд. 1495). Цей крок доповнюється продажем «заморожених» фінансових інвестицій (221,8 млн грн) для погашення боргів.

2. Операційна ефективність фокусується на підвищенні низької маржинальності. Впровадження системи Центрів фінансової відповідальності (ЦФВ) дозволить перейти від загального обліку витрат до точного калькулювання прибутковості кожного напрямку (готель, ресторан). Це дасть змогу контролювати специфічні показники (RevPAR, Food Cost) та вирішити проблему непропорційного зростання фонду оплати праці.

3. Стратегічний розвиток вирішує одночасно дві задачі: згладжування сезонності та оптимізацію податкового навантаження. Розвиток MICE-туризму дозволить завантажити інфраструктуру в низький сезон. Водночас активізація туроператорської ліцензії дає законне право застосовувати спеціальний режим оподаткування ПДВ згідно зі ст. 207 ПКУ, де базою оподаткування стає лише маржинальний дохід (винагорода), а не вся вартість туру.

Таким чином, реалізація цих заходів дозволить ТОВ «ПАРКТУР» не просто покращити операційний прибуток, а й вирішити фундаментальну проблему фінансової нестійкості, забезпечивши перехід до сталого розвитку.

Для оцінки сукупного ефекту від впровадження операційних заходів було проведено сценарний аналіз на основі даних 2024 року. Проведений сценарний аналіз демонструє значний операційний потенціал ТОВ «ПАРКТУР»: впровадження рекомендованих заходів з контролю витрат та диверсифікації доходів може призвести до зростання операційного прибутку на 88,6%. Однак, ця оптимістична операційна перспектива нівелюється накопиченим збитком у 353,9 млн грн. Прогнозованого прибутку у 58,3 млн грн буде абсолютно недостатньо для відновлення фінансової стійкості у короткостроковій перспективі, адже на це знадобиться орієнтовно 6 років.

Окрім наведених заходів, для забезпечення довгострокової конкурентоспроможності ТОВ «ПАРКТУР» необхідно розглянути

впровадження сучасних технологічних рішень в систему обліку та фінансового контролю, а саме:

- Прогнозне моделювання попиту за допомогою алгоритмів машинного навчання. Завдяки таким моделям можна аналізувати історичні дані бронювань, погодні умови та навіть активність у соціальних мережах для прогнозування завантаженості. Це дозволить перейти до проактивного управлінського обліку, оптимізуючи ціни та керуючи витратами на персонал і запаси ще до настання пікового чи низького сезону.
- Інтеграція ШІ-асистентів дозволить в режимі реального часу аналізувати транзакції на предмет аномалій, виявляючи потенційне шахрайство, помилки або дублювання платежів, невідповідність Food Cost у ресторані, що значно ефективніше, ніж ручний контроль.
- Інтеграція технології blockchain у відносинах з тисячами турагентів або постачальниками послуг може забезпечити миттєвий та прозорий розрахунок комісійних винагород [66]. Смарт-контракт може автоматично виплачувати комісію агенту в момент, коли турист фактично заселився в готель, що усуває потребу в ручній звірці та мінімізує ризики заборгованостей.
- Автоматизація податкового комплаєнсу через API-інтеграцію з державними сервісами дасть змогу обліковим системам працювати напряму з електронним кабінетом платника податків, тим самим забезпечуючи автоматичну реєстрацію податкових накладних, контроль реєстраційного ліміту та оперативне виявлення ризиків. Це знизить ризик людського фактору та допомагатиме уникати штрафних санкцій.

Окрему увагу варто приділити звіту про управління, який є обов'язковим документом, передбаченим статтею 11 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [71]. Для ТОВ «ПАРКТУР» він є критично важливим, оскільки дозволяє не лише розкрити нефінансові показники, але й надати вищому керівництву та власнику детальне обґрунтування виявлених стратегічних проблем, зокрема від'ємного власного капіталу та неефективності довгострокових інвестицій.

Висновки до розділу 3

Аналіз динаміки і структури діяльності ТОВ «ПАРКТУР» виявив високу адаптивність підприємства до кризових умов. Після падіння у 2022 році, компанія відновила позитивну динаміку, досягнувши зростання чистого доходу до 750,8 млн грн у 2024 році. Факторний аналіз підтвердив, що ключовим драйвером (67,7%) цього зростання стало підвищення середніх цін на послуги, тоді як зростання обсягів забезпечило 32,3% приросту.

Водночас аналіз витрат виявив проблемні зони: випереджаюче зростання адміністративних витрат (на 124% у 2024 р.) та високу сезонну залежність. Оцінка рентабельності підтвердила здатність підприємства генерувати операційний прибуток. Валова рентабельність у 2024 році стабілізувалася на рівні 9,7%, а аналіз беззбитковості за даними цього ж періоду показав наявність низького запасу фінансової міцності у 4,17%.

Поглиблений аналіз за сегментами показав диспропорцію ефективності: критично низьку рентабельність основних послуг (3,7%) на фоні високої прибутковості комісійної діяльності (81,8%).

Незважаючи на операційну прибутковість, ключовою стратегічною проблемою ТОВ «ПАРКТУР» залишається фінансова нестійкість, що підтверджується від'ємним власним капіталом у розмірі (353,9) млн грн.

Для вирішення виявлених проблем запропоновано комплексний план заходів. Він передбачає:

- негайну фінансову реструктуризацію шляхом конвертації частини поточних зобов'язань у додатковий капітал для покриття накопичених збитків;
- підвищення операційної маржинальності через впровадження системи Центрів фінансової відповідальності (ЦФВ), оптимізацію витрат на персонал з урахуванням сезонності та розрахунок галузевих показників (RevPAR, Food Cost);
- податкову оптимізацію шляхом активізації туроператорської ліцензії для

легального застосування спеціального режиму ПДВ з маржі (ст. 207 ПКУ).

Впровадження цих заходів дозволить перетворити операційні успіхи на стійкий фінансовий розвиток.

ВИСНОВКИ

Відповідно до поставлених завдань у роботі здійснено дослідження теоретичних засад обліку, контролю та аналізу в туристичному бізнесі. Специфіка галузі вимагає глибокого розуміння її комплексної природи для забезпечення ефективного функціонування підприємств туристичної сфери. Туристична послуга, що поєднує нематеріальні емоційні враження з матеріальними компонентами, створює специфічні виклики для системи бухгалтерського обліку. Характерні особливості, зокрема неможливість зберігання послуг, виражена сезонність та висока залежність від зовнішніх економічних і політичних факторів, зумовлюють необхідність формування гнучкої та адаптивної облікової політики на підприємствах.

Основою правильної організації обліку є чітке розмежування бізнес-моделей учасників ринку туроператора та турагента. Таке розмежування безпосередньо впливає на методику калькулювання собівартості та порядок оподаткування податком на додану вартість, оскільки чинним законодавством для обох суб'єктів передбачено особливий порядок оподаткування, де базою виступає маржинальний дохід, а не загальний оборот. Детальний аналіз нормативно-правової бази виявив багаторівневу структуру регулювання, що включає не лише загальнонаціональне законодавство, але й міжнародні угоди та галузеві технічні стандарти.

Важливим теоретичним аспектом є вплив цифрової трансформації на облікові процеси. Впровадження автоматизованих систем управління бронюванням, хмарних технологій та систем електронного документообігу суттєво змінює підходи до внутрішнього контролю, дозволяючи здійснювати перехід від ретроспективного аудиту до моніторингу в режимі реального часу. Це особливо актуально при обліку валютних операцій у виїзному туризмі, де автоматизовані системи дозволяють мінімізувати ризики помилок при розрахунку курсових різниць. Узагальнення цих теоретичних аспектів свідчить, що сучасна система обліку в туризмі є не просто інструментом фіксації

господарських операцій, а ключовим елементом аналітичної системи управління, здатної адаптуватися до змін ринкових умов та регуляторних вимог.

Дослідження нормативно-правової бази показало, що чинне законодавство, незважаючи на створення базових рамок регулювання, не завжди повною мірою враховує специфіку галузі, зокрема в частині обліку орендованих активів у готельному бізнесі. Це актуалізує необхідність детальної розробки облікової політики на рівні підприємства, а в окремих випадках застосування Міжнародних стандартів фінансової звітності. Практична реалізація цих теоретичних положень була детально вивчена на прикладі ТОВ «ПАРКТУР», бізнес-модель якого виявилася значно складнішою за класичну дихотомію туроператор-турагент.

Встановлено, що ТОВ «ПАРКТУР» функціонує як гібридна структура, одночасно надаючи готельні послуги через орендовані готельні комплекси, виступаючи туристичним оператором, що формує власні туристичні продукти, та реалізуючи функції туристичного агента при наданні посередницьких послуг зі страхування від імені партнерських організацій. Така багатовекторність діяльності вимагає від фінансового департаменту одночасного застосування декількох методологій обліку в межах однієї юридичної особи, що є значним професійним викликом.

Для управління цією складністю ТОВ «ПАРКТУР» використовує детально розроблену облікову політику, яка чітко регламентує ключові методологічні аспекти: доходи визнаються в момент фактичного надання послуги, запаси обліковуються за відповідним методом, а для малоцінних необоротних активів встановлено певну вартісну межу з нарахуванням повної амортизації в першому місяці використання. Обліковий процес реалізації турпродукту є показовим прикладом: отримана передоплата від клієнта відображається відповідною бухгалтерською проводкою за рахунками розрахунків з авансів; після фактичного надання послуги та підписання акту визнається дохід та одночасно списується собівартість, після чого здійснюється залік авансу.

Весь цей процес повністю автоматизований завдяки інтеграції галузевого програмного забезпечення з бухгалтерськими системами та сервісами електронного документообігу. Така цифрова екосистема забезпечує прозорість документообігу та ефективну координацію між фінансовим департаментом та операційними підрозділами, такими як служба прийому та розміщення чи відділ кадрів.

Аналіз Наказу про облікову політику ТОВ «ПАРКТУР» підтвердив відповідність обраної методології вимогам Національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку. Підприємство правильно застосовує відповідні стандарти обліку доходів, визнаючи дохід у момент фактичного надання послуги, що підтверджується первинними документами, зокрема актами здачі-приймання робіт. Витрати обліковуються відповідно до встановлених стандартів, при цьому особлива увага приділяється калькулюванню собівартості готельних послуг, де чітко розмежовуються прямі та непрямі витрати.

Організація обліку розрахунків на ТОВ «ПАРКТУР» продемонструвала високий рівень методологічної зрілості, особливо в частині відображення специфічних операцій. Зокрема, при наданні агентських послуг зі страхування підприємство чітко розмежовує транзитні страхові платежі, що обліковуються як кредиторська заборгованість, та власну агентську винагороду, яка визнається доходом на відповідних рахунках. Також детально регламентовано облік ануляцій та штрафних санкцій, де отримані штрафи за несвоєчасну відмову від бронювання правильно відображаються у складі інших операційних доходів.

Високий рівень достовірності облікових даних підтримується ефективною системою внутрішнього контролю, що реалізує ключові елементи міжнародних стандартів контролю. Практична перевірка виявила дієвий механізм контролю витрат: процедура обов'язкової перевірки ринкових цін у рахунках постачальників, яку проводить внутрішній аудитор перед здійсненням оплати, є важливим інструментом запобігання неефективному використанню ресурсів. Ця система підтримується високим рівнем цифрової інтеграції. Використання галузевого програмного забезпечення для операційного управління

бронюваннями у поєднанні з системами електронного документообігу забезпечує безперервний потік даних до фінансового департаменту, мінімізуючи ризик людських помилок та створюючи надійну основу для фінансового аналізу.

Водночас аналіз фінансової звітності ТОВ «ПАРКТУР» за досліджуваний період виявив серйозну суперечність: незважаючи на налагоджені облікові процеси та операційну прибутковість, підприємство перебуває у стані критичної фінансової нестійкості. Дослідження Звіту про фінансові результати показало, що після кризового періоду ТОВ «ПАРКТУР» відновило позитивну динаміку, отримавши значний чистий дохід та валовий прибуток. Валова рентабельність та розрахований запас фінансової міцності свідчать про життєздатність операційної моделі бізнесу.

Проте ці операційні успіхи повністю нівелюються даними Балансу. Станом на кінець звітного періоду власний капітал ТОВ «ПАРКТУР» є від'ємним, що є безпосереднім наслідком накопичених збитків минулих періодів. Така ситуація, коли зобов'язання перевищують активи, свідчить про технічну неплатоспроможність підприємства.

З'ясовано, що у попередньому періоді відбулася масштабна фінансова реструктуризація, під час якої ТОВ «ПАРКТУР» відобразило значний обсяг інших операційних доходів, що дозволило списати основну частину збитку. Однак ця санація балансу не була завершена повністю, що й зумовлює поточну фінансову кризу. Детальний аналіз причин такої ситуації, окрім незавершеної реструктуризації, виявив суттєві операційні диспропорції. Зокрема, критичне дослідження структури витрат показало, що при помірному зростанні собівартості адміністративні витрати зросли значно більшими темпами.

Основним драйвером такого стрибка стало різке збільшення витрат на оплату праці, що є економічно невиправданим на тлі помірного зростання доходу. Ця диспропорція підтверджує низьку ефективність управління персоналом на ТОВ «ПАРКТУР», особливо в умовах високої сезонності, де міжсезоння генерує лише незначну частину річного доходу. Факторний аналіз також підтвердив, що основними драйверами зростання прибутку стали

збільшення обсягів реалізації та підвищення цін, тоді як оптимізація витрат залишається невикористаним резервом.

На основі виявлених проблем розроблено комплексний план заходів, спрямованих на виведення ТОВ «ПАРКТУР» із кризової ситуації. Першочерговим і безальтернативним кроком є завершення фінансової реструктуризації балансу. Для ліквідації від'ємного власного капіталу необхідно здійснити конвертацію частини значних поточних зобов'язань у додатковий капітал підприємства. У бухгалтерському обліку ця операція повинна бути відображена через відповідну кореспонденцію рахунків.

Одразу після цього сформований капітал необхідно спрямувати на повне погашення накопиченого збитку. Ця процедура є єдиним можливим шляхом для відновлення позитивного значення власного капіталу та формального відновлення платоспроможності. Паралельно з реструктуризацією пасивів необхідно провести аудит активів ТОВ «ПАРКТУР». Аналіз Балансу виявив наявність довгострокових фінансових інвестицій, які, згідно зі Звітом про фінансові результати, є непрацюючими та не генерують інвестиційного доходу. Рекомендується здійснити продаж цих неефективних активів та спрямувати отримані грошові кошти на погашення пріоритетних зобов'язань, що безпосередньо покращить показники ліквідності.

Другий блок рекомендацій спрямований на підвищення низької операційної маржинальності ТОВ «ПАРКТУР». Аналіз витрат виявив серйозну диспропорцію: надмірне зростання фонду оплати праці при помірному зростанні доходу. Це вимагає негайного перегляду штатного розпису та впровадження гнучких графіків роботи з урахуванням вираженої сезонності, яка генерує лише невелику частку доходу в міжсезоння. Для ефективного контролю над витратами пропонується відійти від загального методу обліку та впровадити систему Центрів фінансової відповідальності, чітко розмежувавши центри прибутку та центри витрат.

Це дозволить запровадити ключові галузеві показники ефективності, такі як дохід на доступний номер для готелю та собівартість продуктів для ресторану,

що є критично важливим для контролю над значними залишками запасів. Третій, і найбільш значущий з точки зору оптимізації, блок рекомендацій стосується податкового планування. ТОВ «ПАРКТУР» рекомендується активізувати наявну ліцензію туроператора та перейти від продажу окремих послуг до реалізації комплексного туристичного продукту. Такий крок дозволить легально застосувати спеціальний режим оподаткування податком на додану вартість та сплачувати податок виключно з маржинального доходу, а не з повної вартості туру.

Економічний ефект від цієї оптимізації є значним: за розрахунками, це дозволить суттєво знизити податкове навантаження на ТОВ «ПАРКТУР», що безпосередньо збільшить чисту рентабельність бізнесу. Сценарний аналіз підтвердив, що впровадження операційних та податкових заходів здатне істотно збільшити операційний прибуток. Проте без першочергової фінансової реструктуризації балансу цей прибуток буде поглинутий накопиченими збитками. Лише комплексне впровадження всіх трьох блоків рекомендацій дозволить ТОВ «ПАРКТУР» трансформувати операційні успіхи у стійкий фінансовий розвиток.

Для закріплення досягнутого ефекту рекомендується впровадження технологій прогнозного моделювання для управління попитом та автоматизації податкового комплаєнсу, що забезпечить ТОВ «ПАРКТУР» перехід від режиму фінансового виживання до стратегії сталого та прибуткового розвитку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кифяк В. Ф. Організація туристичної діяльності в Україні: навч. посіб. Чернівці: Зелена Буковина, 2021. 312 с.
2. Любіцева О. О. Ринок туристичних послуг (геопросторові аспекти): навч. посіб. Київ: Альтерпрес, 2020. 436 с.
3. Кудла Н. Є. Маркетинг туристичних послуг: навч. посіб. Київ: Знання, 2019. 351 с.
4. Зайцева В. М., Корнієнко О. М. Міжнародний туризм та глобалізація в сучасному світі // Вісник Запорізького національного університету. 2012. № 2 (8). с. 55–65.
5. Куперман В. В. Оптимізація виробничої програми промислового підприємства: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.04. Одеса, 2012. 21 с.
6. Kotler P. Marketing Management / P. Kotler [et al.]. 3rd ed. London: Pearson Higher Ed, 2016.
7. Cooper C. Tourism: Principles and Practice / C. Cooper [et al.]. 6th ed. Harlow: Pearson Education, 2016.
8. UN Tourism World Tourism Barometer Data [Електронний ресурс] // UNWTO: [вебсайт]. URL: <https://www.unwto.org/un-tourism-world-tourism-barometer-data> (дата звернення: 01.05.2025).
9. Гудима М. М. Туристична послуга: проблеми визначення поняття // Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства України. 2010. Вип. 23. с. 126–132.
10. Козубова Н. В. Туристичні послуги як об'єкт ринкових відносин в Україні // Інноваційна економіка. 2014. № 2. с. 137–143.
11. Колісник Г. М., Гелей Л. О., Данканич Т. П. Бухгалтерський облік в туризмі: навч. посіб. Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла», 2016. 140 с.
12. Бойко М. Г., Михайліченко Г. І. Економіко-предметне обґрунтування розвитку термінологічного апарату туризму // Економіка та держава. 2010. № 3. с. 47–49.

13. Саух І. В. Концептуальні основи формування системи туризму в Україні // Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія «Економічні науки». 2016. № 1. с. 113–122.

14. Про туризм: Закон України від 15.09.1995 № 324/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-вр> (дата звернення: 01.05.2025).

15. Богданова Ж. А. Особливості діяльності туроператорів і турагентів: обліковий аспект // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. 2015. № 1(19). с. 59–64.

16. Ващишин М. Правове регулювання туристичної діяльності. Львів: ПП Сорока Т. Б., 2014. 168 с.

17. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр> (дата звернення: 01.05.2025).

18. Про ратифікацію Паризької угоди: Закон України від 14.07.2016 № 1469-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1469-VIII> (дата звернення: 01.05.2025).

19. Про ратифікацію Конвенції про охорону біологічного різноманіття: Закон України від 29.11.1994 № 257/94-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/257/94-вр> (дата звернення: 01.05.2025).

20. Про ратифікацію Конвенції про права осіб з інвалідністю і Факультативного протоколу до неї: Закон України від 16.12.2009 № 1767-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1767-VI> (дата звернення: 01.05.2025).

21. Про приєднання України до Конвенції про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, що перебувають під загрозою зникнення (CITES): Закон України від 14.05.1999 № 662-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/662-XIV> (дата звернення: 01.05.2025).

22. Про туризм: Закон України від 15.09.1995 № 324/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-вр> (дата звернення: 01.05.2025).

23. Про курорти: Закон України від 05.10.2000 № 2026-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2026-III> (дата звернення: 01.05.2025).

24. Хартія туризму / UNWTO. 1985. URL: <https://www.unwto.org/global-code-of-ethics-for-tourism> (дата звернення: 01.05.2025).

25. Гаазька декларація з туризму / UNWTO. 1989. URL: <https://www.unwto.org/global-code-of-ethics-for-tourism> (дата звернення: 01.05.2025).

26. Глобальний етичний кодекс туризму / UNWTO. 1999. URL: <https://www.unwto.org/global-code-of-ethics-for-tourism> (дата звернення: 01.05.2025).

27. Про порядок виїзду з України і в'їзду в Україну громадян України: Закон України від 21.01.1994 № 3857-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3857-12> (дата звернення: 01.05.2025).

28. Про охорону культурної спадщини: Закон України від 08.06.2000 № 1805-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1805-III> (дата звернення: 01.05.2025).

29. Про природно-заповідний фонд України: Закон України від 16.06.1992 № 2456-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-12> (дата звернення: 01.05.2025).

30. Про захист прав споживачів: Закон України від 12.05.1991 № 1023-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-12> (дата звернення: 01.05.2025).

31. Про ліцензування видів господарської діяльності: Закон України від 02.03.2015 № 222-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-VIII> (дата звернення: 01.05.2025).

32. Про страхування: Закон України від 07.03.1996 № 85/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-вр> (дата звернення: 01.05.2025).

33. Податковий кодекс України: Кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-VI> (дата звернення: 01.05.2025).

34. Господарський кодекс України: Кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-IV> (дата звернення: 01.05.2025).

35. Цивільний кодекс України: Кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-IV> (дата звернення: 01.05.2025).

36. Кодекс законів про працю України: Кодекс України від 10.12.1971 № 322-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-VIII> (дата звернення: 01.05.2025).

37. Земельний кодекс України: Кодекс України від 25.10.2001 № 2768-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-III> (дата звернення: 01.05.2025).

38. Лісовий кодекс України: Кодекс України від 21.01.1994 № 3852-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3852-12> (дата звернення: 01.05.2025).

39. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Кодекс України від 07.12.1984 № 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10> (дата звернення: 01.05.2025).

40. Про затвердження Порядку надання послуг з тимчасового розміщення (проживання): Постанова Кабінету Міністрів України від 15.03.2006 № 297. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/297-2006-п> (дата звернення: 01.05.2025).

41. ДСТУ 4269:2003. Послуги туристичні. Класифікація готелів. [Чинний від 2004-07-01]. URL: <https://dbn.co.ua/load/normativy/dstu/5-1-0-940> (дата звернення: 01.05.2025).

42. ДСТУ 4281:2004. Заклади ресторанного господарства. Класифікація. [Чинний від 2004-07-01]. URL: <https://dbn.co.ua/load/normativy/dstu/5-1-0-939> (дата звернення: 01.05.2025).

43. ДСТУ 4527:2006. Послуги туристичні. Засоби розміщення. Терміни та визначення. [Чинний від 2006-10-01]. URL: https://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=70251 (дата звернення: 01.05.2025).

44. ДСТУ ISO 18065:2016. Туризм та пов'язані послуги. Туристичні послуги, що надаються на природоохоронних територіях. URL: <https://me.gov.ua/Documents/MoreDetails?lang=uk-UA&id=ecfd6c5a-1760-4d8d-a931-3a63f64e2310&title=GaluzeviStandarti> (дата звернення: 01.05.2025).

45. ДСТУ EN 15565:2016. Туристичні послуги. Вимоги до професійної підготовки та кваліфікаційних програм для гідів. URL:

<https://me.gov.ua/Documents/MoreDetails?lang=uk-UA&id=ecfd6c5a-1760-4d8d-a931-3a63f64e2310&title=GaluzeviStandarti> (дата звернення: 01.05.2025).

46. ДСТУ EN 13809:2018. Послуги туристичні. Туристичні агенції та туристичні оператори. Терміни та визначення. URL: <https://me.gov.ua/Documents/MoreDetails?lang=uk-UA&id=ecfd6c5a-1760-4d8d-a931-3a63f64e2310&title=GaluzeviStandarti> (дата звернення: 01.05.2025).

47. ISO 21101:2014. Туризм пригодницький. Системи менеджменту безпеки. Вимоги. URL: <https://www.iso.org/standard/54823.html> (дата звернення: 01.05.2025).

48. ISO 14001:2015. Системи екологічного управління. Вимоги та настанови щодо застосування. URL: <https://www.iso.org/standard/60857.html> (дата звернення: 01.05.2025).

49. ISO 9001:2015. Системи управління якістю. Вимоги. URL: <https://www.iso.org/standard/62085.html> (дата звернення: 01.05.2025).

50. Kotler P. Marketing for Hospitality and Tourism / P. Kotler [et al.]. 6th ed. Boston: Pearson, 2014.

51. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-XIV> (дата звернення: 01.05.2025).

52. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13> (дата звернення: 01.05.2025).

53. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби»: Наказ Міністерства фінансів України від 27.04.2000 № 92. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00> (дата звернення: 01.05.2025).

54. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси»: Наказ Міністерства фінансів України від 20.10.1999 № 246. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99> (дата звернення: 01.05.2025).

55. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід»: Наказ Міністерства фінансів України від 29.11.1999 № 290. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99> (дата звернення: 01.05.2025).

56. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»: Наказ Міністерства фінансів України від 31.12.1999 № 318. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00> (дата звернення: 01.05.2025).

57. МСФЗ 9 «Фінансові інструменти» [Електронний ресурс]. International Financial Reporting Standards Foundation. URL: <https://www.ifrs.org/issued-standards/list-of-standards/ifrs-9-financial-instruments/> (дата звернення: 01.05.2025).

58. МСФЗ 15 «Дохід від договорів з клієнтами» [Електронний ресурс]. International Financial Reporting Standards Foundation. URL: <https://www.ifrs.org/issued-standards/list-of-standards/ifrs-15-revenue-from-contracts-with-customers/> (дата звернення: 01.05.2025).

59. МСФЗ 16 «Оренда» [Електронний ресурс]. International Financial Reporting Standards Foundation. URL: <https://www.ifrs.org/issued-standards/list-of-standards/ifrs-16-leases/> (дата звернення: 01.05.2025).

60. Зарубіна А. В., Сіра Е. О., Демчук Л. І. Особливості туризму в умовах воєнного стану // Економіка та суспільство. 2022. № 41. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-41-14> (дата звернення: 23.03.2025).

61. Рошко Н. Б. Особливості обліку туристичних послуг, обумовлені специфікою туристичної діяльності // Збірник наукових праць Буковинського університету. Серія: Економічні науки. 2010. Вип. 6.

62. Балченко З. А. Бухгалтерський облік в туризмі і готелях України: навч. посіб. Київ: КУТЕП, 2006. 232 с.

63. Колісник Г. М., Гелей Л. О., Данканич Т. П. Бухгалтерський облік в туризмі: навч. посіб. Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла», 2016. 140 с.

64. Височан О. ПДВ у діяльності туристичних підприємств: особливості нарахування, обліку та сплати // Економічний аналіз. 2013. Вип. 12 (4). С. 197–203.

65. Квик Т., Згоба І. Обліково-аналітичні інструменти управління фінансовими результатами у сфері туризму в умовах кризових викликів // Дослідження та інновації. 2024. № 2. С. 13–21.

66. Шкромида В. В., Шкромида Н. Я., Гнатюк Т. М. Модифікація документування у контексті цифровізації бухгалтерського обліку // Актуальні проблеми розвитку економіки регіону. 2023. № 2(19). С. 69–78.

67. Левченко О. Ю. Аспекти методики аудиторської перевірки доходів і фінансових результатів підприємств туристичної галузі // Формування ринкової економіки. 2010. Вип. 23. С. 539–546.

68. Middleton V. T. C. Marketing in Travel and Tourism / V. T. C. Middleton [et al.]. 4th ed. Oxford: Routledge, 2009.

69. Tourism Management Dynamics: Trends, Management, and Tools / ed. by D. Buhalis, C. Costa. Oxford: Elsevier, 2006. 528 p.

70. Tribe J. The Economics of Recreation, Leisure and Tourism. 6th ed. London: Routledge, 2020. 432 p.

71. Шкромида Н. Я., Малишев С. В., Григорійчук А. І. Облікове забезпечення формування звіту про управління господарюючого суб'єкта // Ефективна економіка. 2025. № 5. URL: <https://nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/6563> (дата звернення: 06.06.2025).

72. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність: Закон України від 21.12.2017 № 2258-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19> (дата звернення: 01.06.2025).

Рекомендаційні акти та доповнювальні закони, що регулюють діяльність туристичної індустрії

Назва документа	Значення в туристичній індустрії
Хартія туризму. Кодекс туриста: схвалено VI сесією Генеральної асамблеї Втуристської організації (Софія, 1985 р.).	Сприяє сталому розвитку туризму через добровільне впровадження екологічних практик, таких як скорочення використання пластику в підприємствах, та забезпечує контроль якості.
Гаазька декларація з туризму, прийнята Міжпарламентською конференцією з туризму та Всесвітньою туристською організацією (UNWTO) 14 квітня 1989 р.	Підкреслює соціально-економічну роль туризму, сприяючи аналізу його внеску в економіку та плануванню розвитку через залучення місцевих громад.
Глобальний етичний кодекс туризму, прийнятий Генеральною Асамблеєю Всесвітньої туристської організації (UNWTO) 1 жовтня 1999 р	Встановлює етичні стандарти для забезпечення якості туристичних послуг, зокрема через прозорість цін туроператорів, та підтримує аналіз репутації суб'єктів.
Закон України «Про порядок виїзду з України і в'їзду в Україну громадян України» від 21 січня 1994 р. № 3857-XII.	Забезпечує контроль діяльності туроператорів для міжнародних турів та аналіз туристичних потоків.
Закон України «Про охорону культурної спадщини» від 08 червня 2000 р. № 1805-III.	Контролює використання пам'яток культури для туризму, забезпечуючи їх збереження та контроль доступу.
Закон України «Про природно-заповідний фонд України» від 16 червня 1992 р. № 2456-XII.	Регулює використання природоохоронних територій для екотуризму, забезпечуючи облік витрат і контроль відвідуваності, наприклад, у Шацьких озерах.
Закон України «Про захист прав споживачів» від 12 травня 1991 р. № 1023-XII	Захищає права туристів на компенсацію за неякісні послуги, забезпечуючи контроль якості туристичних послуг і облік компенсаційних витрат, наприклад, при скасуванні турів.
Закон України «Про ліцензування видів господарської діяльності» від 02 березня 2015 р. № 222-VIII.	Регулює видачу ліцензій туроператорам, забезпечуючи контроль їхньої кваліфікації, облік витрат на ліцензії та аналіз відповідності стандартам.
Закон України «Про страхування» від 07 березня 1996 р. № 85/96-ВР.	Регулює страхування туристів, забезпечуючи облік витрат на страхування та аналіз ризиків, зокрема медичних, під час туристичних поїздок.

Податковий кодекс України від 02 грудня 2010 р. № 2755-VI.	Регулює туристичний збір і оподаткування, забезпечуючи облік зборів, аналіз податкових зобов'язань і їх вплив на фінансову звітність, наприклад, готелями в Одесі.
Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р. № 436-IV.	Регулює угоди з постачальниками, забезпечуючи облік контрактних зобов'язань і аналіз фінансових відносин, наприклад, із транспортними компаніями.
Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. № 435-IV.	Регулює договірні відносини, забезпечуючи облік передоплати за тури, аналіз договорів із клієнтами та захист прав сторін, наприклад, при скасуванні турів.
Кодекс законів про працю України від 10 грудня 1971 р. № 322-VIII.	Регулює трудові відносини, забезпечуючи облік витрат на персонал, зокрема зарплати гідів і працівників готелів, та контроль трудових стандартів.
Земельний кодекс України від 25 жовтня 2001 р. № 2768-III.	Регулює використання земель для туризму, забезпечуючи облік витрат на оренду, наприклад, для кемпінгів у Карпатах, та контроль їх використання.
Лісовий кодекс України від 21 січня 1994 р. № 3852-XII.	Регулює використання лісів для активного туризму, забезпечуючи контроль їхнього облаштування та облік витрат, наприклад, на маршрути для велотурів.
Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07 грудня 1984 р. № 8073-X.	Встановлює штрафи за порушення норм, забезпечуючи аналіз штрафів як додаткових витрат і контроль дотримання законодавства, наприклад, за відсутність ліцензій.
Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку надання послуг з тимчасового розміщення (проживання)» від 15 березня 2006 р. № 297.	Встановлює правила контролю якості готельних послуг, зокрема порядок присвоєння категорій (зірки).

Нарахування ПДВ суб'єктів туристичної діяльності

Податки та збори / Види діяльності	Готелі та подібні засоби	Туроператори	Інші засоби розміщування	Турагентства	Засоби на період відпустки	Кемпінги та стоянки
Загальні податки						
Єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування	22% від зарплати, до 160 000 грн	22% від зарплати, до 160 000 грн	22% від зарплати, до 160 000 грн	22% від зарплати, до 160 000 ГРН	22% від зарплати, до 160 000 ГРН	22% від зарплати, до 160 000 ГРН
Податок на доходи фізичних осіб	18% + 5% (військовий збір)	18% + 5% (військовий збір)	18% + 5% (військовий збір)	18% + 5% (військовий збір)	18% + 5% (військовий збір)	18% + 5% (військовий збір)
Податок на додану вартість	20% (або 7% для певних туристичних послуг)	20% (або 7% для певних туристичних послуг)	20% (або 7% для певних туристичних послуг)	20% (або 7% для певних туристичних послуг)	20% (або 7% для певних туристичних послуг)	20% (або 7% для певних туристичних послуг)
Податок на прибуток підприємств	18% (якщо юридична особа)	18%	18% (якщо юридична особа)	Не сплачують	18% (якщо юридична особа)	18% (якщо юридична особа)
Місцеві податки та збори						
Туристичний збір	До 0.5% мін. зарплати (громадяни України) або до 5% мін. зарплати (іноземці) за ніч	Не сплачують	До 0.5% мін. зарплати (громадяни України) або до 5% мін. зарплати (іноземці) за ніч	Не сплачують	До 0.5% мін. зарплати (громадяни України) або до 5% мін. зарплати (іноземці) за ніч	До 0.5% мін. зарплати (громадяни України) або до 5% мін. зарплати (іноземці) за ніч

Продовження додатка Б

Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки	До 1.5% мін. зарплати за м ² (макс. 120 ГРН/м ² у 2025)	Не сплачують	До 1.5% мін. зарплати за м ² (макс. 120 ГРН/м ² у 2025)	Не сплачують	До 1.5% мін. зарплати за м ² (макс. 120 ГРН/м ² у 2025)	До 1.5% мін. зарплати за м ² (макс. 120 ГРН/м ² у 2025)
Збір за місця для паркування	Встановлюється місцевими радами	Встановлюється місцевими радами	Встановлюється місцевими радами	Не сплачують	Встановлюється місцевими радами	Встановлюється місцевими радами
Транспортний податок	25 000 ГРН/рік за авто вартістю >3 млн ГРН (до 5 років)	25 000 ГРН/рік за авто вартістю >3 млн ГРН (до 5 років)	25 000 ГРН/рік за авто вартістю >3 млн ГРН (до 5 років)	25 000 ГРН/рік за авто вартістю >3 млн ГРН (до 5 років)	25 000 ГРН/рік за авто вартістю >3 млн ГРН (до 5 років)	25 000 ГРН/рік за авто вартістю >3 млн ГРН (до 5 років)
Єдиний податок (спрощена система)	Група I: до 10% мін. зарплати Група II: до 20% мін. зарплати Група III: 5% доходу (без ПДВ) або 3% (з ПДВ)	Група I: до 10% мін. зарплати Група II: до 20% мін. зарплати Група III: 5% доходу (без ПДВ) або 3% (з ПДВ)	Група I: до 10% мін. зарплати Група II: до 20% мін. зарплати Група III: 5% доходу (без ПДВ) або 3% (з ПДВ)	Група I: до 10% мін. зарплати Група II: до 20% мін. зарплати Група III: 5% доходу (без ПДВ) або 3% (з ПДВ)	Група I: до 10% мін. зарплати Група II: до 20% мін. зарплати Група III: 5% доходу (без ПДВ) або 3% (з ПДВ)	Група I: до 10% мін. зарплати Група II: до 20% мін. зарплати Група III: 5% доходу (без ПДВ) або 3% (з ПДВ)
Ресурсні податки						
Плата за землю	1-5% нормативної вартості землі	1-5% нормативної вартості землі	1-5% нормативної вартості землі	Не сплачують	1-5% нормативної вартості землі	1-5% нормативної вартості землі

Закінчення додатка Б

Рентна плата	Залежит ь від виду ресурсу	Залежить від виду ресурсу	Залежить від виду ресурсу	Не сплачують	Залежит ь від виду ресурсу	Залежить від виду ресурсу
Екологічний податок	Залежит ь від типу та обсягу забрудн ення	Не сплачують	Залежить від типу та обсягу забрудненн я	Не сплачують	Залежит ь від типу та обсягу забрудн ення	Залежить від типу та обсягу забруднен ня
Інші податки						
Акцизний збір	Не сплачую ть	Не сплачують	Не сплачують	Не сплачують	Не сплачую ть	Не сплачуют ь

ТЗОВ "ПАРКТУР" (надалі - Продавець)

Рахунок F144085/1 від 02.04.2025

78593 с.Полянця Яремчанської міської ради, Івано-Франківська обл.

Тел./факс +38 (0342) 59 11 00, e-mail: web@bukovel.com, www.bukovel.com

ТЗОВ "ПАРКТУР", код ЄДРПОУ 32145510, ІПН 321455109186, св. №13180704
р/р UA183281680000026008000008244 в ПАТ "МТБ БАНК" МФО 328168

Покупець: Гащин Віталій

Послуги:

№ п/п	Назва послуги	Період надання (дата) з	Період надання (дата) по	Ціна	К-сть	Сума
1	Путівка в ДТ "Артек-Карпати Буковель" "Лісовий"	18.07.2025	31.07.2025	33 748.00	1	33 748.00

Разом 33 748.00 грн.

Звільнені від ПДВ згідно ст.197.1.6 ПКУ

До оплати: 33 748.00 грн.

Прописом: тридцять три тисячі сімсот сорок вісім гривень 00 копійок

Рахунок дійсний протягом 2 банківських днів з дня його виставлення, тобто до 04.04.2025 включно.

Якщо рахунок не оплачено вчасно, бронь анулюється без попередження.

До вартості готельних послуг не входить туристичний збір, який сплачується окремо при поселенні на рецепції готелю. Ставка збору встановлюється за рішенням відповідної сільської, селищної, міської ради за кожну добу тимчасового розміщення особи у місцях проживання (ночівлі), визначених підпунктом 268.5.1 пункту 268.5 статті 268 Податкового кодексу України.

Увага!

- Оплата рахунку є укладенням Покупцем Договору з Продавцем на замовлені та оплачені послуги за нижчевказаними умовами.
- Оплата послуг Продавця здійснюється Покупцем, шляхом безготівкового перерахунку коштів на вищевказаний поточний рахунок Продавця в термін вказаний в рахунку. У випадку неоплати, неповної оплати та/або прострочення сплати коштів Покупцем в термін вказаний в даному рахунку, рахунок втрачає чинність і бронь анулюється без попередження.
- Кошти отримані Продавцем від Покупця за простроченим рахунком поверненню не підлягають, а враховуються в майбутні платежі за додатково виставленим рахунком.
- Моментом оплати вважається день зарахування грошових коштів на поточний рахунок Продавця.
- Бронювання Покупцем послуг Продавця здійснюється шляхом подання Покупцем замовлення на бронювання послуг згідно форми, що встановлена Продавцем, та здійснення попередньої повної оплати їх вартості на поточний рахунок Продавця.
- Виставлений Продавцем та своєчасно і повністю оплачений Покупцем рахунок на оплату послуг, є підтвердженням бронювання послуг та укладення Договору.
- Сторони погоджуються, що внаслідок неповідомлення чи несвоєчасного (менш як за 20 двадцять днів до дня заїзду) повідомлення Покупцем Продавця про анулювання замовлення, Покупцем заподіюються збитки Продавцю. Розмір збитків, понесених Продавцем дорівнює вартості попередньо оплачених послуг Покупцем. Кошти попередньо оплачені Покупцем направляються на погашення збитків Продавця.
- У випадку, якщо бронювання послуг здійснюється менш як за двадцять днів до дня заїзду, анулювання замовлення Покупцем не допускається. Сторони погоджуються, що внаслідок неприбуття Покупця заподіюються збитки Продавцю. Розмір збитків, понесених Продавцем дорівнює вартості попередньо оплачених послуг Покупцем. Кошти попередньо оплачені Покупцем направляються на погашення збитків Продавця.
- У разі своєчасного (більше, ніж за 20 днів до дня заїзду) анулювання готельних послуг, замовлених на умовах «Бронювання із передоплатою», за письмовим повідомленням Покупця про відмову від послуг, Оператор має право у межах сплаченої Покупцем суми грошових коштів та за умови наявності номерного фонду, перенести бронювання на інший період шляхом його переоформлення або анулювати поточне бронювання та зарахувати отримані від Покупця кошти в рахунок оплати його інших зобов'язань, пов'язаних із тимчасовим розміщенням у готелі. У випадку, якщо на момент переоформлення бронювання, вартість готельних послуг протягом періоду на який вони переносяться, є вищою ніж сума сплачених Покупцем грошових коштів, Покупець зобов'язується здійснити доплату суми такої різниці на підставі додатково виставленого Оператором рахунку.
- У випадку переривання Покупцем перебування в готелі чи інших місцях розміщення Продавець не виплачує будь-які компенсації Покупцю.
- Оплата даного рахунку засвідчує, що Покупець погоджується з вищевказаними умовами Договору.

Оплата послуг згідно даного рахунку підтверджує ознайомлення та погодження Замовника (платника) з умовами Договору публічної оферти з надання комплексу послуг дитячого табору «Артек-Карпати-Буковель», який зокрема розміщений на офіційному сайті <https://bukovel.com>, <https://bukovel.com/artek/> (надалі – «сайт»), є акцептом з боку Замовника (платника) щодо прийняття пропозиції ТОВ «Парктур» (надалі – «Виконавець») з придбання комплексу послуг дитячого табору «Артек-Карпати-Буковель», яка розміщена на сайті та відповідно до ст.634 Цивільного кодексу України та є укладенням з Виконавцем Договору придбання до Договору публічної оферти з надання комплексу послуг дитячого табору «Артек-Карпати-Буковель» на визначених ним умовах.

Також оплатою цього рахунку Замовник (платник) виражає вільне волевиявлення укласти Договір публічної оферти з надання комплексу послуг дитячого табору «Артек-Карпати-Буковель» відповідно до всіх його умов і засвідчує, що укладення цього Договору спрямоване на встановлення правовідносин, що у ньому зазначені та реальне настання наслідків, що обумовлені ним.

При цьому оплата послуг згідно цього рахунку та/або надання Виконавцю або будь-якій третій особі, зокрема, але не виключно електронній системі прийому платежів через Інтернет для передачі Виконавцю даних платіжної карти Замовника (ім'я на карті, номер, термін дії, CVС, тощо) з будь-якою метою в тому числі але не виключно з метою блокування та/або списання та/або стягнення коштів з такої платіжної карти, є підтвердженням з боку Замовника (платника), укладення договору придбання до Договору публічної оферти з надання комплексу послуг дитячого табору «Артек-Карпати-Буковель» та прийняття всіх істотних умов цього договору, в тому числі але не виключно умов щодо ануляції, зміни, та відмови від замовлених послуг, розмірів штрафів та правил поведінки під час надання таких послуг.

З моменту оплати даного рахунку Виконавець та Замовник (платник) набувають прав та обов'язків, що визначені Договором публічної оферти з надання комплексу послуг дитячого табору «Артек-Карпати-Буковель» та несуть відповідальність за його невиконання та/або неналежне виконання відповідно до його умов.

Додати до рахунку:

- Договір публічної оферти з надання комплексу послуг дитячого табору «Артек-Карпати-Буковель»;
- Договір придбання до Договору публічної оферти з надання комплексу послуг дитячого табору «Артек-Карпати-Буковель».

Ваш менеджер _____ Засанська Лілія

ТзОВ "ПАРКТУР" МТБ (надалі - Продавець)

Рахунок G159600/2 від 15.10.2024

ТзОВ "ПАРКТУР" МТБ, код ЄДРПОУ 32145510, ІПН 32145510, св. №13180704
р/р UA183281680000026008000008244 в ПАТ "МТБ БАНК" МФО 328168

Покупець: Штихно Андрій

Послуги проживання:

№ п/п	Готель	Катег. номера	Дор./діт.	Пакет	Дата заїзду	Дата виїзду	Ціна	К-сть ночей	К-сть номерів	Сума
1	Буковель	Покращений двомісний +	2/0	BB+VIP+SPA	29.12.2024	02.01.2025	7 360.00	4	1	29 440.00
2	Буковель	Покращений двомісний +	2/0	BB+VIP+SPA	02.01.2025	03.01.2025	7 360.00	1	1	7 360.00
1	Буковель	Покращений двомісний +	2/0	BB+VIP+SPA	29.12.2024	02.01.2025	7 360.00	4	1	29 440.00
2	Буковель	Покращений двомісний +	2/0	BB+VIP+SPA	02.01.2025	03.01.2025	7 360.00	1	1	7 360.00
1	Буковель	Люкс чотиримісний +	4/0	BB+VIP+SPA	29.12.2024	02.01.2025	12 240.00	4	1	48 960.00
2	Буковель	Люкс чотиримісний +	4/0	BB+VIP+SPA	02.01.2025	03.01.2025	12 240.00	1	1	12 240.00
1	Буковель	Шале Суперіор	5/0	BB+VIP+SPA	29.12.2024	02.01.2025	32 000.00	4	1	128 000.00
2	Буковель	Шале Суперіор	5/0	BB+VIP+SPA	02.01.2025	03.01.2025	32 000.00	1	1	32 000.00
1	Буковель	Люкс чотиримісний +	4/0	BB+VIP+SPA	29.12.2024	02.01.2025	12 240.00	4	1	48 960.00
2	Буковель	Люкс чотиримісний +	4/0	BB+VIP+SPA	02.01.2025	03.01.2025	12 240.00	1	1	12 240.00

Разом 356 000.00 грн.

в т.ч. ПДВ: 23 308.66 грн.

- в т.ч. ПДВ 7%: 23 277.49 грн.

- в т.ч. ПДВ 20%: 31.17 грн.

До оплати: 356 000.00 грн.

Прописом: триста п'ятдесят шість тисяч гривень 00 копійок

Період перебування: поселення 29.12.2024 з 15:00

виселення 03.01.2025 о 12:00

Рахунок дійсний протягом 2 банківських днів з дня його виставлення, тобто до 17.10.2024 включно.

Якщо рахунок не оплачено вчасно, бронь анулюється без попередження.

До вартості готельних послуг не входить туристичний збір, який сплачується окремо при поселенні на рецепції готелю. Ставка збору встановлюється за рішенням відповідної сільської, селищної, міської ради за кожну добу тимчасового розміщення особи у місцях проживання (ночівлі), визначених підпунктом 268.5.1 пункту 268.5 статті 268 Податкового кодексу України.

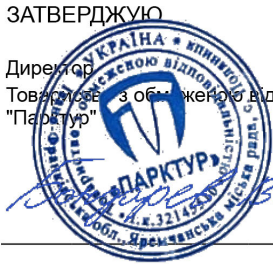
Увага!

- Оплата рахунку є укладенням Покупцем Договору з Продавцем на замовлені та оплачені послуги за нижчевказаними умовами.
- Оплата послуг Продавця здійснюється Покупцем, шляхом безготівкового перерахунку коштів на вищевказаний поточний рахунок Продавця в термін вказаний в рахунку. У випадку неоплати, неповної оплати та/або прострочення сплати коштів Покупцем в термін вказаний в даному рахунку, рахунок втрачає чинність і бронь анулюється без попередження.
- Кошти отримані Продавцем від Покупця за простроченням рахунком повернення не підлягають, а враховуються в майбутні платежі за додатково виставленим рахунком.
- Моментом оплати вважається день зарахування грошових коштів на поточний рахунок Продавця.
- Бронювання Покупцем послуг Продавця здійснюється шляхом подання Покупцем замовлення на бронювання послуг згідно форми, що встановлена Продавцем, та здійснення попередньої повної оплати їх вартості на поточний рахунок Продавця.
- Виставлений Продавцем та своєчасно і повністю оплачений Покупцем рахунок на оплату послуг, є підтвердженням бронювання послуг та укладення Договору.
- Сторони погоджуються, що внаслідок неповідомлення чи несвоєчасного (менш як за 20 двадцять днів до дня заїзду) повідомлення Покупцем Продавця про анулювання замовлення, Покупцем заподіюються збитки Продавцю. Розмір збитків, понесених Продавцем дорівнює вартості попередньо оплачених послуг Покупцем. Кошти попередньо оплачені Покупцем направляються на погашення збитків Продавця.
- У випадку, якщо бронювання послуг здійснюється менш як за двадцять днів до дня заїзду, анулювання замовлення Покупцем не допускається. Сторони погоджуються, що внаслідок неприбуття Покупця заподіюються збитки Продавцю. Розмір збитків, понесених Продавцем дорівнює вартості попередньо оплачених послуг Покупцем. Кошти попередньо оплачені Покупцем направляються на погашення збитків Продавця.
- У разі своєчасного (більше, ніж за 20 днів до дня заїзду) анулювання готельних послуг, замовлених на умовах «Бронювання із передоплатою», за письмовим повідомленням Покупця про відмову від послуг, Оператор має право у межах сплаченої Покупцем суми грошових коштів та за умови наявності номерного фонду, перенести бронювання на інший період шляхом його переоформлення або анулювати поточне бронювання та зарахувати отримані від Покупця кошти в рахунок оплати його інших зобов'язань, пов'язаних із тимчасовим розміщенням у готелі. У випадку, якщо на момент переоформлення бронювання, вартість готельних послуг протягом періоду на який вони переносяться, є вищою ніж сума сплачених Покупцем грошових коштів, Покупець зобов'язується здійснити доплату суми такої різниці на підставі додатково виставленого Оператором рахунку.
- У випадку переривання Покупцем перебування в готелі чи інших місцях розміщення Продавець не виплачує будь-які компенсації Покупцю.
- Оплата даного рахунку засвідчує, що Покупець погоджується з вищевказаними умовами Договору.

Ваш менеджер _____ Засанська Лілія

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор
Товариство з обмеженою відповідальністю
"Парктур"

Бондарев В.Л.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Шинкаренко Максим Євгенович

АКТ здачі-приймання робіт (надання послуг) № 4956 від 31 травня 2024 р.

Ми, що нижче підписалися, представник Замовника Шинкаренко Максим Євгенович, з одного боку, і представник Виконавця Товариство з обмеженою відповідальністю "Парктур", з іншого боку, склали цей акт про те, що на підставі наведених документів:

Договір: № G158629/1 від 03.05.2024

Розр. док.: Рахунок на оплату покупцю № БП-6139 від 03 травня 2024

Виконавцем були виконані наступні роботи (надані такі послуги):

№	Код	Найменування робіт, послуг	К-ть	Од.	Ціна з ПДВ	Сума з ПДВ
1	БП-00029500	Послуги проживання в готелі "Буковель"	1	грн	12 138,00	12 138,00
2	БП-00050466	Сніданки	1	грн	4 800,00	4 800,00
3	БП-00035550	Додаткові готельні послуги	1	грн	24,00	24,00

Всього: 16 962,00

У тому числі ПДВ: 1 112,09

Загальна вартість робіт (послуг) склала без ПДВ П'ятнадцять тисяч вісімсот сорок дев'ять гривень 91 копія, ПДВ Одна тисяча сто дванадцять гривень 09 копійок, загальна вартість робіт (послуг) із ПДВ Шістнадцять тисяч дев'ятсот шістдесят дві гривні 00 копійок.

Замовник претензій по об'єму, якості та строкам виконання робіт (надання послуг) не має.

Від Виконавця*

Від Замовника

* Відповідальний за здійснення господарської операції і правильність її оформлення

31.05.2024

Товариство з обмеженою відповідальністю
"Парктур",
код за ЄДРПОУ 32145510,
ІПН 321455109186,
п/р UA803348510000000026008264529 у банку
АТ "ПУМБ",
78593, Івано-Франківська область, м. Яремче,
с.Поляниця

31.05.2024

Шинкаренко Максим Євгенович,
код за ДРФО 3269907432

Підприємство	Товариство з обмеженою відповідальністю "Парктур"	Дата (рік, місяць, число)	12.12.2022
Територія	ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА	за ЄДРПОУ	1
Організаційно-правова форма господарювання	Товариство з обмеженою відповідальністю	за КОПФГ	240
Вид економічної діяльності	Діяльність туристичних операторів	за КВЕД	79.12
Середня кількість працівників	2 368		
Адреса, телефон	Поляниця, ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА обл., 78593	0342559387	

Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)

Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):

за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку
за міжнародними стандартами фінансової звітності

V

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на **31 грудня 2022** р.

Форма №1 Код за ДКУД **1801001**

А К Т И В	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	1 009	285
первісна вартість	1001	7 526	7 949
накопичена амортизація	1002	6 517	7 664
Незавершені капітальні інвестиції	1005	292	1 112
Основні засоби	1010	4 507	16 143
первісна вартість	1011	67 982	94 481
знос	1012	63 475	78 338
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-
знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	216	1 459
інші фінансові інвестиції	1035	10	10
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Гудвіл	1050	-	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	6 034	19 009
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	31 469	24 763
виробничі запаси	1101	30 617	23 478
незавершене виробництво	1102	-	-
готова продукція	1103	-	-
товари	1104	852	1 285
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестрахування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	83 937	45 339
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	445 885	256 180
з бюджетом	1135	19 657	2 365
у тому числі з податку на прибуток	1136	177	177
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	181 436	324 779
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	48 528	32 505
готівка	1166	318	669
рахунки в банках	1167	47 671	31 156
Витрати майбутніх періодів	1170	7	-
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	-	-
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	-	-
резервах незароблених премій	1183	-	-

інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	21 777	20 048
Усього за розділом II	1195	832 696	705 979
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	838 730	724 988

Пасив	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	17	17
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	-	-
Додатковий капітал	1410	-	-
емісійний дохід	1411	-	-
накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	(2 717 530)	(2 753 580)
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Вилучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	(2 717 513)	(2 753 563)
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	-
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
у тому числі:	1531	-	-
резерв довгострокових зобов'язань			
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	-	-
резерв незароблених премій	1533	-	-
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Призовий фонд	1540	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	-	-
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	168 020	154 034
товари, роботи, послуги	1615	132 213	96 423
розрахунками з бюджетом	1620	362	496
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	-	171
розрахунками з оплати праці	1630	30	70
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	-	-
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	577	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	890	553
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	3 254 151	3 226 804
Усього за розділом III	1695	3 556 243	3 478 551
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	-	-
Баланс	1900	838 730	724 988

Керівник

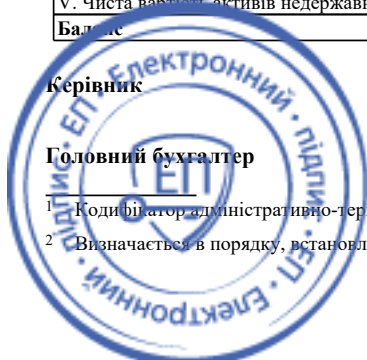
Бондарєв Володимир Леонідович

Головний бухгалтер

Петрусенко Олена Василівна

1. Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад.

2. Визначається в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

Підприємство

Товариство з обмеженою відповідальністю "Парктур"

Територія

ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА

Організаційно-правова форма господарювання

Товариство з обмеженою відповідальністю

Вид економічної діяльності

Діяльність готелів і подібних засобів тимчасового розміщування

Середня кількість працівників

2352

Адреса, телефон

Поляниця, ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА обл., 78593, Україна

0342559387

Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)

Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):

за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку

за міжнародними стандартами фінансової звітності

Датум (рік, місяць, число)

12.12.2024

Код

UA26120130010038414

Код КОПФГ

240

Код КВЕД

55.10

Відомості про документ

Документ прийнято

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2024 р.

Форма №1 Код за ДКУД 1801001

А К Т И В	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	91	17
первісна вартість	1001	7 957	7 957
накопичена амортизація	1002	7 866	7 940
Незавершені капітальні інвестиції	1005	5 360	294
Основні засоби	1010	1 659	3 782
первісна вартість	1011	99 068	114 898
знос	1012	97 409	111 116
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-
знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	221 826
інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Заборгованість за внесками до статутного капіталу інших підприємств	1036	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Гудвіл	1050	-	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	7 110	225 919
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	44 368	33 144
виробничі запаси	1101	43 297	32 806
незавершене виробництво	1102	-	-
готова продукція	1103	-	-
товари	1104	1 071	338
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестрахування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	32 115	73 347
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	284 684	274 647
з бюджетом	1135	17 474	1 610
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахований доходів	1140	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	251 859	53 428
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	4 036	43 308
готівка	1166	1 057	329
рахунки в банках	1167	1 384	42 184
Витрати майбутніх періодів	1170	12	11
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	-	-
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	-	-

резервах незароблених премій	1183	-	-
інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	19 410	26 629
Усього за розділом II	1195	653 958	506 124
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	661 068	732 043

Пасив	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	17	17
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	-	-
Додатковий капітал	1410	-	-
емісійний дохід	1411	-	-
накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	(381 007)	(353 879)
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Вилучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	(380 990)	(353 862)
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	-
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
у тому числі:	1531	-	-
резерв довгострокових зобов'язань			
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	-	-
резерв незароблених премій	1533	-	-
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Призовий фонд	1540	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	-	-
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	64 717	62 579
розрахунками з бюджетом	1620	15 599	951
у тому числі з податку на прибуток	1621	15 266	-
розрахунками зі страхування	1625	-	-
розрахунками з оплати праці	1630	3	-
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	155 233	204 040
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	-	-
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	3 289	14 192
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	803 217	804 143
Усього за розділом III	1695	1 042 058	1 085 905
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	-	-
Баланс	1900	661 068	732 043

Керівник

Головний бухгалтер

В.П. Бондарєв
Володимир
Леонідович
Петрусенко
Олена
Василівна

Бондарєв Володимир Леонідович

Петрусенко Олена Василівна

¹ Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад.

² Визначається в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

Підприємство Товариство з обмеженою відповідальністю "Парктур"
(найменування)

Дата (рік, місяць, число) 2023 за ЄДРПОУ 32145510

КОДИ		
2023	01	01
32145510		

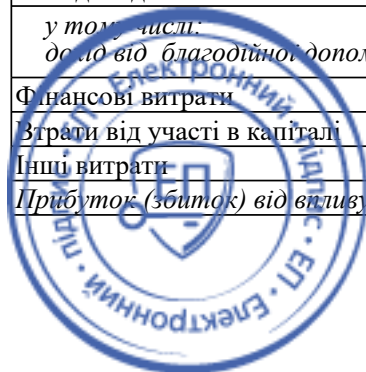
Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за Рік 2022 р.

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

Форма № 2 Код за ДКУД 1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	436 785	455 622
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	-
премії підписані, валова сума	2011	-	-
премії, передані у перестраховування	2012	-	-
зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	-	-
зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(416 430)	(386 294)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	-
Валовий:			
прибуток	2090	20 355	69 328
збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	-
зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-	-
зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	-	-
Інші операційні доходи	2120	8 133	29 394
у тому числі:	2121	-	-
дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	-	-
дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(10 532)	(14 412)
Витрати на збут	2150	(48 337)	(12 248)
Інші операційні витрати	2180	(7 345)	(11 468)
у тому числі:	2181	-	-
витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	-	60 594
збиток	2195	(37 726)	(-)
Дохід від участі в капіталі	2200	1 243	216
Інші фінансові доходи	2220	433	117
Інші доходи	2240	-	13
у тому числі:	2241	-	-
дохід від благодійної допомоги			
Фінансові витрати	2250	(-)	(-)
Витрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(-)	(-)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-

Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	-	60 940
збиток	2295	(36 050)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-	-
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	-	60 940
збиток	2355	(36 050)	(-)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	(36 050)	60 940

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	17 790	21 774
Витрати на оплату праці	2505	44 176	51 170
Відрахування на соціальні заходи	2510	9 524	10 897
Амортизація	2515	16 706	33 919
Інші операційні витрати	2520	384 921	287 285
Разом	2550	473 117	405 045

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Керівник

Бондарев
Володимир
Леонідович

Бондарев Володимир Леонідович

Головний бухгалтер

Петрусенко Олена Василівна

Підприємство Товариство з обмеженою відповідальністю "Парктур"
(найменування)

Дата (рік, місяць, число) 2025 01 01
за ЄДРПОУ 32145510

КОДИ		
2025	01	01
32145510		

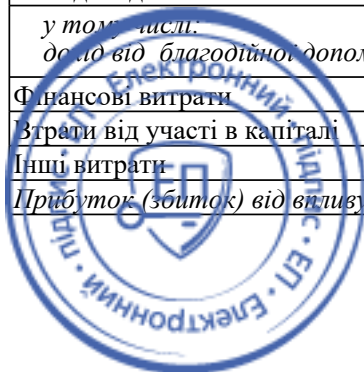
Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за Рік 2024 р.

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

Форма № 2 Код за ДКУД **1801003**

І. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	750 805	573 278
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	-
премії підписані, валова сума	2011	-	-
премії, передані у перестраховування	2012	-	-
зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	-	-
зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(678 050)	(511 022)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	-
Валовий:			
прибуток	2090	72 755	62 256
збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	-
зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-	-
зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	-	-
Інші операційні доходи	2120	29 617	2 402 240
у тому числі:	2121	-	-
дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	-	-
дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(29 666)	(13 233)
Витрати на збут	2150	(24 581)	(38 701)
Інші операційні витрати	2180	(17 196)	(25 447)
у тому числі:	2181	-	-
витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	30 929	2 387 115
збиток	2195	(-)	(-)
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	146	118
Інші доходи	2240	2 750	180
у тому числі:	2241	-	-
дохід від благодійної допомоги			
Фінансові витрати	2250	(-)	(-)
Витрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(162)	(175)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-

Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	33 663	2 387 238
збиток	2295	(-)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(6 535)	(15 266)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	27 128	2 371 972
збиток	2355	(-)	(-)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	27 128	2 371 972

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	83 167	55 923
Витрати на оплату праці	2505	131 434	55 398
Відрахування на соціальні заходи	2510	23 140	11 088
Амортизація	2515	15 959	20 540
Інші операційні витрати	2520	480 885	435 324
Разом	2550	734 585	578 273

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Керівник

Головний бухгалтер

ЕП Бондарєв
Володимир
Леонідович
Петрусенко
Олена
Василівна

Бондарєв Володимир Леонідович

Петрусенко Олена Василівна

